

GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY

**INFORMACJA O SYTUACJI
SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ KRAJU
PAŹDZIERNIK 2009 R.**

Warszawa, 24 listopada 2009 r.

Spis treści

	strona
Wstęp	3
Rynek pracy	5
Wynagrodzenia i świadczenia społeczne	12
Ceny	16
Rolnictwo	22
Przemysł.....	26
Budownictwo	30
Budownictwo mieszkaniowe	32
Rynek wewnętrzny.....	34
Transport	36
Rachunek bieżący bilansu płatniczego na bazie transakcji.....	38
Handel zagraniczny.....	39
Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych.....	47
Nakłady ogółem	54
Pieniądz.....	59
Budżet państwa	62
Wybrane wskaźniki sytuacji gospodarczej kraju	65
Dynamika cen w przemyśle i budownictwie	67
Dynamika cen towarów i usług konsumpcyjnych	69
Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne dla Unii Europejskiej	71

Uwaga:

Od 2009 r. dane prezentowane są w układzie Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 (PKD 2007), opracowanej na podstawie Europejskiej Klasyfikacji Działalności Gospodarczych (NACE Rev.2). Dane te nie są w pełni porównywalne z publikowanymi wcześniej według PKD 2004 (NACE Rev.1.1).

Wstęp

W październiku br. w większości obszarów gospodarki utrzymały się tendencje obserwowane przed miesiącem. Nadal notowano niewielki spadek w skali roku produkcji sprzedanej przemysłu i sprzedaży usług w transporcie. Podobnie jak we wrześniu br., w niewielkim stopniu zwiększyła się sprzedaż detaliczna. Wolniej niż dotychczas rosła natomiast produkcja budowlano-montażowa. Zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw było niższe niż przed rokiem, odnotowano dalszy wzrost stopy bezrobocia. Obniżenie tempa wzrostu płac nominalnych, mimo wolniej rosnących cen konsumpcyjnych, w październiku br. wpłynęło na spadek siły nabywczej wynagrodzeń. Zwolnienie dynamiki gospodarczej obserwowane od II połowy ub. roku znalazło odzwierciedlenie w słabszych niż przed rokiem wynikach finansowych przedsiębiorstw i osłabieniu ich aktywności inwestycyjnej. Niekorzystnie wpływało również na stan finansów publicznych.

W listopadzie br. oceny ogólnego klimatu koniunktury nie uległy istotnym zmianom. Pozytywne są oceny przedsiębiorców działających w zakresie przetwórstwa przemysłowego, działalności finansowej i ubezpieczeniowej, informacji i komunikacji oraz opieki zdrowotnej i pomocy społecznej, natomiast negatywnie oceniają koniunkturę podmioty m.in. w budownictwie, handlu; naprawie pojazdów samochodowych, transporcie i gospodarce magazynowej, jak również w zakwaterowaniu i gastronomii. Pesymistyczne są przewidywania firm dotyczące zatrudnienia oraz sytuacji finansowej w większości badanych sekcji.

Produkcja sprzedana przemysłu w październiku br. była niższa niż przed rokiem o 1,2% (po wyeliminowaniu wpływu czynników o charakterze sezonowym odnotowano wzrost o 0,6%). Spadek wystąpił w górnictwie i wydobywaniu oraz przetwórstwie przemysłowym, natomiast po raz pierwszy od czerwca ub. roku nieco zwiększyła się w ujęciu rocznym sprzedaż w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę. W okresie styczeń-październik br. produkcja w przemyśle była niższa niż przed rokiem o 5,4%. Obniżyła się sprzedaż w przedsiębiorstwach produkujących głównie dobra inwestycyjne, związane z energią oraz zaopatrzeniowe, przy wzroście produkcji dóbr konsumpcyjnych. Produkcja budowlano-montażowa w październiku br. nadal rosła, ale w tempie wolniejszym niż w poprzednich miesiącach (po wyrównaniu sezonowym notowano zwiększenie sprzedaży o 5,3%). Wzrost sprzedaży detalicznej w skali roku, podobnie jak przed miesiącem, wyniósł 0,7%.

W październiku br. wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w skali roku (o 3,1%) był słabszy niż w poprzednich miesiącach. Wpłynęło na to głównie spowolnienie tempa wzrostu cen w zakresie żywności i napojów bezalkoholowych oraz towarów i usług związanych z mieszkaniem. Ceny producentów w przemyśle wzrosły w skali roku w stopniu większym niż przed miesiącem, natomiast produkcji budowlano-montażowej nadal były niższe niż przed rokiem.

W październiku br. utrzymał się spadek przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw w skali roku i wyniósł 2,4%. Stopa bezrobocia rejestrowanego w porównaniu z wrześniem br. wzrosła o 0,2 pkt proc. do 11,1%. Wstępne wyniki badania aktywności ekonomicznej ludności za III kwartał br. wskazują na wzrost stopy bezrobocia do 8,1%. Poprawił się natomiast w ujęciu kwartalnym wskaźnik zatrudnienia, a współczynnik aktywności zawodowej i liczba pracujących również w ujęciu rocznym.

W wyniku osłabienia dynamiki płac w większości sekcji w październiku br. obserwowano dalsze spowolnienie tempa wzrostu przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń nominalnych brutto w sektorze przedsiębiorstw. Pomimo mniejszego niż we wrześniu wzrostu cen konsumpcyjnych, siła nabywcza płac obniżyła się w skali roku o 1,1%. Przeciętne realne emerytury i renty brutto w obu systemach rosły nieco szybciej niż we wrześniu br.

Na rynku rolnym w październiku br. ceny większości produktów były niższe niż we wrześniu br. W skali roku utrzymał się spadek cen zbóż. Po raz pierwszy od czerwca ub. roku zwiększyły się natomiast ceny skupu mleka. Powyżej poziomu sprzed roku nadal kształtowały się ceny większości gatunków żywca rzeźnego, z wyjątkiem wieprzowego –odnotowano niewielki ich spadek po blisko dwóch latach wzrostu.

W handlu zagranicznym w okresie trzech kwartałów br. wartość obrotów towarowych była niższa niż przed rokiem, natomiast w wyniku głębszego spadku importu niż eksportu odnotowano znaczną poprawę ujemnego salda ogółem. Od maja br. systematycznie poprawiało się dodatnie saldo wymiany towarowej z krajami rozwiniętymi (w tym z krajami UE), jednocześnie utrzymywał się duży spadek obrotów z krajami Europy Środkowo-Wschodniej. W okresie styczeń-wrzesień br. obniżyła się w ujęciu rocznym wartość importu dóbr inwestycyjnych oraz towarów przeznaczonych na zużycie pośrednie przy wzroście importu towarów konsumpcyjnych.

W okresie styczeń-wrzesień br. badane przedsiębiorstwa uzyskały słabsze niż przed rokiem wyniki finansowe. Dynamika kosztów była wyższa niż przychodów. Większość podstawowych relacji ekonomiczno-finansowych pogorszyła się w ujęciu rocznym, jednak była korzystniejsza niż w I półroczu br. Zmniejszył się w porównaniu z okresem trzech kwartałów ub. roku udział jednostek wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie badanych podmiotów. Podstawowe relacje ekonomiczno-finansowe eksporterów były gorsze niż przed rokiem, ale korzystniejsze niż dla ogółu przedsiębiorstw.

W okresie trzech kwartałów br. notowano spadek w skali roku nakładów inwestycyjnych (w cenach stałych) w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 49 osób, który wyniósł 9,4% (wobec wzrostu o 11,1% przed rokiem). Znacznie zmniejszyły się nakłady na zakupy, a w niewielkim stopniu wzrosły na budynki i budowle. Głębszy niż przeciętnie był spadek nakładów poniesionych przez jednostki z kapitałem zagranicznym. W porównaniu z okresem trzech kwartałów ub. roku wzrósł udział sektora publicznego w nakładach ogółem. Obniżyła się wartość kosztorysowa i liczba rozpoczętych inwestycji.

Po dziesięciu miesiącach br. deficyt budżetu państwa wyniósł 24,0 mld zł, tj. 88,4% kwoty założonej w ustawie budżetowej na 2009 r.

Rynek pracy

W październiku br. odnotowano niższe niż przed rokiem przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw oraz dalszy wzrost liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne. Na niekorzystne tendencje w zakresie bezrobocia wskazują również wstępne wyniki badania aktywności zawodowej ludności za III kwartał br. W porównaniu z analogicznym okresem ub. roku poprawił się m.in. współczynnik aktywności zawodowej.

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w październiku br. ukształtowało się na poziomie 5267,4 tys. osób, tj. o 2,4% niższym niż w analogicznym miesiącu ub. roku (wobec wzrostu o 3,5% przed rokiem i spadku o 2,4% we wrześniu br.). Najgłębszy spadek przeciętnego zatrudnienia obserwowano w przetwórstwie przemysłowym (o 7,7%). Niższe niż przed rokiem było również zatrudnienie w obsłudze rynku nieruchomości (o 1,6%), transporcie i gospodarce magazynowej (o 1,3%), wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 1,2%), informacji i komunikacji (o 0,9%), a także górnictwie i wydobywaniu (o 0,7%). W pozostałych sekcjach utrzymał się wzrost zatrudnienia.

Przeciętne zatrudnienie w poszczególnych sekcjach sektora przedsiębiorstw kształtowało się następująco:

Wyszczególnienie	2009		2008		2009	
		X		I-X		
	w tys.	analogiczny okres roku poprzedniego=100				w tys.
Sektor przedsiębiorstw	5267,4	97,6	103,5	105,0	98,9	5326,1
w tym:						
Przemysł	2412,8	93,6	101,3	103,4	94,6	2458,8
górnictwo i wydobywanie	179,2	99,3	101,6	100,1	100,7	180,0
przetwórstwo przemysłowe	1985,5	92,3	100,8	103,6	93,3	2030,3
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	147,8	98,8	105,4	104,7	99,5	148,5
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	100,3	102,4	104,0	103,2	103,7	100,0
Budownictwo	435,0	104,7	103,9	105,2	105,6	432,9
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	1081,9	100,3	107,4	108,1	103,6	1093,2
Transport i gospodarka magazynowa	456,0	98,7	104,0	104,5	100,4	463,5
Zakwaterowanie i gastronomia	101,4	105,6	107,3	107,9	106,1	102,7
Informacja i komunikacja	157,7	99,1	113,0	113,7	101,0	158,9
Obsługa rynku nieruchomości	88,2	98,4	101,3	101,4	98,1	88,4
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ^a	139,2	106,1	108,3	109,9	110,1	140,2
Administrowanie i działalność wspierająca	270,3	103,2	100,9	104,4	100,0	262,4

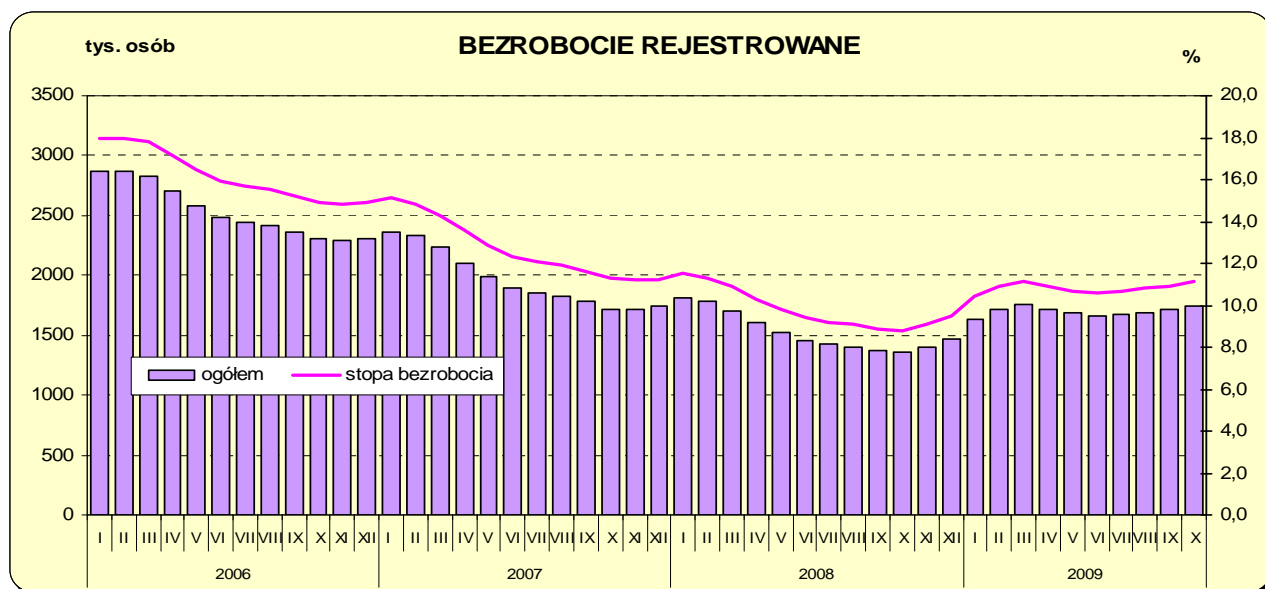
^a Nie obejmuje działów: Badania naukowe i prace rozwojowe oraz Działalność weterynaryjna.

Spośród działów o największym udziale w zatrudnieniu, w porównaniu z analogicznym miesiącem ub. roku, w październiku br. najbardziej spadło zatrudnienie m.in. w produkcji pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 15,6%), odzieży (o 14,8%), a także maszyn i urządzeń

(o 9,3%), wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (o 8,4%), wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 6,1%), wyrobów z metali oraz mebli (po 5,5%). Większe niż przed rokiem było zatrudnienie m.in. w przedsiębiorstwach zajmujących się robotami budowlanymi specjalistycznymi (o 6,4%), budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej (o 6,0%), budową budynków (o 2,7%) oraz handlem detalicznym (o 1,9%).

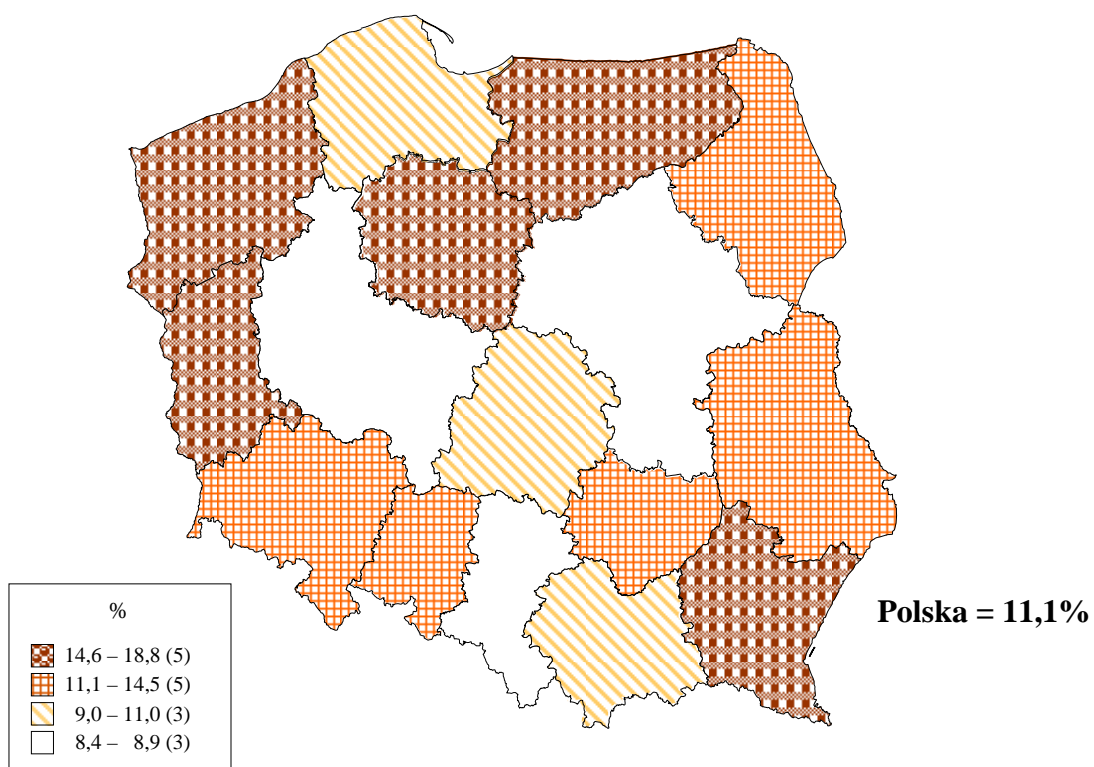
W okresie styczeń–październik br. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw wyniosło 5326,1 tys. osób i było o 1,1% niższe niż przed rokiem (wobec wzrostu o 5,0% w analogicznym okresie ub. roku).

W końcu października br. liczba **bezrobotnych zarejestrowanych** w urzędach pracy wyniosła 1744,3 tys. i była większa o 1,7% (tj. o 28,5 tys.) niż przed miesiącem i o 29,0% (tj. o 392,1 tys.) – niż przed rokiem. **Stopa bezrobocia** rejestrowanego wyniosła 11,1%, tj. o 0,2 pkt proc. więcej niż przed miesiącem i była znacznie wyższa niż przed rokiem (8,8%).

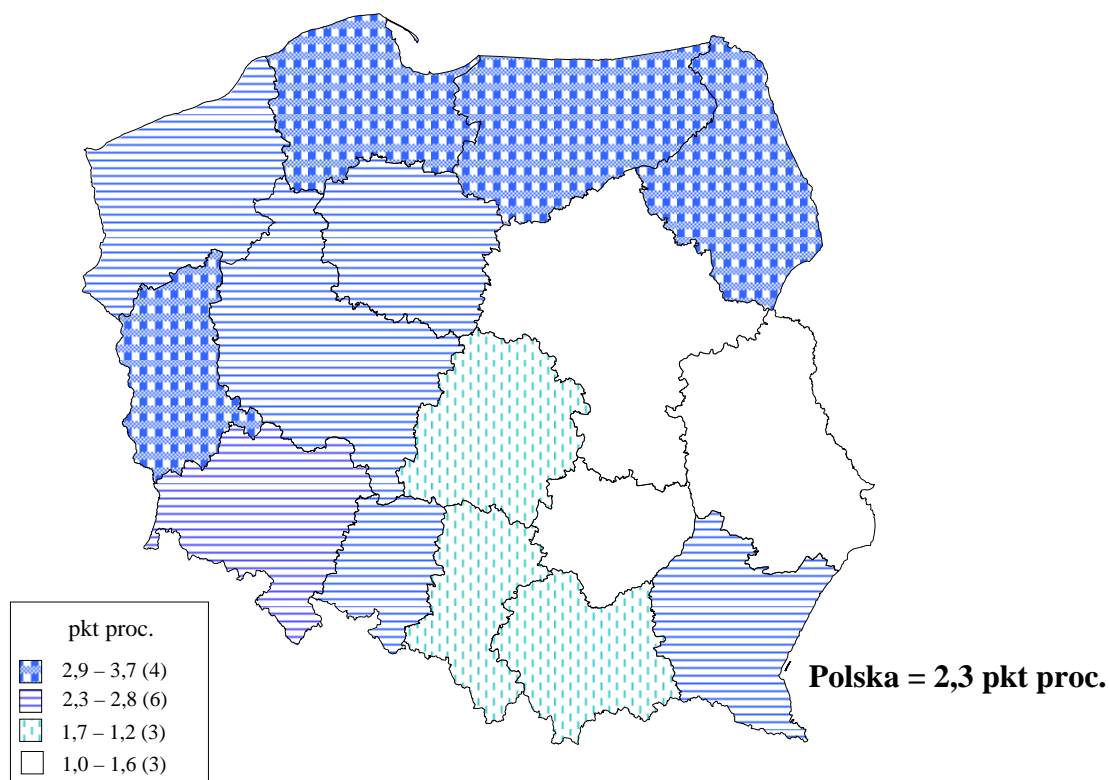

W ujęciu miesięcznym stopa bezrobocia rejestrowanego wzrosła w większości województw, z wyjątkiem świętokrzyskiego, w którym spadła o 0,1 pkt proc. Najbardziej zwiększyła się w województwach: zachodniopomorskim (o 0,5 pkt proc.), warmińsko-mazurskim (o 0,4 pkt proc.) i pomorskim (o 0,3 pkt proc.). W porównaniu z październikiem ub. roku odnotowano wzrost stopy bezrobocia we wszystkich województwach, w największym stopniu – w województwie lubuskim (o 3,7 pkt proc.) i warmińsko-mazurskim (o 3,4 pkt proc.). Najwyższą stopą bezrobocia charakteryzowało się województwo warmińsko-mazurskie (18,8%), wysoką również – województwa: zachodniopomorskie, lubuskie, podkarpackie i kujawsko-pomorskie (w granicach 15,0% – 14,6%). Najniższą stopę bezrobocia obserwowano w województwach: wielkopolskim (8,4%), mazowieckim (8,6%), śląskim (8,7%) oraz małopolskim (9,0%).

STOPA BEZROBOCIA REJESTROWANEGO
Stan w końcu października 2009 r.

ZMIANY STOPY BEZROBOCIA REJESTROWANEGO
Październik 2009 r. do października 2008 r.

W październiku br. liczba **nowo zarejestrowanych bezrobotnych** wyniosła 293,1 tys. osób i była o 2,0% mniejsza niż przed miesiącem i o 21,6% większa niż przed rokiem. Najliczniejszą grupę stanowiły osoby rejestrujące się po raz kolejny, ale ich udział w nowo zarejestrowanych spadł w stosunku do analogicznego miesiąca ub. roku o 1,8 pkt proc. do 77,9%. Zmniejszył się w ujęciu rocznym także udział osób dotychczas niepracujących (o 2,3 pkt proc. do 25,6%) oraz absolwentów¹ (o 0,4 pkt proc. do 12,9%).

Z ewidencji bezrobotnych **skreślono** 264,6 tys. osób, tj. mniej o 2,7% niż we wrześniu br. i o 0,3% – niż w październiku ub. roku. Główną przyczynę wyrejestrowania nadal stanowiło podjęcie pracy, w wyniku czego z rejestru bezrobotnych skreślono 100,7 tys. osób (wobec 94,2 tys. przed rokiem). Udział tej kategorii w ogólnej liczbie wyrejestrowanych wzrósł o 2,5 pkt proc. w ujęciu rocznym do 38,0%. Pracę niesubsydiowaną (w tym sezonową) podjęło 78,6 tys. osób, a subsydiowaną (m.in. prace interwencyjne i roboty publiczne) – 22,1 tys. osób (w analogicznym miesiącu ub. roku odpowiednio 76,3 tys. i 18,0 tys.). Spośród pozostałych osób wykreślonych z ewidencji zwiększył się udział osób wyrejestrowanych w związku z rozpoczęciem stażu lub szkolenia u pracodawców (o 2,2 pkt proc. do 17,3%). Zmniejszył się natomiast odsetek osób, które utraciły status bezrobotnego w wyniku niepotwierdzenia gotowości do podjęcia pracy (o 1,9 pkt proc. do 29,9%) oraz osób, które dobrowolnie zrezygnowały ze statusu bezrobotnego (o 1,0 pkt proc. do 4,1%). Na poziomie sprzed roku pozostał odsetek osób, które nabyły prawa emerytalne i rentowe (0,5%).

W końcu października br. **bez prawa do zasiłku** pozostawało 1388,0 tys. osób, a ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych zmniejszył się w porównaniu z analogicznym miesiącem ub. roku o 4,2 pkt proc. do 79,6%.

Do osób **w szczególnej sytuacji na rynku pracy** należą m.in. długotrwale bezrobotni², których udział w zarejestrowanych ogółem w końcu września br. znacząco zmniejszył się w skali roku (o 13,4 pkt proc. do 40,9%). Obniżył się również odsetek osób, które nie posiadały kwalifikacji zawodowych (o 2,3 pkt proc. do 27,3%), osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia (o 1,3 pkt proc. do 20,3%) i osób samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko w wieku do 18 roku życia (o 0,8 pkt proc. do 7,7%). Wzrósł natomiast udział osób bezrobotnych do 25 roku życia (o 2,2 pkt proc. do 23,0%) oraz nieznacznie – absolwentów szkół wyższych poniżej 27 roku życia (o 0,2 pkt proc. do 1,7%) i osób niepełnosprawnych (o 0,1 pkt proc. do 5,0%). Liczba bezrobotnych we wszystkich wymienionych kategoriach, z wyjątkiem osób długotrwale bezrobotnych, zwiększyła się w ujęciu rocznym. Największy wzrost liczby bezrobotnych w skali roku obserwowano wśród absolwentów poniżej 27 roku życia (o 47,5%) oraz osób do 25 roku życia (o 42,7%).

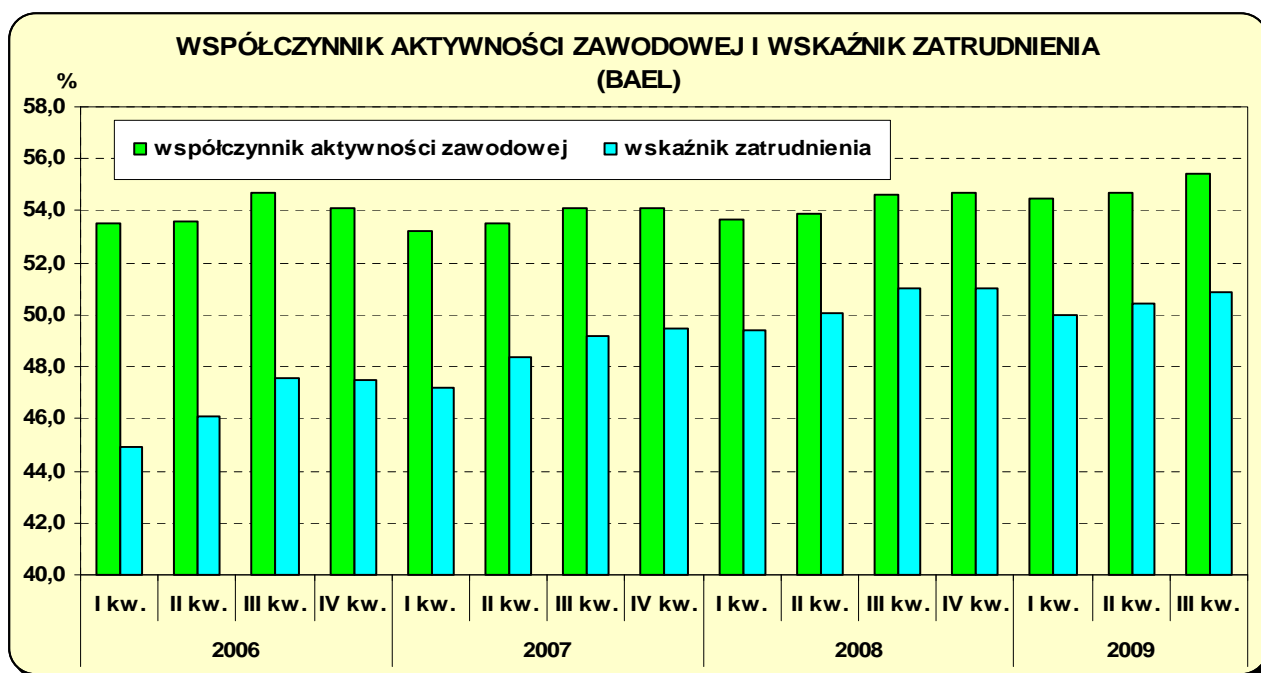
¹ Osoby w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki.

² Do długotrwale bezrobotnych zalicza się osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy.

W październiku br. do urzędów pracy zgłoszono 75,7 tys. **ofert zatrudnienia**, tj. mniej o 13,9% niż przed miesiącem i o 16,3% – niż przed rokiem. Oferty z sektora publicznego stanowiły 29,3% ogółu ofert (wobec 29,5% we wrześniu br. i 24,3% w październiku ub. roku). W końcu października br. oferty zatrudnienia niewykorzystane dłużej niż jeden miesiąc stanowiły 26,0% ogółu ofert (wobec 24,1% przed miesiącem i 36,7% przed rokiem).

W końcu października br. zadeklarowano mniej niż przed miesiącem zwolnień z przyczyn dotyczących zakładów pracy – 509 zakładów **zadeklarowało zwolnienie** 38,1 tys. pracowników, w tym 15,0 tys. osób z sektora publicznego (w końcu września br. odpowiednio 551 zakładów, 40,7 tys. pracowników, w tym 14,8 tys. z sektora publicznego, natomiast w październiku ub. roku – 276 zakładów, 19,7 tys. pracowników, w tym 1,9 tys. z sektora publicznego).

Według wstępnych wyników kwartalnego **badania aktywności ekonomicznej ludności BAEL**, liczba **aktywnych zawodowo** w III kwartale br. wyniosła 17431 tys. (tj. o 308 tys. więcej niż przed rokiem). Współczynnik aktywności zawodowej ukształtował się na poziomie 55,4% i był o 0,7 pkt proc. wyższy niż przed kwartałem i o 0,8 pkt proc. – niż przed rokiem.

W III kwartale br. liczba osób **pracujących** wyniosła 16026 tys. i wzrosła o 179 tys., tj. o 1,1% w porównaniu z II kwartałem br. W ujęciu rocznym liczba ta była większa o 36 tys., tj. o 0,2% (wobec wzrostu o 3,6% przed rokiem). W przeciwieństwie do tendencji obserwowanej przed rokiem, w większym stopniu wzrosła liczba pracujących kobiet (o 0,4% w ujęciu rocznym) niż mężczyzn (o 0,1%). Wyższa niż w III kwartale ub. roku była liczba pracujących w sektorze usługowym (8824 tys. osób, tj. wzrost o 3,4%), natomiast w sektorze rolniczym i przemysłowym odnotowano spadek odpowiednio o 5,1% (do 2178 tys. osób) i o 2,6% (do 5013 tys. osób). Liczba pracujących w sektorze publicznym spadła w skali roku o 2,0% do 4228 tys. osób, natomiast w sektorze prywatnym – wzrosła o 1,0% do 11798 tys. osób.

Wskaźnik zatrudnienia w III kwartale br. wyniósł 50,9% i był o 0,5 pkt proc. wyższy niż w II kwartale br., ale o 0,1 pkt proc. niższy od notowanego przed rokiem. W skali roku obniżenie tego wskaźnika obserwowano w grupie osób w wieku 15-24 lata (o 1,4 pkt proc. do 27%) oraz w wieku 25-34 lata i 35-44 lata (po 0,5 pkt proc. do odpowiednio 78,0% i 83,3%), natomiast wzrost – m.in. w grupie osób w wieku 45-59/64 lat (o 0,5 pkt proc. do 59,9%).

Liczba **osób bezrobotnych** wyniosła 1404 tys. i zwiększyła się zarówno w skali roku (o 24,0%), jak i w ujęciu kwartalnym (o 3,6%). Odsetek osób spełniających kryteria bezrobotnego według BAEL i jednocześnie deklarujących, że są zarejestrowane w urzędach pracy jako bezrobotne wyniósł 66,1%, tj. obniżył się w porównaniu z II kwartałem br. (o 1,1 pkt proc.) i zwiększył w stosunku do III kwartału ub. roku (o 2,6 pkt proc.).

Stopa bezrobocia według BAEL wyniosła w III kwartale br. 8,1% i wzrosła w ujęciu kwartalnym (o 0,2 pkt proc.) i rocznym (o 1,5 pkt proc.). Wskaźnik ten był nieznacznie wyższy w mieście (8,1%) niż na wsi (8,0%), przy czym w obu przypadkach odnotowano jego wzrost w ujęciu rocznym – odpowiednio o 1,4 pkt proc. i o 1,5 pkt proc. Stopa bezrobocia wśród kobiet (8,6%) nadal przekraczała stopę bezrobocia dla mężczyzn (7,6%).

W III kwartale br. najwyższą stopę bezrobocia notowano w województwach: kujawsko-pomorskim (11,2%) i dolnośląskim (10,8%), natomiast najniższą – w województwach: mazowieckim (5,2%), podlaskim (6,5%) i wielkopolskim (6,7%). W większości województw stopa bezrobocia wzrosła w skali roku (z wyjątkiem województwa zachodniopomorskiego), najbardziej – w województwie opolskim (o 4,3 pkt proc.) i lubuskim (o 3,8 pkt proc.).

Liczba bezrobotnych i stopa bezrobocia według płci i miejsca zamieszkania w kolejnych badaniach aktywności ekonomicznej ludności kształtowały się następująco:

Okres badania	Ogółem	Miasta	Wieś	Mężczyźni	Kobiety
bezrobotni					
	w tys.	w % ogółem			
2008 I kw.	1361	63,1	36,9	51,5	48,5
II kw.	1196	61,5	38,5	50,7	49,3
III kw.	1132	62,3	37,7	46,8	53,2
IV kw.	1154	63,5	36,5	48,5	51,5
2009 I kw.	1414	64,1	35,9	51,2	48,8
II kw.	1355	61,8	38,2	52,0	48,0
III kw. ^a	1404	62,2	37,8	51,9	48,1
stopa bezrobocia w %					
2008 I kw.	8,1	8,2	7,9	7,6	8,7
II kw.	7,1	7,0	7,2	6,5	7,7
III kw.	6,6	6,7	6,5	5,7	7,8
IV kw.	6,7	6,9	6,4	6,0	7,6
2009 I kw.	8,3	8,5	7,8	7,7	8,9
II kw.	7,9	7,9	7,9	7,5	8,4
III kw. ^a	8,1	8,1	8,0	7,6	8,6

^a Dane wstępne.

Źródło: BAEL.

W porównaniu z analogicznym okresem ub. roku stopa bezrobocia w III kwartale br. najbardziej zwiększyła się wśród osób w wieku 15-24 lata – o 5,7 pkt proc. do 21,8%. Wśród osób w wieku produkcyjnym (18-59/64 lata) stopa bezrobocia wyniosła 8,2% i była o 1,5 pkt proc. wyższa niż przed rokiem.

Stopa bezrobocia według poziomu wykształcenia ludności w kolejnych badaniach aktywności ekonomicznej ludności kształtowała się następująco:

Okres badania	Stopa bezrobocia według poziomu wykształcenia w %				
	wyższe	policealne i średnie zawodowe	średnie ogólnokształcące	zasadnicze zawodowe	gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe
2008 I kw.	4,1	7,6	9,5	9,2	13,6
II kw.	3,6	6,7	9,2	7,7	12,5
III kw.	4,0	5,9	9,1	7,3	10,2
IV kw.	3,6	6,5	9,6	7,0	11,4
2009 I kw.	4,2	7,6	11,9	9,1	14,3
II kw.	3,6	7,0	11,3	9,2	14,3
III kw. ^a	4,8	7,4	10,4	9,0	13,5

^a Dane wstępne.

Źródło: BAEL.

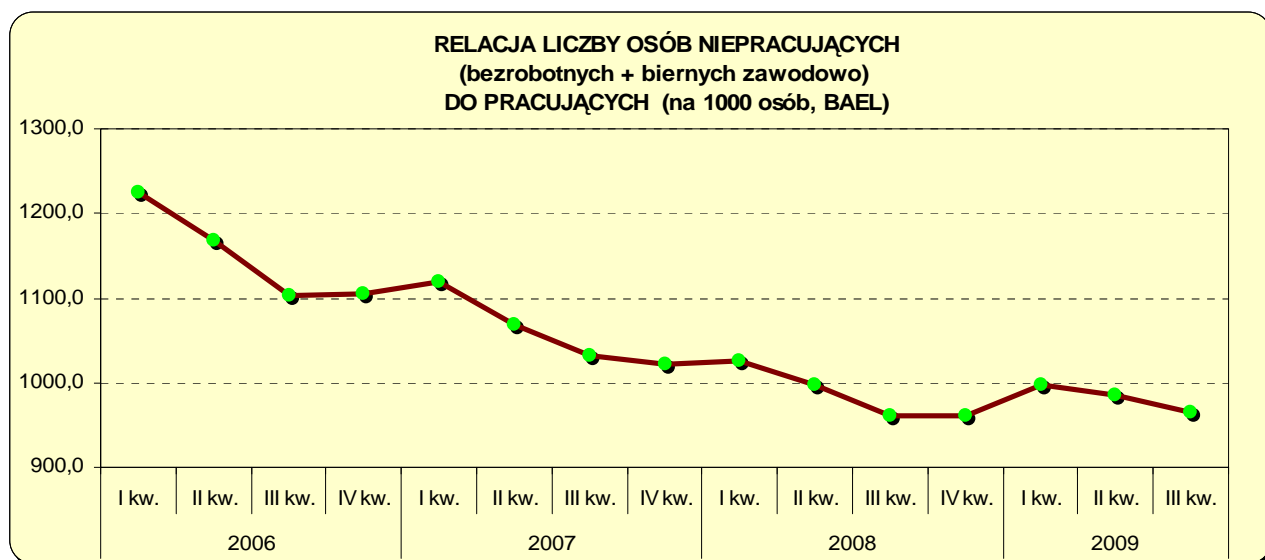
W stosunku do III kwartału ub. roku stopa bezrobocia wzrosła we wszystkich grupach wyodrębnionych ze względu na poziom wykształcenia ludności. W największym stopniu stopa bezrobocia zwiększyła się wśród osób z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym i niepełnym podstawowym (o 3,3 pkt proc. do 13,5%), w najmniejszym natomiast – wśród osób z wykształceniem wyższym (o 0,8 pkt proc. do 4,8%).

Wśród bezrobotnych w III kwartale br. dominujący był udział osób, które straciły pracę, a ich odsetek znacząco zwiększył się w skali roku (o 12,1 pkt proc. do 45,1%). Na poziomie zbliżonym do obserwowanego przed rokiem pozostał udział osób podejmujących pracę po raz pierwszy (20,8%). Zmniejszył się natomiast odsetek osób powracających do pracy po przerwie (o 7,4 pkt proc. do 28,6%) oraz osób, które zrezygnowały z pracy (o 4,7 pkt proc. do 5,6%).

Niższy niż w III kwartale ub. roku był udział **osób długotrwale bezrobotnych** (tzn. poszukujących pracy 13 miesięcy lub dłużej) w bezrobotnych ogółem (26,4%, wobec 28,8%), a przeciętny czas poszukiwania pracy skrócił się z 12,0 miesięcy do 11,1 miesięcy.

Liczba **biernych zawodowo w wieku produkcyjnym** zmniejszyła się wobec notowanej przed rokiem o 3,1% do poziomu 6800 tys. osób. Główną przyczyną bierności zawodowej osób w wieku produkcyjnym (podobnie jak przed rokiem) była nauka i uzupełnianie kwalifikacji, a udział tej grupy w biernych zawodowo w wieku produkcyjnym pozostał na poziomie sprzed roku i wyniósł 25,5%. Choroby i niesprawność były przyczyną bierności 22,8% ogółu biernych zawodowo w wieku produkcyjnym (wobec 24,6% w III kwartale ub. roku). Zwiększył się odsetek biernych zawodowo z powodu obowiązków rodzinnych i związanych z prowadzeniem domu

(z 21,1% do 21,7%). Osoby będące na emeryturze stanowiły 19,6% biernych zawodowo w wieku produkcyjnym (wobec 17,7% przed rokiem). Zniechęconych bezskutecznością poszukiwania pracy było natomiast 5,4% ogółu biernych zawodowo w wieku produkcyjnym (wobec 5,1% przed rokiem).

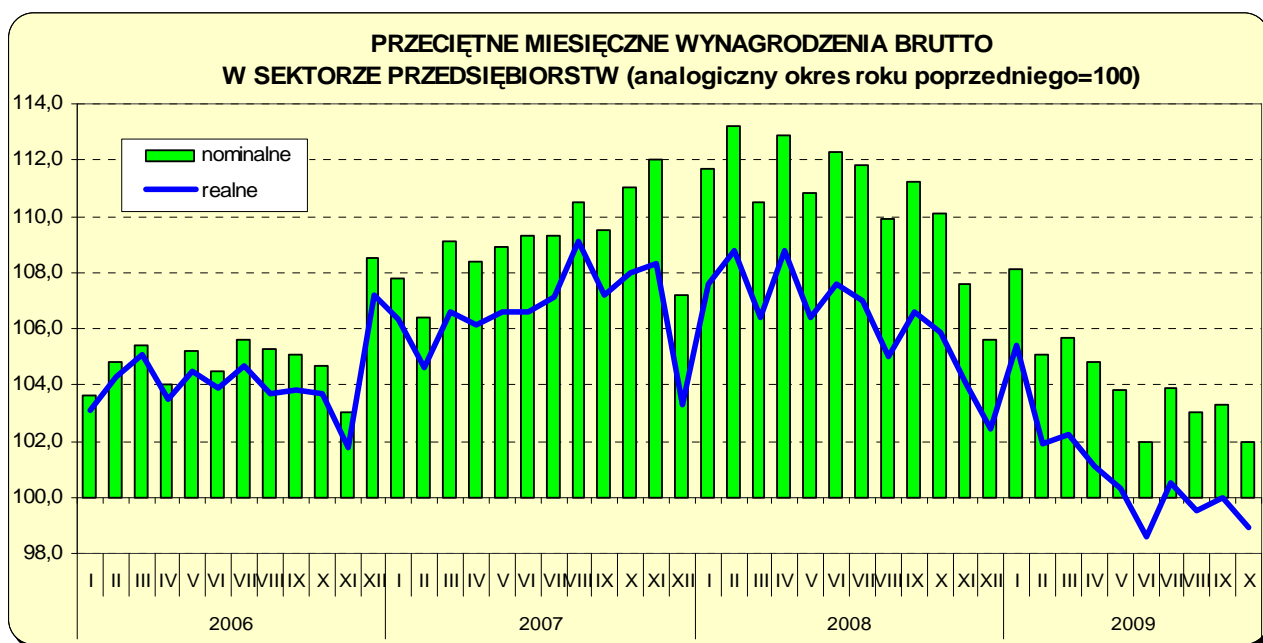
Poprawiła się w ujęciu kwartalnym **relacja osób niepracujących do pracujących** – w III kwartale br. na 1000 pracujących przypadało 964 osób biernych zawodowo i bezrobotnych (w II kwartale br. – 985), natomiast w ujęciu rocznym relacja ta nieznacznie się pogorszyła (przed rokiem – 961).

Wynagrodzenia i świadczenia społeczne

Dynamika przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń nominalnych brutto w sektorze przedsiębiorstw zarówno w październiku, jak i w okresie dziesięciu miesięcy br. była znacznie niższa niż przed rokiem. W październiku br. odnotowano w ujęciu rocznym spadek wynagrodzeń realnych brutto, natomiast w okresie styczeń–październik br. niewielki wzrost, niższy niż realnych emerytur i rent w obu systemach. W okresie trzech kwartałów siła nabywcza płac w gospodarce narodowej rosła w skali roku szybciej niż w sektorze przedsiębiorstw.

W październiku br. **przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw** wyniosło 3312,32 zł i było o 2,0% większe niż przed rokiem (w poprzednim miesiącu notowano wzrost o 3,3%, a w październiku ub. roku – o 10,1%). Wyższe niż przeciętnie tempo wzrostu płac notowane było m.in. w sekcjach: administrowanie i działalność wspierająca (5,8%), dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja (4,5%), wytwarzanie

i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (4,3%), informacja i komunikacja (3,1%). Zmniejszenie płacy brutto w skali roku odnotowano w sekcjach: działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (o 3,1%), budownictwo (o 0,8%) oraz górnictwo i wydobywanie (o 0,3%). Wśród działów/grup o znaczącym udziale w zatrudnieniu najbardziej dynamiczny wzrost przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w skali roku miał miejsce w produkcji pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 6,2%), produkcji odzieży (o 5,2%) oraz produkcji wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 5,1%). Spadek przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w skali roku notowano w budowie budynków (o 1,9%), produkcji wyrobów z metali (o 1,1%), wydobywaniu węgla kamiennego i węgla brunatnego (o 1,0%) oraz produkcji maszyn i urządzeń (o 0,4%).

W okresie styczeń–październik br. **przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw** wyniosło 3285,98 zł i było o 4,4% wyższe niż w analogicznym okresie ub. roku (wobec wzrostu o 11,2% przed rokiem). Przeciętne płace brutto wzrosły we wszystkich sekcjach, najbardziej w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 7,7%) oraz administrowaniu i działalności wspierającej (o 7,5%). Najwolniejsze tempo wzrostu płac obserwowano w sekcji zakwaterowanie i gastronomia (2,5%).

Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w poszczególnych sekcjach sektora przedsiębiorstw kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2009		2008		2009	
	X			I-X		
	w zł	analogiczny okres poprzedniego roku =100			w zł	
Sektor przedsiębiorstw.....	3312,32	102,0	110,1	111,2	104,4	3285,98
w tym:						
Przemysł.....	3242,67	102,7	109,8	110,2	104,4	3256,48
górnictwo i wydobywanie.....	4843,04	99,7	113,9	112,9	104,8	5253,08
przetwórstwo przemysłowe.....	3004,92	102,3	109,1	110,2	103,3	2971,69
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę.....	4509,63	104,3	109,1	108,0	107,7	4772,17
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja.....	3222,97	104,5	110,0	110,2	105,9	3194,62
Budownictwo.....	3510,26	99,2	110,6	114,0	103,3	3434,52
Handel; naprawa pojazdów samochodowych.....	3044,01	102,1	109,0	110,3	104,0	3041,17
Transport i gospodarka magazynowa.....	3701,68	100,9	109,4	111,8	104,0	3239,95
Zakwaterowanie i gastronomia.....	2317,74	101,9	104,9	109,5	102,5	2302,00
Informacja i komunikacja.....	5728,45	103,1	108,6	110,5	104,0	5951,32
Obsługa rynku nieruchomości.....	3359,19	101,8	110,5	111,3	103,7	3357,04
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ^a	5152,58	96,9	120,3	115,3	106,2	5408,47
Administrowanie i działalność wspierająca.....	2047,12	105,8	115,7	116,3	107,5	2039,92

^a Nie obejmuje działów: Badania naukowe i prace rozwojowe oraz Działalność weterynaryjna.

Kwota wynagrodzeń w sektorze przedsiębiorstw w okresie styczeń–październik br. była wyższa w stosunku do analogicznego okresu ub. roku o 3,2% (wobec wzrostu o 16,8% przed rokiem).

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w **sektorze publicznym** ukształtowało się w okresie styczeń–październik br. na poziomie 3840,63 zł (tj. o 5,4% wyższym niż przed rokiem), a w październiku br. – 4020,55 zł (wzrost o 2,0% w skali roku). W **sektorze prywatnym** przeciętna płaca brutto w okresie dziesięciu miesięcy br. wyniosła 3177,70 zł (tj. o 4,3% więcej niż odpowiednio w ub. roku), a jej relacja w stosunku do przeciętnego wynagrodzenia w sektorze publicznym zmniejszyła się w ujęciu rocznym (z 83,6% do 82,7%). W październiku br. przeciętne wynagrodzenie brutto w sektorze prywatnym wyniosło 3174,41 zł i było o 2,2% wyższe niż przed rokiem.

W październiku br. **siła nabywcza przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw** była o 1,1% niższa niż w analogicznym miesiącu ub. roku (wobec wzrostu o 5,9% przed rokiem). W okresie dziesięciu miesięcy br. płaca realna brutto zwiększyła się w skali roku o 1,1% (w analogicznym okresie ub. roku notowano wzrost o 6,7%).

Liczba emerytów i rencistów oraz przeciętne miesięczne świadczenia brutto kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Liczba emerytów i rencistów		Przeciętne miesięczne świadczenie brutto			
	X 2009				I-X 2009	
	w tys.	X 2008=100	w zł	X 2008=100	w zł	I-X 2008=100
Emerytury i renty z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych..	7883,3	100,8	1566,27	107,9	1537,69	108,9
emerytury	5253,6	102,6	1671,12	107,7	1646,46	108,5
renty z tytułu niezdolności do pracy	1303,9	94,5	1229,55	107,6	1211,41	108,1
renty rodzinne.....	1325,8	100,2	1481,96	107,0	1436,83	107,7
Emerytury i renty rolników indywidualnych.....	1408,9	96,4	932,60	106,1	910,33	106,2

Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w październiku br. była o 7,9% większa niż przed rokiem i wyniosła 1566,27 zł. W okresie styczeń–październik br. ukształtowała się ona na poziomie 1537,69 zł, tj. o 8,9% wyższym niż w analogicznym okresie ub. roku. **Przeciętna miesięczna realna emerytura i renta brutto** w systemie pracowniczym w październiku br. w ujęciu rocznym była wyższa o 4,2% (w analogicznym miesiącu ub. roku wzrost o 5,5%). W okresie styczeń–październik br. zwiększyła się o 4,4% w skali roku (wobec wzrostu o 3,7% przed rokiem).

Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w październiku br. wyniosła 932,60 zł i była o 6,1% wyższa niż przed rokiem. W okresie dziesięciu miesięcy br. ukształtowała się ona na poziomie 910,33 zł, tj. o 6,2% wyższym niż w analogicznym okresie ub. roku. **Przeciętna miesięczna realna emerytura i renta brutto** rolników indywidualnych w październiku br. była wyższa o 2,4% w skali roku (w analogicznym okresie ub. roku wystąpił wzrost o 1,5%). W okresie styczeń–październik br. była ona o 1,8% większa niż przed rokiem (wobec nieznacznego wzrostu – o 0,2% przed rokiem).

Kwota brutto **zasiłków dla bezrobotnych** (bez składki na ubezpieczenie społeczne) wyniosła w okresie dziesięciu miesięcy br. 1875,7 mln zł, tj. o 52,6% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku. W październiku br. wypłacono bezrobotnym 201,1 mln zł, tj. o 3,4% mniej niż we wrześniu br. oraz o 79,6% więcej niż przed rokiem.

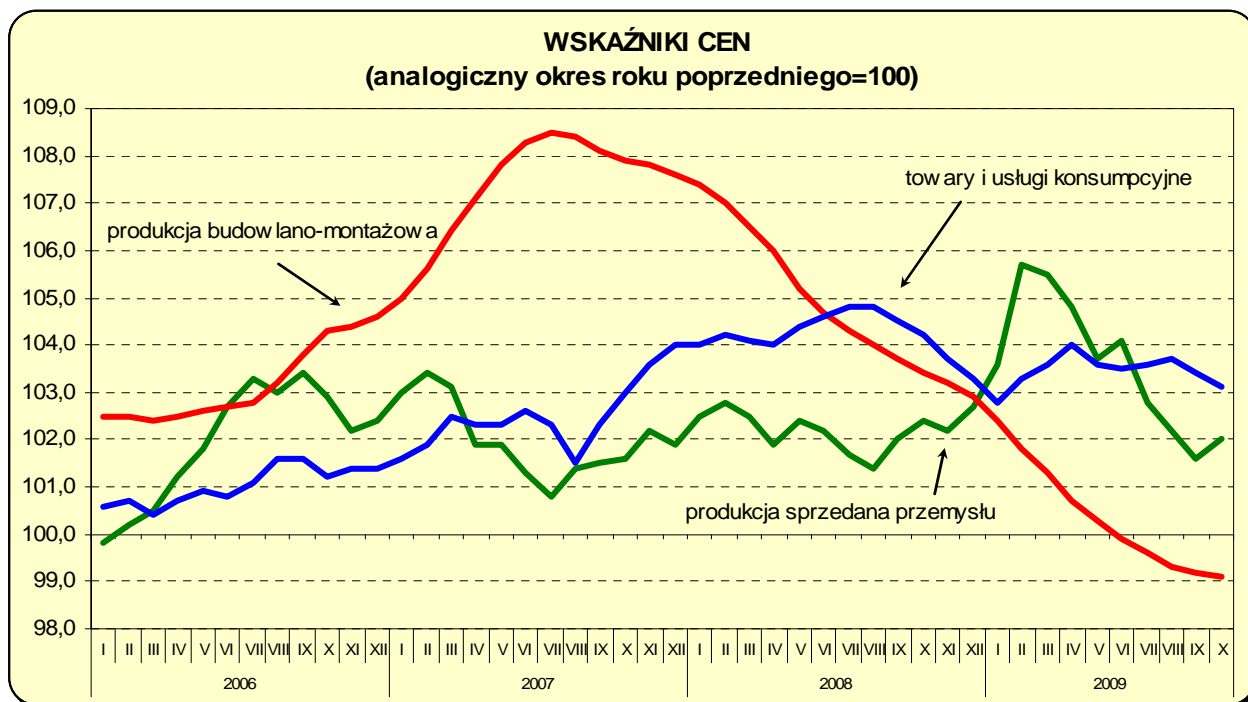
Z tytułu **zasiłków i świadczeń przedemerytalnych** w październiku br. wypłacono 134,9 mln zł, tj. o 1,6% mniej niż we wrześniu br. i o 19,8% mniej niż przed rokiem, a w okresie styczeń–październik br. – 1412,2 mln zł, tj. o 38,8% mniej niż w analogicznym okresie ub. roku.

Ceny

W październiku br. ceny towarów i usług konsumpcyjnych były nieco wyższe niż we wrześniu br. Po spadku w poprzednich trzech miesiącach, wzrosły ceny producentów w przemyśle, natomiast ceny w budownictwie ukształtowały się na poziomie zbliżonym do notowanego w poprzednim miesiącu. W skali roku utrzymał się spadek cen produkcji budowlano-montażowej. Ceny produkcji przemysłowej rosły w ujęciu rocznym szybciej niż we wrześniu br., a towarów i usług konsumpcyjnych – wolniej.

Według wstępnych danych, **ceny produkcji sprzedanej przemysłu** były w październiku br. o 0,3% wyższe niż we wrześniu br., na co wpłynął głównie wzrost cen w górnictwie i wydobywaniu (o 1,6%). Ceny w przetwórstwie przemysłowym wzrosły o 0,3%, w tym w produkcji koksu i produktów rafinacji ropy naftowej (o 3,8%), metali (o 2,2%), produkcji pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 0,7%) oraz wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 0,5%). Niższe niż przed miesiącem były natomiast ceny artykułów spożywczych (o 0,2%), urządzeń elektrycznych oraz produkcji chemikaliów i wyrobów chemicznych (po 0,4%), a także wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (o 1,0%). Ceny wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę wzrosły o 0,2%, natomiast w sekcji dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja pozostały na poziomie zbliżonym do notowanego przed miesiącem.

W październiku br. odnotowano wyższy niż w poprzednim miesiącu wzrost cen produkcji sprzedanej przemysłu w skali roku (2,0% wobec 1,6% we wrześniu br.). Było to rezultatem przyspieszenia tempa wzrostu cen w większości sekcji. Nadal obserwowano bardzo wysoką dynamikę cen w górnictwie i wydobywaniu (wzrost o 16,9%), w tym w wydobywaniu węgla kamiennego i węgla brunatnego – o 9,0%. W wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ceny wzrosły o 13,8%, w tym ceny wytwarzania, przesyłania, dystrybucji i handlu energią elektryczną – o 24,0%, a wytwarzania i zaopatrywania w parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych – o 11,7%. W sekcji dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja odnotowano wzrost cen o 7,3%. W przetwórstwie przemysłowym ceny spadły o 0,8%. Niższe niż przed rokiem były ceny m.in. produkcji metali (o 15,8%), koksu i produktów rafinacji ropy naftowej (o 8,9%), chemikaliów i wyrobów chemicznych (o 6,1%), wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (o 4,2%) oraz wyrobów z metali (o 1,7%). Osłabieniu uległa dynamika cen w produkcji pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (wzrost w październiku br. o 9,8%, wobec 12,0% we wrześniu br.). Wzrosły także ceny m.in. wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 2,4%), artykułów spożywczych (o 1,9%) oraz produkcji urządzeń elektrycznych (o 1,4%).

Szacuje się, że **ceny produkcji budowlano-montażowej** w październiku br. pozostały na poziomie zbliżonym do notowanego we wrześniu br. W porównaniu z październikiem ub. roku ceny produkcji budowlano-montażowej obniżono o 0,9%.

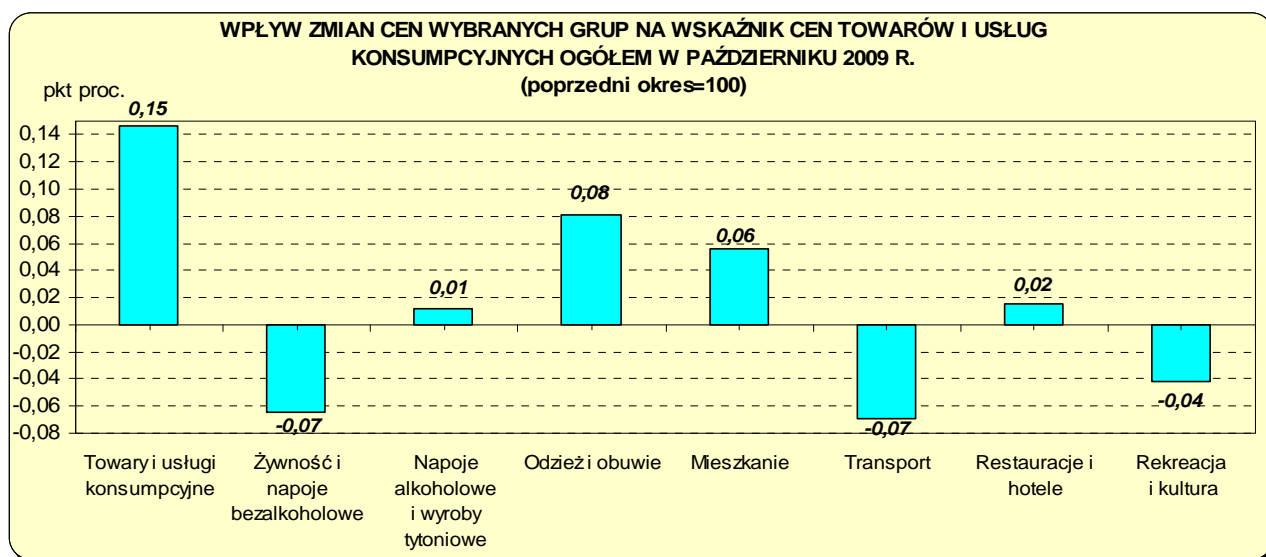
W stosunku do grudnia ub. roku ceny produkcji sprzedanej w przemyśle wzrosły o 2,6% (w tym najbardziej w górnictwie i wydobywaniu – o 20,3% oraz wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – o 10,8%), natomiast w budownictwie zanotowano spadek cen o 0,9%.

Dynamika cen w przemyśle i budownictwie kształtowała się następująco:

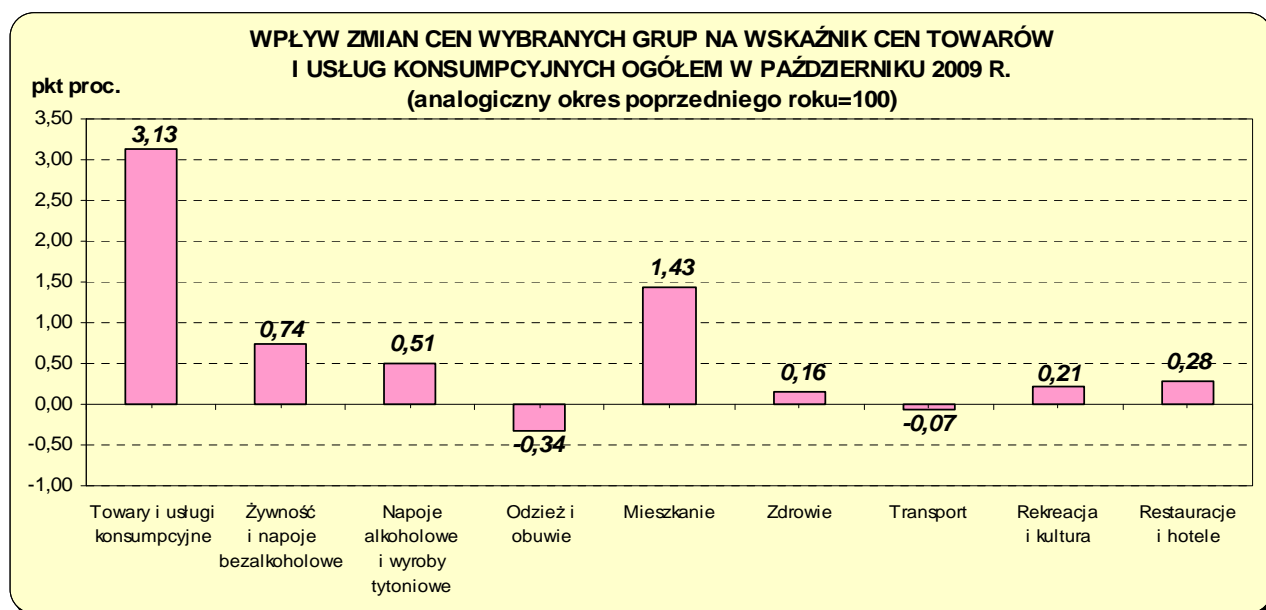
Wyszczególnienie	X 2008	2009		X 2008	2009		X 2008	2009		I-X 2008	I-X 2009
		IX	X		IX	X		IX	X		
	grudzień poprzedniego roku=100			miesiąc poprzedni=100			analogiczny okres poprzedniego roku=100				
Ceny produkcji sprzedanej											
przemysłu.....	103,2	102,3	102,6	100,0	99,8	100,3	102,4	101,6	102,0	102,2	103,6
górnictwo i wydobywanie....	114,2	118,4	120,3	98,0	100,8	101,6	108,2	112,8	116,9	110,9	111,4
przetwórstwo przemysłowe	101,7	99,8	100,1	100,1	99,7	100,3	101,0	99,0	99,2	100,8	101,2
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	110,3	110,6	110,8	100,0	100,1	100,2	110,4	113,7	113,8	107,9	117,0
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja.....	104,9	107,4	107,4	98,9	100,7	100,0	105,1	106,2	107,3	108,5	103,6
Ceny produkcji budowlano-	102,9	99,1	99,1	100,1	100,0	100,0	103,4	99,2	99,1	105,2	100,4

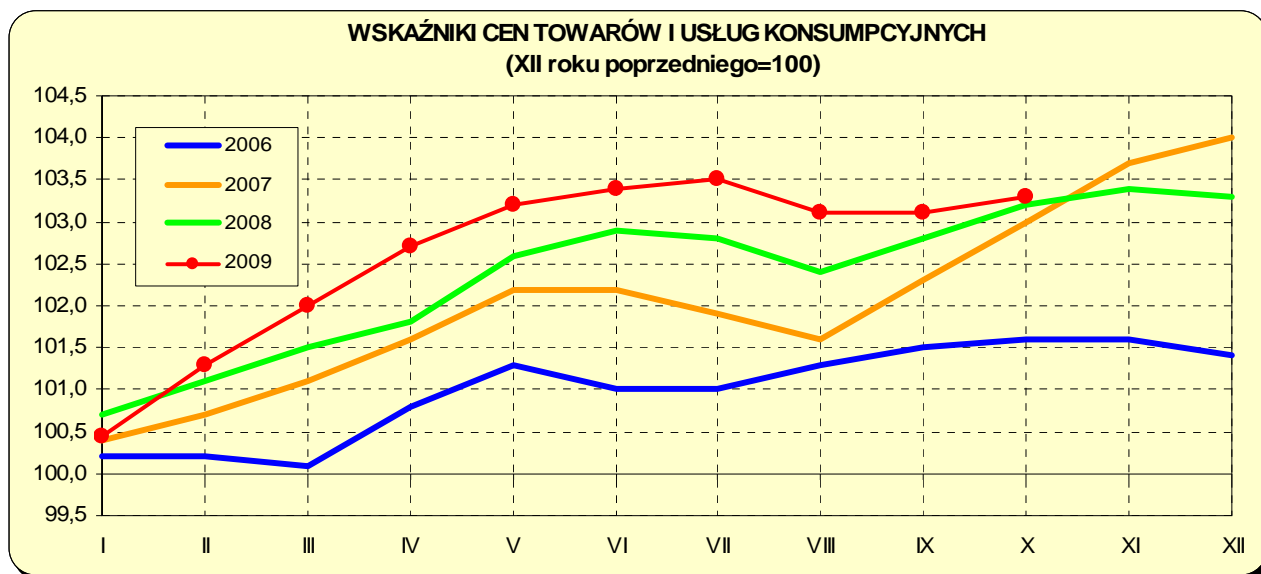
montażowej.....| | | | | | | | | |

W październiku br. **ceny towarów i usług konsumpcyjnych** były o 0,1% wyższe niż we wrześniu br. Największy wpływ na poziom wskaźnika cen konsumpcyjnych miały wzrosty cen odzieży i obuwia oraz żywności i napojów bezalkoholowych, które zwiększyły wskaźnik cen ogółem odpowiednio o 0,08 pkt proc. i o 0,07 pkt proc.

Wzrost cen konsumpcyjnych w skali roku w październiku br. był nieco niższy niż przed miesiącem i wyniósł 3,1% (wobec 3,4% we wrześniu br.). Największy wpływ na poziom wskaźnika cen konsumpcyjnych miały wzrosty cen towarów i usług w zakresie mieszkania oraz żywności i napojów bezalkoholowych, które podwyższyły wskaźnik cen ogółem odpowiednio o 1,43 pkt proc. i o 0,74 pkt proc. Spadki cen odzieży i obuwia oraz towarów i usług w zakresie transportu wpłynęły na obniżenie tego wskaźnika odpowiednio o 0,34 pkt proc. oraz o 0,07 pkt proc.

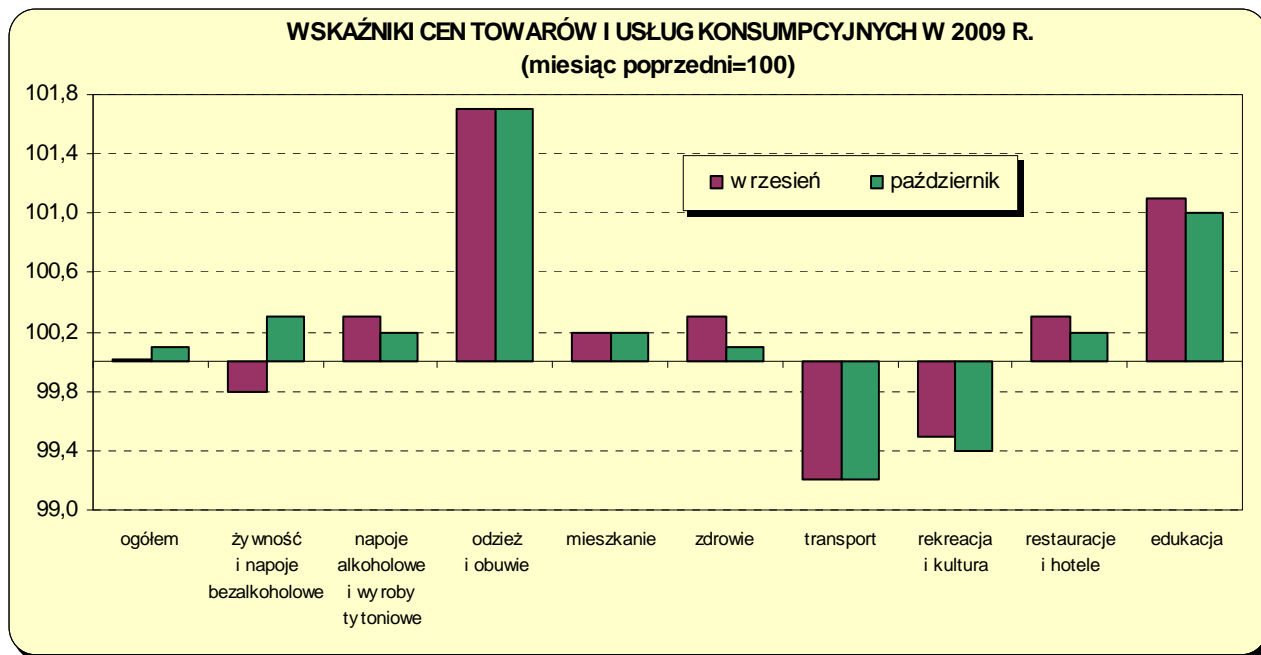

W październiku br. ceny konsumpcyjne wzrosły w stosunku do grudnia ub. roku o 3,3% (przed rokiem o 3,2%).

Dynamika cen towarów i usług konsumpcyjnych kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	X	2009		X	2009		X	2009		I-X	I-X
	2008	IX	X	2008	IX	X	2008	IX	X	2008	2009
	grudzień poprzedniego roku=100			miesiąc poprzedni=100			analogiczny okres poprzedniego roku=100				
Ceny towarów i usług konsumpcyjnych.....	103,2	103,1	103,3	100,4	100,0	100,1	104,2	103,4	103,1	104,4	103,5
w tym:											
żywność i napoje bezalkoholowe.....	101,7	101,9	102,2	100,8	99,8	100,3	104,0	103,6	103,0	106,7	104,2
napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe.....	107,0	107,6	107,8	100,7	100,3	100,2	107,5	109,4	108,9	106,1	109,6
odzież i obuwie.....	93,9	92,9	94,4	100,3	101,7	101,7	93,8	92,4	93,7	93,1	92,4
mieszkanie.....	108,3	104,5	104,8	100,9	100,2	100,2	108,8	106,4	105,7	107,2	107,6
zdrowie.....	102,7	102,9	102,9	100,1	100,3	100,1	103,4	103,3	103,3	103,4	103,1
transport.....	100,1	107,4	106,6	99,0	99,2	99,2	101,6	99,0	99,3	104,7	96,2
łącznie.....	100,4	99,9	99,9	100,0	100,0	99,9	100,7	99,8	99,7	99,1	99,8
rekreacja i kultura.....	101,3	103,2	102,6	99,7	99,5	99,4	101,6	103,0	102,8	99,3	102,1
edukacja.....	104,0	101,6	102,7	101,1	101,1	101,0	104,2	102,8	102,8	103,4	103,6
restauracje i hotele.....	105,8	103,6	103,8	100,4	100,3	100,2	106,7	104,6	104,4	106,0	105,2

W październiku br., po spadku w poprzednich czterech miesiącach, zanotowano wzrost cen żywności i napojów bezalkoholowych **w ujęciu miesięcznym** (o 0,3%). Wzrosły ceny warzyw (o 5,5%) i owoców (o 1,4%). Wyższe niż we wrześniu br. były również ceny olejów i pozostałych tłuszczów (o 1,5%), artykułów w grupie „mleko, sery i jaja” (o 0,3%) oraz ryb (o 0,1%). Obniżono natomiast ceny m.in. pieczywa i produktów zbożowych (o 0,1%) oraz mięsa (o 1,1%). Ceny cukru były niższe o 1,3%. Napoje bezalkoholowe podrożały o 0,3%.

Ceny wyrobów tytoniowych wzrosły o 0,4%, a napojów alkoholowych o 0,1%.

Odzież i obuwie podrożały o 1,7%.

Ceny towarów i usług w zakresie mieszkania podniesiono o 0,2%. Opłaty za najem mieszkania oraz usługi kanalizacyjne podwyższono po 0,2%, a za zaopatrywanie w wodę oraz wywóz nieczystości (śmieci) – po 0,1%. Wzrosły również ceny energii cieplnej (o 0,9%) oraz opału (o 0,5%). Ceny towarów i usług w zakresie wyposażenia mieszkania i prowadzenia gospodarstwa domowego wzrosły o 0,2%. Ceny energii elektrycznej i gazu pozostały na poziomie notowanym przed miesiącem.

Opłaty związane ze zdrowiem były wyższe niż we wrześniu br. o 0,1%.

W październiku br. ceny w zakresie transportu spadły o 0,8%. Niższe niż we wrześniu br. były ceny paliw do prywatnych środków transportu - o 1,7% oraz ceny samochodów osobowych – o 0,4%. Opłaty za usługi transportowe podwyższono o 0,5%. Opłaty dotyczące łączności były niższe o 0,1%.

Ceny związane z rekreacją i kulturą kształtowały się na poziomie niższym o 0,6% od notowanego przed miesiącem. Opłaty za turystykę zorganizowaną spadły o 3,7%, a ceny książek – o 0,5%. Obniżono również ceny sprzętu audiowizualnego, fotograficznego i informatycznego (o 0,6%). Wzrosły ceny gazet i czasopism - o 0,1% oraz ceny biletów do kin, teatrów i na koncerty – o 0,4%.

Ceny w zakresie restauracji i hoteli podniesiono o 0,2%. Spośród innych towarów i usług w październiku br. wzrosły ceny usług w salonach fryzjerskich, kosmetycznych i zakładach pielęgnacyjnych oraz ceny ubezpieczeń (po 0,2%).

W ujęciu rocznym w październiku br. wzrost cen żywności i napojów bezalkoholowych był niższy niż przed miesiącem (3,0% wobec 3,6% we wrześniu br.). Istotny wpływ na dynamikę cen w tej grupie miały podwyżki cen cukru (o 12,4%) oraz mięsa (o 7,3%). Znacznie podrożały również

ryby (o 10,2%). Wzrosły także ceny ryżu (o 2,0%), pieczywa (o 1,4%) oraz owoców (o 0,7%), olejów i pozostałych tłuszczów (o 0,4%). Obniżyły się ceny warzyw (o 5,1%) oraz artykułów w grupie „mleko, sery i jaja” (o 0,6%, w tym serów – o 2,8%, mleka – o 0,9%, przy wzroście cen jaj o 11,1%). Spadły również ceny mąki – o 8,9%. Ceny napojów bezalkoholowych wzrosły o 4,1%.

W październiku br. wyroby tytoniowe były o 13,3% droższe niż przed rokiem, a napoje alkoholowe – o 6,5%.

Ceny obuwia były niższe niż w październiku ub. roku o 7,7%, a odzieży – o 5,7%.

Ceny w zakresie mieszkania były wyższe w skali roku o 5,7% (wobec wzrostu o 6,4% we wrześniu br.). Opłaty za najem mieszkania wzrosły o 3,8%. Wywóz nieczystości (śmieci) podrożał o 16,4%, usługi kanalizacyjne – o 11,3%, a zaopatrywanie w wodę – o 8,8%. Ceny nośników energii zwiększyły się o 7,5%. Znacznie podrożała energia elektryczna (o 11,3%), energia ciepła (o 8,8%), opał (o 5,2%) oraz gaz – o 2,3%. Ceny towarów i usług związanych z wyposażeniem mieszkania i prowadzeniem gospodarstwa domowego były wyższe o 2,0%, przy czym ceny usług związanych z prowadzeniem gospodarstwa domowego podniesiono o 4,5%, a sprzętu gospodarstwa domowego - o 0,4%.

Artykuły i usługi związane ze zdrowiem były o 3,3% droższe niż przed rokiem. Podniesiono ceny m.in. usług ambulatoryjnych i medycyny niekonwencjonalnej (o 5,6%) oraz artykułów farmaceutycznych (o 2,2%).

Ceny towarów i usług w zakresie transportu były niższe niż w październiku ub. roku o 0,7%, w tym paliw – o 4,6%. Wzrosły natomiast ceny usług transportowych – o 2,2% oraz samochodów osobowych - o 2,4%. Ceny towarów i usług w zakresie łączności obniżono o 0,3%.

Ceny związane z rekreacją i kulturą były o 2,8% wyższe niż przed rokiem. Znacznie podniesiono opłaty za turystykę zorganizowaną (o 6,8%). Ceny gazet i czasopism wzrosły o 4,7%, biletów do kin, teatrów i na koncerty – o 3,6%, a książek – o 2,1%. Obniżyły się m.in. ceny sprzętu audiowizualnego, fotograficznego i informatycznego (o 3,0%).

W zakresie restauracji i hoteli ceny były wyższe niż przed rokiem o 4,4%. Spośród innych towarów i usług podniesiono m.in. ceny usług w salonach fryzjerskich, kosmetycznych i zakładach pielęgnacyjnych (o 4,8%) oraz ubezpieczeń (o 2,6%).

Wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych obliczony metodą średniej ruchomej w okresie listopad 2008 r. – październik 2009 r. w stosunku do poprzednich dwunastu miesięcy wyniósł, podobnie jak odpowiednio przed miesiącem, 3,8%. Ceny konsumpcyjne według **zharmonizowanego wskaźnika cen konsumpcyjnych (HICP)**³ wzrosły w tym okresie o 3,9%.

³ Zharmonizowany wskaźnik cen konsumpcyjnych (HICP) obliczany jest według ujednoliconej metodologii Unii Europejskiej przez kraje członkowskie oraz kandydujące do UE. Podstawę do opracowania HICP dla Polski stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług konsumpcyjnych oraz system wag oparty na strukturze spożycia indywidualnego w sektorze gospodarstw domowych (w 2009 r. – struktura spożycia z 2007 r. w cenach grudnia 2008 r.). Grupowanie towarów i usług konsumpcyjnych oparto na Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu opracowanej na potrzeby HICP (COICOP/HICP).

Rolnictwo

W październiku br. średnia temperatura powietrza wyniosła 7,1°C i była niższa o 1,2°C od średniej wieloletniej, natomiast średnia suma opadów ukształtowała się na poziomie ok. 82 mm i przewyższała średnią normę z lat 1971-2000 o ok. 84%.

Warunki agrometeorologiczne w październiku były zróżnicowane. Ciepła i słoneczna pogoda w pierwszej dekadzie miesiąca sprzyjała powszechnie wykonywanym pracom polowym. Znaczne ochłodzenie występujące w drugiej dekadzie października wpłynęło na spowolnienie procesów życiowych roślin. Notowane wówczas częste, a miejscami obfite opady deszczu znacznie poprawiły stan uwilgotnienia wierzchniej warstwy gleby i miały korzystny wpływ na siew ozimin, procesy kiełkowania ziarna i wschody roślin. Utrudniały natomiast wykonywanie prac polowych i zbiory upraw. W pierwszej połowie października dobiegł końca siew żyta i pszenżyta, a do końca drugiej dekady miesiąca zakończono siewy pszenicy ozimej. Stan upraw ozimych w październiku br. oceniono na 3,6 do 3,7 stopnia kwalifikacyjnego, tj. na poziomie zbliżonym do ubiegłorocznego. W drugiej dekadzie miesiąca zakończono wykopki ziemniaków. Dobiegał także końca zbiór kukurydzy uprawianej na ziarno i na zielonkę. Prowadzono nadal sprzęt buraków cukrowych oraz poplonów ścierniskowych. Powszechnie wykonywano orki przedzimowe. W wielu rejonach kraju w drugiej dekadzie miesiąca zakończono okres pastwiskowy.

Na rynku rolnym w październiku br. przeciętne ceny skupu pszenicy oraz podstawowych gatunków żywca rzeźnego obniżyły się w stosunku do poprzedniego miesiąca. Wzrosły natomiast ceny skupu żyta, ziemniaków i mleka. Na targowiskach wystąpił spadek cen podstawowych produktów rolnych w ujęciu miesięcznym. W porównaniu z notowanymi przed rokiem, ceny zbóż były nadal niższe, natomiast ceny żywca drobiowego i wołowego oraz prosiąt do dalszego chowu wyższe. Przeciętna cena żywca wieprzowego w skupie była niższa, a na targowiskach nieco wyższa od notowanej w październiku ub. roku.

Skup zbóż^a kształtował się następująco:

Wyszczególnienie	VII–X 2009		X 2009		
	w tys. t	analogiczny okres roku poprzedniego=100	w tys. t	analogiczny okres roku poprzedniego=100	IX 2009=100
Ziarno zbóż^b	2823,9	117,8	546,0	173,1	78,7
w tym:					
pszenica.....	1819,6	113,9	387,0	154,8	81,5
żyto	329,4	114,2	59,8	212,0	75,6

^a Bez skupu realizowanego przez osoby fizyczne. ^b Podstawowych z mieszkankami zbożowymi bez ziarna siewnego.

Skup **zbóż podstawowych** (łącznie z mieszkankami zbożowymi, bez ziarna siewnego) z wysokich zbiorów 2009 r., w okresie lipiec–październik br. wynosił 2823,9 tys. t i był o 17,8% większy niż w analogicznym okresie ub. roku. Przy systematycznym spadku dostaw ziarna

występującym zwykle po żniwach, w październiku br. skupiono o 21,3% mniej zbóż niż przed miesiącem, ale o 73,1% więcej niż przed rokiem.

Skup podstawowych produktów zwierzęcych^a kształtował się następująco:

Wyszczególnienie	I-X 2009		X 2009		IX 2009=100
	w tys. t	analogiczny okres roku poprzedniego= =100	w tys. t	analogiczny okres roku poprzedniego= =100	
Żywiec rzeźny^b	2036,3	93,3	171,1	89,3	102,3
w tym:					
wołowy (z cielęcym).....	200,7	101,0	11,8	76,6	108,8
wieprzowy.....	962,9	84,9	77,3	85,2	106,8
drobiowy.....	865,8	102,6	81,7	95,9	97,7
Mleko ^c	7549,4	103,5	700,6	98,4	95,0

^a W okresie lipiec–październik bez skupu realizowanego przez osoby fizyczne. ^b Obejmuje bydło, cielęta, trzodę chlewną, owce, konie i drób; w przeliczeniu na mięso łącznie z tłuszczami w wadze poubojowej cieplej. ^c W milionach litrów.

W okresie styczeń–październik br. **skup żywca rzeźnego ogółem** (w wbc), w wyniku znaczącego spadku skupu żywca wieprzowego (o 15,1%), obniżył się o 6,7% w skali roku. Skup żywca drobiowego i wołowego był w tym czasie większy niż przed rokiem odpowiednio o 2,6% i o 1,0%. W październiku br. skup podstawowych gatunków żywca wzrósł o 2,3% w ujęciu miesięcznym głównie na skutek zwiększonych dostaw żywca wieprzowego. Łączny skup zwierząt rzeźnych, przy zmniejszonej w stosunku do ub. roku krajowej podaży podstawowych gatunków żywca, był o 10,7% mniejszy niż przed rokiem.

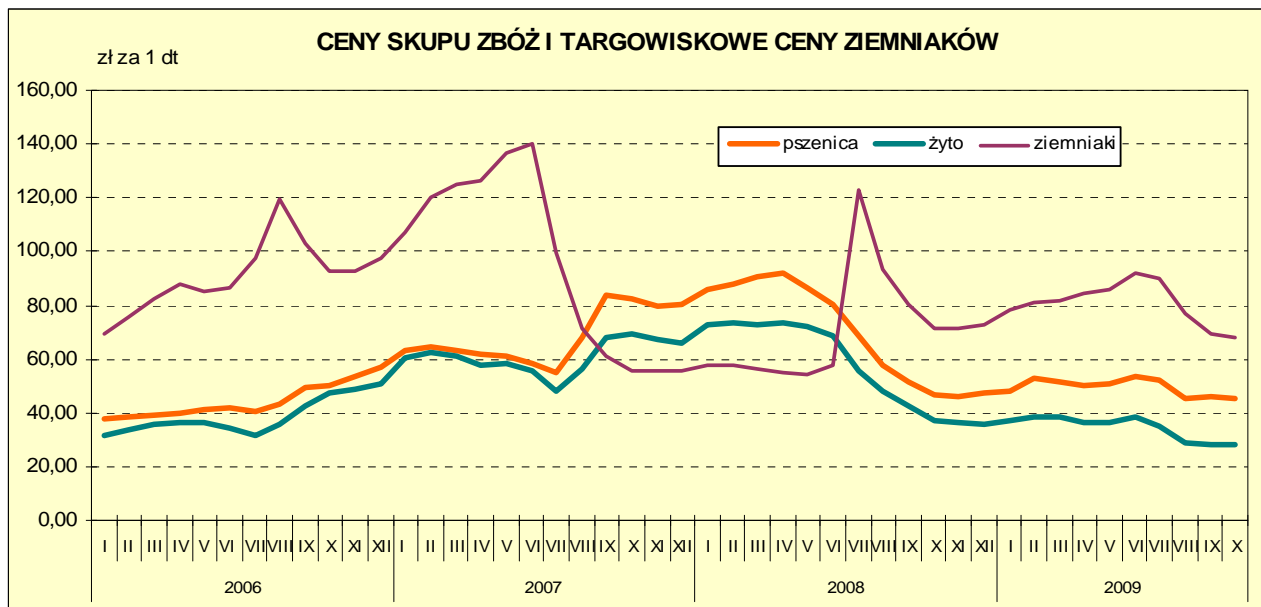
Ceny podstawowych produktów rolnych kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Ceny w skupie					Ceny na targowiskach				
	X 2009			I-X 2009		X 2009			I-X 2009	
	zł	X 2008= =100	IX 2009= =100	zł	I-X 2008= =100	zł	X 2008= =100	IX 2009= =100	zł	I-X 2008= =100
Pszemica ^a za 1 dt.....	45,63	97,7	98,7	48,88	70,3	53,28	78,1	99,1	58,11	67,0
Żyto ^a za 1 dt	28,46	76,2	100,3	33,67	59,2	40,45	67,7	96,2	46,65	64,2
Ziemniaki ^b za 1 dt	20,87	98,7	101,9	32,37	106,1	67,87	95,1	98,2	80,68	114,2
Żywiec rzeźny za 1 kg wagi żywej										
w tym:										
bydło (bez cieląt) ^c	4,50	110,9	98,1	4,56	112,6	4,73	109,0	97,1	4,77	108,4
trzoda chlewna.....	4,22	97,6	90,5	4,71	120,2	4,27	100,7	89,3	4,59	114,5
drób	3,55	100,4	95,6	3,73	105,8
Prosię na chów za 1 szt.....	168,96	131,1	93,9	175,25	184,1
Mleko za 1 hl.....	91,93	101,2	104,9	87,12	83,3	x	x	x	x	x

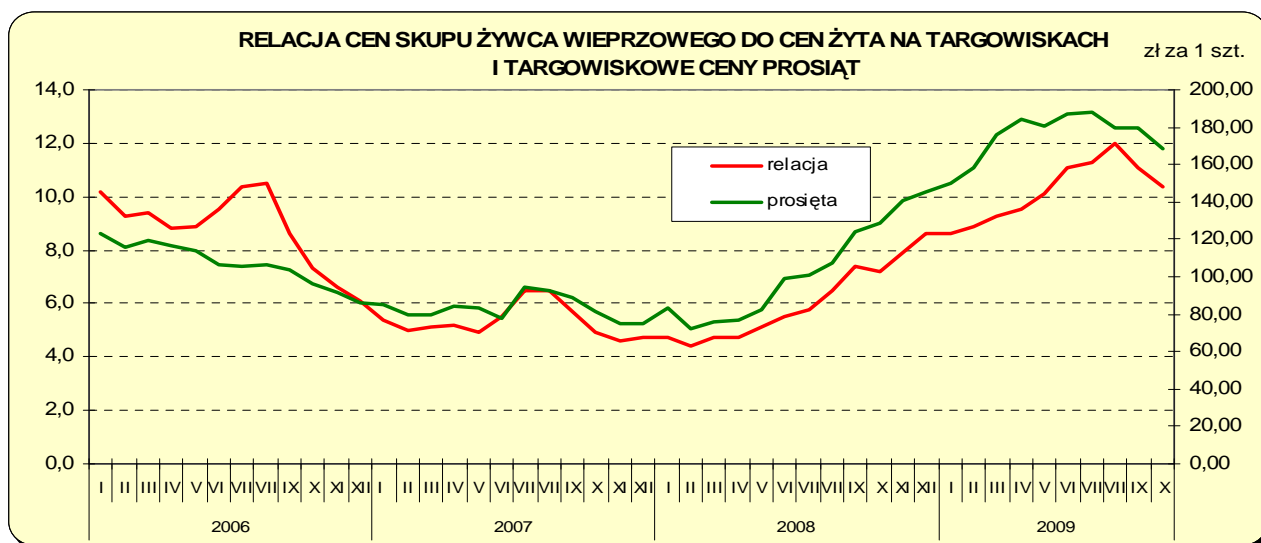
^a W skupie bez ziarna siewnego. ^b Na targowiskach – jadalne. ^c Na targowiskach średnia ważona cena bydła rzeźnego obliczona przy przyjęciu struktury ilości skupu młodego bydła i krów rzeźnych.

W październiku br. zmiany cen żyta i pszenicy w ujęciu miesięcznym były znacznie mniejsze od obserwowanych po ubiegłorocznych zbiorach. W skali roku utrzymał się spadek cen zbóż,

w tym znaczny cen żyta. W okresie styczeń–październik br. za 1 dt pszenicy płacono mniej niż w analogicznym okresie ub. roku o 29,7% w skupie i o 33,0% na targowiskach, a za 1 dt żyta mniej odpowiednio o 40,8% i o 35,8%.

W październiku br., przy skupie **ziemniaków** (299,3 tys. t) o 20,0% większym niż przed miesiącem i o 12,3% mniejszym niż przed rokiem, średnia cena ziemniaków zmieniła się w niewielkim stopniu zarówno w skali roku, jak i miesiąca. Na targowiskach średnia cena ziemniaków jadalnych obniżyła się o 1,8% w porównaniu z wrześniem br. i o 4,9% – z październikiem ub. roku

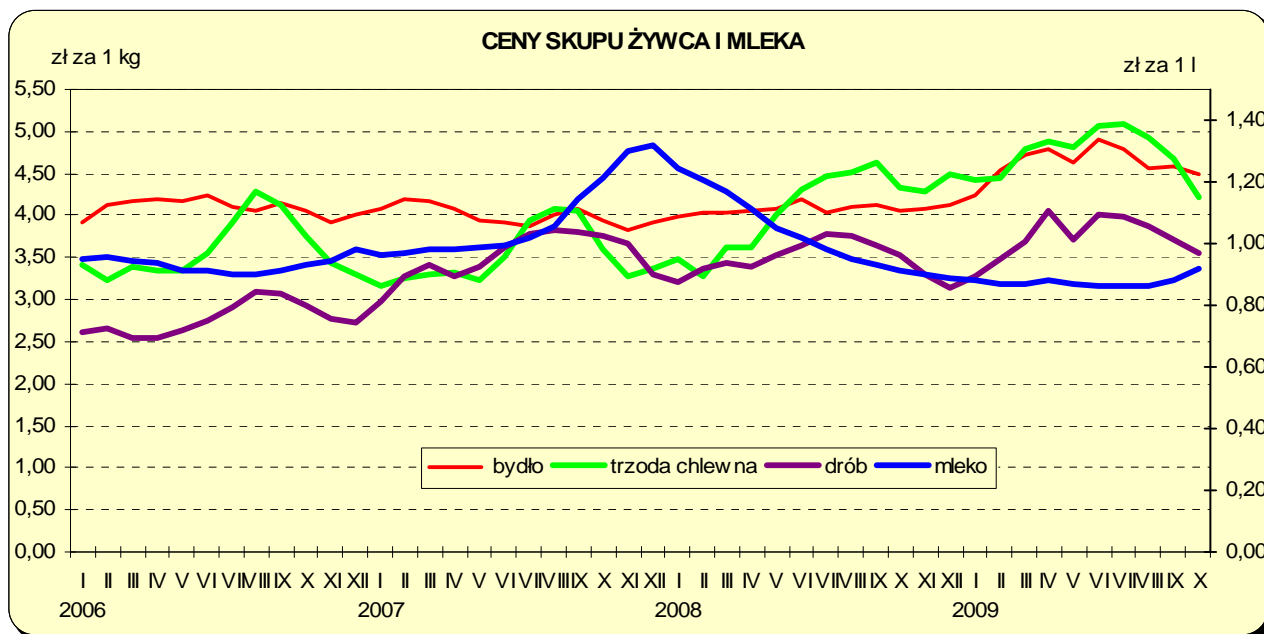

Ceny **żywca wieprzowego**, pomimo zmniejszonej w stosunku do poprzedniego roku podaży, obniżyły się od sierpnia br. W październiku br., po znaczącym spadku w skali miesiąca (na obu

rynkach w granicach 10%-11%) przeciętna cena żywca wieprzowego w skupie była niższa niż przed rokiem, a na targowiskach kształtowała się na poziomie zbliżonym do ubiegłorocznego. Spadek cen żywca wpłynął na zmniejszenie opłacalności tuczu trzody chlewnej - w październiku br. relacja cen skupu trzody do cen żyta na targowiskach wynosiła 10,4 wobec 11,1 przed miesiącem i 7,2 przed rokiem i kształtowała się nadal na korzystnym poziomie dla producentów trzody. Za prosięta do dalszego chowu na targowiskach płacono o 6,1% mniej niż we wrześniu br. oraz o 31,1% więcej niż w październiku ub. roku.

Skup **żywca drobiowego** od początku roku kształtował się na wysokim poziomie i był w okresie styczeń–październik br. o 2,6% większy niż przed rokiem. W październiku br., przy zmniejszonej krajowej podaży w stosunku do poprzedniego miesiąca i w skali roku, przeciętna cena żywca drobiowego obniżyła się w ujęciu miesięcznym, podobnie jak we wrześniu, o 4,4% i była o 0,4% wyższa od notowanej przed rokiem.

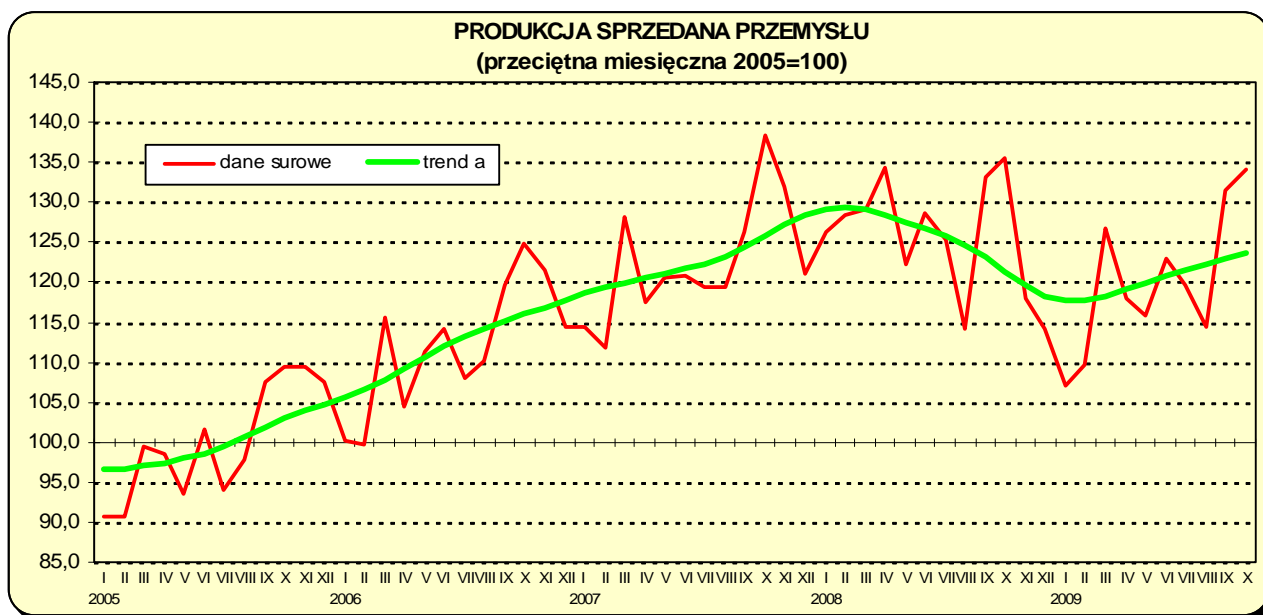
W październiku br., średnie ceny skupu **żywca wołowego** i **młodego bydła rzeźnego** obniżyły się w porównaniu z wrześniem br. odpowiednio o 1,9% i o 1,7% i były wyższe stosownie o 10,9% i o 12,4% niż przed rokiem. W obrocie targowiskowym tempo spadku cen w skali miesiąca było nieco szybsze niż w skupie, a średnia cena żywca wołowego i młodego bydła rzeźnego przekroczyła poziom ubiegłoroczny odpowiednio o 9,0% i o 8,2%.

Łącznie od początku roku skupiono o 3,5% więcej **mleka** niż w analogicznym okresie ub. roku. W okresie styczeń–wrzesień br. ceny surowca ustabilizowały się na niskim poziomie 86-88 zł/hl. W październiku br., przy obniżonej krajowej podaży, ponownie odnotowano znaczący wzrost cen mleka (w skali miesiąca o 4,9%) do poziomu ok. 92 zł/hl, tj. o 1,2% więcej niż przed rokiem.

Przemysł

W październiku br. produkcja sprzedana przemysłu ukształtowała się na poziomie niższym niż przed rokiem, czemu towarzyszyło nieznaczne przyspieszenie tempa wzrostu cen producentów oraz głęboki spadek zatrudnienia w przemyśle. Oceny koniunktury formułowane w listopadzie br. przez przedsiębiorstwa prowadzące działalność w przetwórstwie przemysłowym są pozytywne.

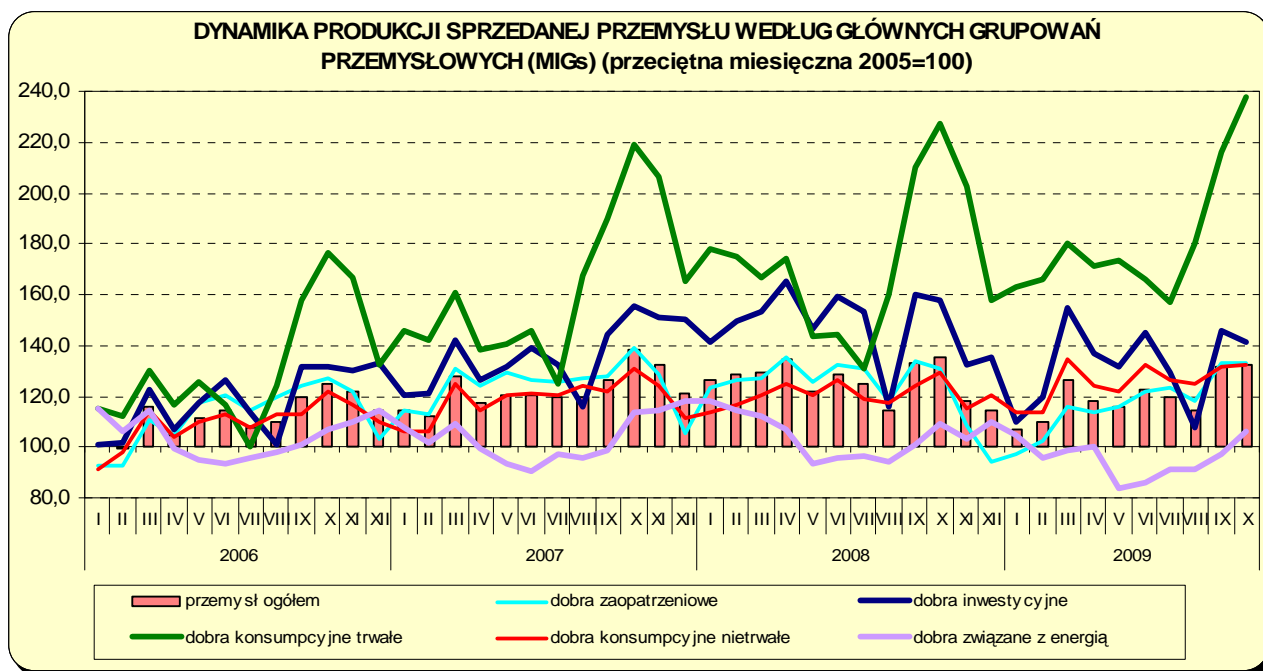

a Do przeprowadzenia dekompozycji szeregu miesięcznych indeksów produkcji sprzedanej przemysłu ogółem (przeciętna miesięczna 2005=100) i wyodrębnienia długookresowej tendencji rozwojowej (trend) wykorzystuje się pakiet STATISTICA (stosując metodę miesięcznej korekcji sezonowej X-11 z uwzględnieniem wpływu efektu kalendarza).

Produkcja sprzedana przemysłu w październiku br. w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 9 osób obniżyła się w skali roku o 1,2% (wobec spadku o 2,0% w analogicznym miesiącu ub. roku oraz o 1,3% we wrześniu br.). Sprzedaż obniżyła się w górnictwie i wydobywaniu – o 11,1% oraz w przetwórstwie przemysłowym – o 1,1%. Po raz pierwszy od czerwca ub. roku odnotowano wzrost w skali roku w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – o 1,9%. W trzecim miesiącu z kolei zwiększyła się w ujęciu rocznym produkcja w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji – 0,6%. **Po wyeliminowaniu wpływu czynników o charakterze sezonowym** produkcja sprzedana przemysłu była o 0,6% wyższa zarówno w skali roku, jak i w stosunku do poprzedniego miesiąca br. (we wrześniu spadek w ujęciu rocznym o 1,8%).

W okresie styczeń-październik br. produkcja sprzedana przemysłu ukształtowała się na poziomie o 5,4% niższym niż w analogicznym okresie ub. roku (przed rokiem wzrost odpowiednio

o 4,9%). Spośród głównych grupowań przemysłowych⁴ obniżyła się sprzedaż w przedsiębiorstwach produkujących głównie dobra inwestycyjne (o 11,5%), związane z energią (o 8,5%) oraz zaopatrzeniowe (o 8,4%). Zwiększyła się natomiast produkcja sprzedana dóbr konsumpcyjnych trwałych (o 6,6%) oraz konsumpcyjnych nietrwałych (o 4,1%).

Wydajność pracy w przemyśle, mierzona produkcją sprzedaną na jednego zatrudnionego, w okresie styczeń–październik br. nie zmieniła się w odniesieniu do poziomu notowanego przed rokiem, przy spadku przeciętnego zatrudnienia o 5,4% i wzroście przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto o 4,4%.

Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu (w cenach stałych) w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 9 osób kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	2008		2009	
	X	I-X	X	I-X
	analogiczny okres roku poprzedniego=100			
Przemysł	98,0	104,9	98,8	94,6
górnictwo i wydobywanie	92,7	103,3	88,9	85,7
przetwórstwo przemysłowe	98,8	105,0	98,9	95,0
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę.....	90,0	104,5	101,9	93,8
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja.....	106,5	106,4	100,6	100,1

⁴ Grupowania przedsiębiorstw na wytwarzające głównie dobra inwestycyjne, konsumpcyjne nietrwałe i trwałe, zaopatrzeniowe oraz związane z energią (ang. MIGs – Main Industrial Groupings) dokonano zgodnie z Rozporządzeniem Komisji (WE) nr 656/2007 z dnia 14 czerwca 2007 r. zmieniającym Rozporządzenie (WE) nr 586/2001 w sprawie wykonania Rozporządzenia Rady (WE) nr 1165/98 dotyczącego krótkookresowej statystyki w zakresie definicji Głównych Grupowań Przemysłowych.

Wyszczególnienie	2008		2009	
	X	I-X	X	I-X
	analogiczny okres roku poprzedniego=100			
Z przemysłu ogółem – działy:				
wydobywanie węgla kamiennego i węgla brunatnego	96,8	103,1	82,5	81,3
produkcja artykułów spożywczych	100,6	101,9	103,2	103,7
produkcja napojów.....	98,8	103,9	107,8	108,1
produkcja odzieży	91,7	96,5	91,0	86,9
produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny....	95,8	99,2	99,1	96,4
produkcja papieru i wyrobów z papieru	91,6	96,2	109,5	101,7
produkcja koksu i produktów rafinacji ropy naftowej.....	105,3	106,4	97,2	92,4
produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych.....	85,5	95,4	102,3	92,7
produkcja wyrobów farmaceutycznych	112,5	114,3	100,3	108,9
produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych.....	101,0	107,2	102,2	95,5
produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych.....	100,1	102,9	95,7	92,1
produkcja metali.....	74,3	101,8	98,9	70,4
produkcja wyrobów z metali	106,8	107,4	90,2	93,2
produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	112,1	103,3	113,9	114,9
produkcja urządzeń elektrycznych	111,0	117,5	106,5	106,2
produkcja maszyn i urządzeń	105,2	110,7	82,3	91,5
produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep.....	88,0	112,3	101,3	83,1
produkcja pozostałego sprzętu transportowego.....	164,8	110,3	60,8	99,1
produkcja mebli	95,5	100,6	95,8	95,7

W październiku br. zmniejszyła się produkcja w 19 działach (z 34) przemysłu. Spośród działów o znaczącym udziale w sprzedaży spadek w ujęciu rocznym notowano m.in. w:

- produkcji maszyn i urządzeń – o 17,7% (m.in. w produkcji pozostałych maszyn ogólnego przeznaczenia – o 26,4%),
- wydobywaniu węgla kamiennego i węgla brunatnego – o 17,5% (m.in. w wydobywaniu węgla kamiennego – o 18,1%),
- produkcji wyrobów z metali – o 9,8% (m.in. w produkcji metalowych elementów konstrukcyjnych – o 15,8%),
- produkcji wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych – o 4,3% (m.in. w produkcji wyrobów z betonu, cementu i gipsu – o 14,7%),
- produkcji mebli – o 4,2%.

Utrzymał się natomiast wzrost produkcji sprzedanej artykułów spożywczych – 3,2%, której udział w produkcji sprzedanej przemysłu wyniósł blisko 16% (przed rokiem zwiększenie sprzedaży o 0,6%). Znaczący wzrost notowano w zakresie m.in. produkcji olejów i tłuszczów pochodzenia roślinnego i zwierzęcego – o 22,5%, wytwarzania produktów przemiału zbóż, skrobi i wyrobów skrobiowych – o 17,6%, produkcji wyrobów piekarskich i mącznych – o 10,5% oraz wytwarzania wyrobów mleczarskich – o 8,4%. W przetwarzaniu i konserwowaniu mięsa oraz produkcji wyrobów z mięsa (stanowiącym ok. 30% produkcji artykułów spożywczych) notowano spadek o 0,2%. Obniżeniu uległa również produkcja pozostałych artykułów spożywczych – o 4,3%.

Utrzymał się wzrost w produkcji sprzedanej m.in. komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych – w październiku br. o 13,9% (m.in. elektronicznych elementów i obwodów drukowanych – o 37,2%), papieru i wyrobów z papieru – o 9,5% (m.in. masy włóknistej, papieru i tektury – o 15,5%), napojów – o 7,8%, urządzeń elektrycznych – o 6,5% (m.in. sprzętu gospodarstwa domowego – o 13,4%). Po raz pierwszy od września ub. roku zwiększyła się w ujęciu rocznym produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep – o 1,3% (w tym produkcja pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli – o 3,2%), wobec spadku o 12,0% przed rokiem.

W okresie trzech kwartałów br. przedsiębiorstwa przemysłowe odnotowały pogorszenie wyników finansowych⁵ w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku. Nieznacznie pogorszył się wskaźnik poziomu kosztów (z 93,5% przed rokiem do 93,9%). Mniej korzystne były wskaźniki rentowności obrotu brutto (6,1% wobec 6,5%) i netto (5,1% wobec 5,3%). Wyższy był wskaźnik płynności finansowej I stopnia (34,6% wobec 33,7% przed rokiem), natomiast niższy – II stopnia (103,1% wobec 103,8%). Zmniejszyła się liczba przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie przedsiębiorstw (do 70,9% z 71,3%). Wynik finansowy netto był niższy niż przed rokiem we wszystkich sekcjach przemysłu, z wyjątkiem wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę. W przetwórstwie przemysłowym był on o 12,3% niższy niż w okresie styczeń–wrzesień ub. roku, przy czym znacząco obniżył się w produkcji m.in.: metali, wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny, metali, koksu i produktów rafinacji ropy naftowej, chemikaliów i wyrobów chemicznych. Znacznie wyższy niż przed rokiem wynik finansowy netto notowano natomiast w produkcji: komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych, mebli oraz artykułów spożywczych. W porównaniu z I półroczem br., podstawowe wskaźniki poprawiły się, zwłaszcza w produkcji koksu i produktów rafinacji ropy naftowej, wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych, wyrobów z pozostałych surowców mineralnych, wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny oraz napojów.

Z obserwowanych w październiku br. 241 **wyrobów i grup wyrobów przemysłowych** produkcja 137 była niższa niż przed rokiem, w tym węgla kamiennego i brunatnego, siarki, piwa, papierosów z tytoniu, obuwia, tarcicy iglastej, olejów opałowych, nawozów azotowych i fosforowych, opon ciągnikowych, cementu, aparatów telefonicznych, chłodziarek i zamrażarek, odkurzaczy, kuchni gazowych z piekarnikiem, ciągników rolniczych, samochodów ciężarowych i ciągników drogowych do ciągnięcia naczep, wagonów kolejowych towarowych, rowerów oraz energii elektrycznej. Wyższa niż przed rokiem była natomiast produkcja 102 wyrobów i grup wyrobów, w tym gazu ziemnego, mięsa drobiowego, mleka, cukru, płyt pilśniowych, koksu, benzyny silnikowej, olejów napędowych, opon do pojazdów samochodowych, stali surowej, wyrobów walcowanych na gorąco, rur stalowych, odbiorników telewizyjnych, akumulatorów kwasowo-ołowiowych, maszyn pralniczych automatycznych oraz samochodów osobowych.

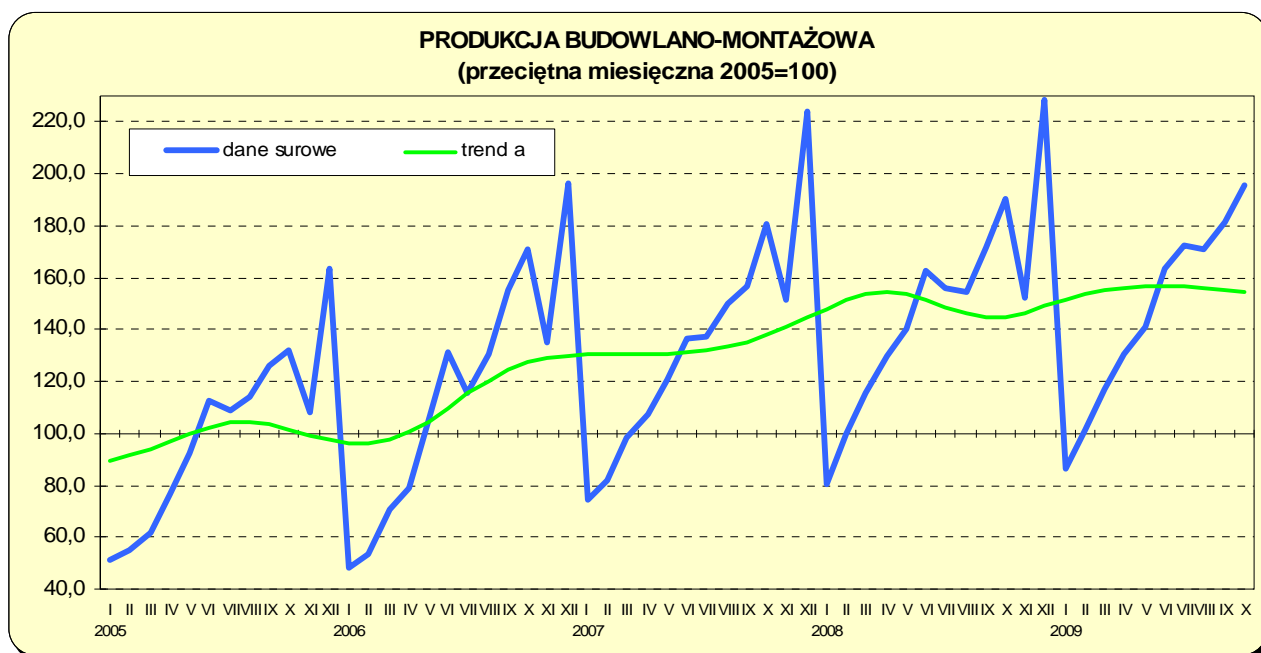
⁵ Dane dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób.

W przetwórstwie przemysłowym **wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury** w listopadzie br. w trzecim miesiącu z kolei kształtuje się na poziomie dodatnim i jest zbliżony do notowanego w październiku br. Przedsiębiorstwa wskazują na ograniczanie bieżącego oraz przyszłego portfela zamówień. Bieżąca produkcja utrzymuje się na poziomie z października. W nadchodzących miesiącach można oczekiwać niewielkiego jej spadku. Bieżąca i przyszła sytuacja finansowa są oceniane pesymistycznie. Nadal negatywne są prognozy zatrudnienia. Ceny wyrobów przemysłowych mogą nieznacznie wzrosnąć.

W opinii przedsiębiorców utrzymuje się nadmierny stan zapasów wyrobów gotowych w przetwórstwie przemysłowym. Zwiększanie się nadmiernych zapasów zgłaszają producenci odzieży, papieru i wyrobów z papieru, wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych. Zmniejsza się nadmierny poziom zapasów m.in. w produkcji wyrobów tekstylnych, skór i wyrobów skórzanych, wyrobów farmaceutycznych oraz wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych.

Budownictwo

Produkcja budowlano-montażowa zrealizowana w październiku br. na terenie kraju przez przedsiębiorstwa o liczbie pracujących powyżej 9 osób była o 2,7% większa niż przed rokiem (wobec wzrostu o 5,7% we wrześniu br. i o 5,6% w październiku ub. roku). Wzrost sprzedaży odnotowano w jednostkach działających w zakresie budowy budynków oraz budowy obiektów inżynierii lądowej i wodnej, natomiast spadek w podmiotach zajmujących się robotami budowlanymi specjalistycznymi. Po wyeliminowaniu wpływu czynników o charakterze sezonowym w październiku br. produkcja budowlano-montażowa zwiększyła się w ujęciu rocznym o 5,3%, a w ujęciu miesięcznym zmniejszyła się o 0,2%.

a Do przeprowadzenia dekompozycji szeregu miesięcznych indeksów produkcji budowlano-montażowej ogółem (przeciętna miesięczna 2005=100) i wyodrębnienia długookresowej tendencji rozwojowej (trend) wykorzystuje się pakiet STATISTICA (stosując metodę miesięcznej korekcji sezonowej X-11 z uwzględnieniem wpływu efektu kalendarza).

W okresie styczeń–październik br. produkcja budowlano-montażowa była wyższa niż przed rokiem o 4,4%. Większa była sprzedaż robót o charakterze remontowym (o 10,9%) oraz inwestycyjnym (o 1,8%). Znaczący wzrost sprzedaży odnotowano w jednostkach zajmujących się głównie budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej, natomiast spadek w podmiotach wykonujących głównie roboty budowlane specjalistyczne. W przedsiębiorstwach zajmujących się budową budynków poziom sprzedaży nie zmienił się w odniesieniu do analogicznego okresu ub. roku.

W okresie styczeń–październik br. przeciętne miesięczne zatrudnienie w budownictwie było o 5,6% wyższe niż w analogicznym okresie ub. roku, przy wzroście przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto o 3,3%.

Dynamika (w cenach stałych) produkcji budowlano-montażowej w jednostkach budowlanych o liczbie pracujących powyżej 9 osób kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	2008		2009	
	X	I-X	X	I-X
	analogiczny okres roku poprzedniego=100			
O g ó ł e m	105,6	112,3	102,7	104,4
budowa budynków	101,2	111,4	107,6	100,0
budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej	112,7	113,7	106,2	117,2
roboty budowlane specjalistyczne ..	102,7	112,3	86,4	96,1

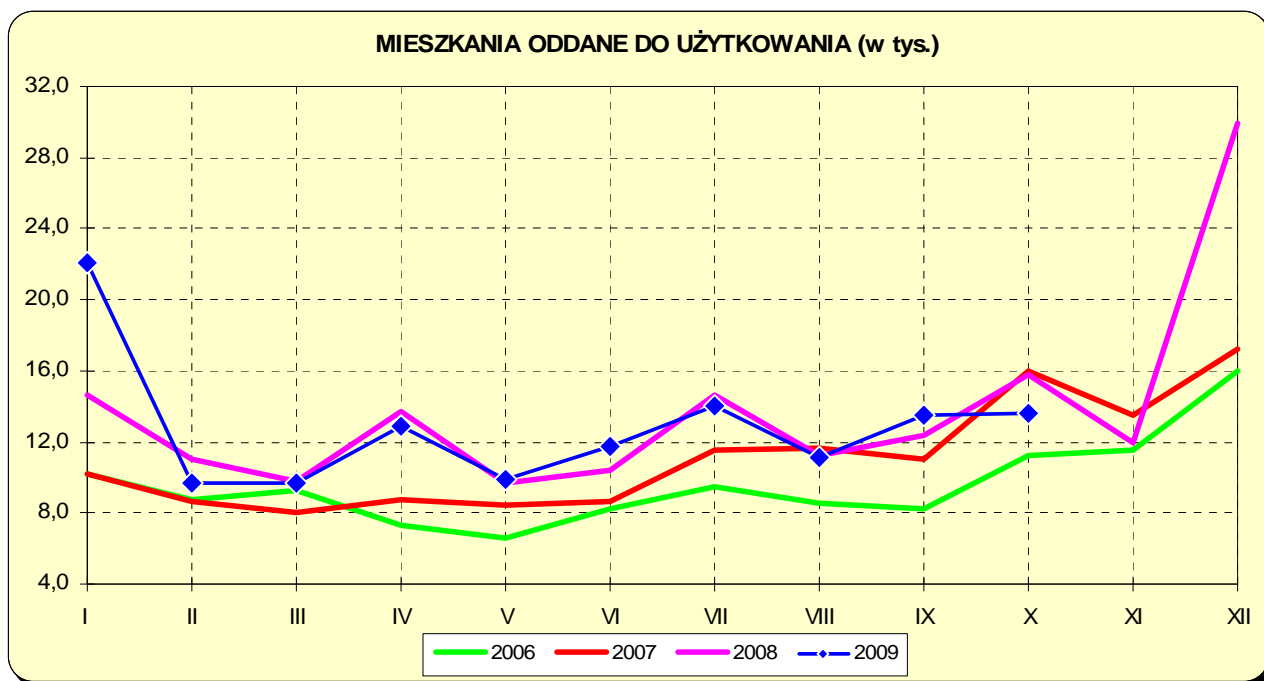
W okresie trzech kwartałów br. sytuacja finansowa przedsiębiorstw w **budownictwie** kształtowała się korzystniej niż w analogicznym okresie ub. roku. Lepszy był wynik finansowy brutto (wzrost o 3,4% do 4601,3 mln zł) i netto (wzrost o 7,7% do 3885,6 mln zł). Nieznacznie osłabił wskaźnik rentowności obrotu brutto (z 6,3% przed rokiem do 6,2%), natomiast poprawił – wskaźnik rentowności obrotu netto (z 5,1% do 5,3%). Niewielkiemu pogorszeniu uległ wskaźnik poziomu kosztów (z 93,7% do 93,8%). Wyższy niż przed rokiem był wskaźnik rentowności ze sprzedaży (6,8% wobec 6,0% przed rokiem). Nieznacznie zmniejszył się udział przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie przedsiębiorstw (do 74,7% z 76,6% w okresie styczeń–wrzesień ub. roku).

W listopadzie br. **wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury** w budownictwie kształtuje się na poziomie ujemnym, gorszym niż w październiku br. Przedsiębiorcy przewidują większe niż przed miesiącem ograniczanie portfela zamówień na rynku krajowym. Prognozy dotyczące produkcji budowlano-montażowej oraz sytuacji finansowej badanych podmiotów pozostają negatywne i są słabsze od formułowanych w październiku br. Przedsiębiorcy przewidują, że ceny realizacji robót budowlano-montażowych mogą spadać nieco szybciej niż prognozowano przed miesiącem. Ograniczenia zatrudnienia może być większe od planowanego w październiku br.

Najbardziej uciążliwymi barierami w prowadzeniu działalności budowlano–montażowej pozostają konkurencja ze strony innych firm, koszty zatrudnienia, a także niedostateczny popyt, który jest dużo bardziej odczuwalny niż przed rokiem. Znacznie zmniejszyła się w skali roku dotkliwość bariery związanej z niedoborem wykwalifikowanych pracowników.

Budownictwo mieszkaniowe

Według wstępnych danych⁶, w październiku br. **oddano do użytkowania** 13636 mieszkań, tj. o 13,7% mniej niż przed rokiem. Niższą niż w październiku ub. roku liczbę mieszkań przekazano w budownictwie indywidualnym – 6112 (spadek o 16,8%), przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem – 5880 (spadek o 10,5%) oraz spółdzielczym – 538 (spadek o 42,9%). Wzrost obserwowano natomiast w budownictwie społecznym czynszowym o 30,5% (do 475 mieszkań), w zakładowym – o 12,9% (do 79) oraz w komunalnym o 10,6% (do 552).

W okresie styczeń–październik br. oddano do użytkowania 128347 mieszkań, tj. o 4,1% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku. Wzrost odnotowano w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem, komunalnym, społecznym czynszowym oraz zakładowym, a spadek w budownictwie indywidualnym i spółdzielczym.

⁶ Dane meldunkowe – mogą ulec zmianie po opracowaniu sprawozdań kwartalnych.

Liczba mieszkań oddanych do użytkowania kształtowała się następująco:

Formy budownictwa mieszkaniowego	I–X 2008			I–X 2009		
	w liczbach bezwzględnych	struktura w %	analogiczny okres roku poprzedniego=100	w liczbach bezwzględnych	struktura w %	analogiczny okres roku poprzedniego=100
Ogółem	123276	100,0	119,8	128347	100,0	104,1
indywidualne.....	58903	47,8	106,2	56747	44,2	96,3
przeznaczone na sprzedaż lub wynajem.....	52099	42,2	147,5	59839	46,6	114,9
spółdzielcze	7271	5,9	118,0	5748	4,5	79,1
społeczne czynszowe	2467	2,0	61,2	2652	2,1	107,5
komunalne	2207	1,8	130,1	2828	2,2	128,1
zakładowe	329	0,3	119,2	533	0,4	162,0

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w okresie styczeń–październik br. wyniosła 99,5 m² i była o 2,2 m² mniejsza niż w analogicznym okresie ub. roku. Spadek przeciętnej powierzchni użytkowej 1 mieszkania odnotowano we wszystkich formach budownictwa, z wyjątkiem indywidualnego i społecznego czynszowego.

W październiku br. utrzymał się obserwowany od sierpnia ub. roku spadek liczby mieszkań, na których budowę **wydano pozwolenia** (o 33,0% w ujęciu rocznym, do 14,1 tys.). Od roku obniża się również liczba mieszkań **rozpoczętych** i w październiku br. notowano jej spadek w skali roku o 2,5%, do 14,4 tys. mieszkań.

W okresie styczeń–październik br. wydano pozwolenia na budowę 152,6 tys. mieszkań, tj. o 24,2% mniej niż w analogicznym okresie ub. roku. Liczba mieszkań rozpoczętych wyniosła 124,2 tys. i była o 21,9% niższa niż przed rokiem.

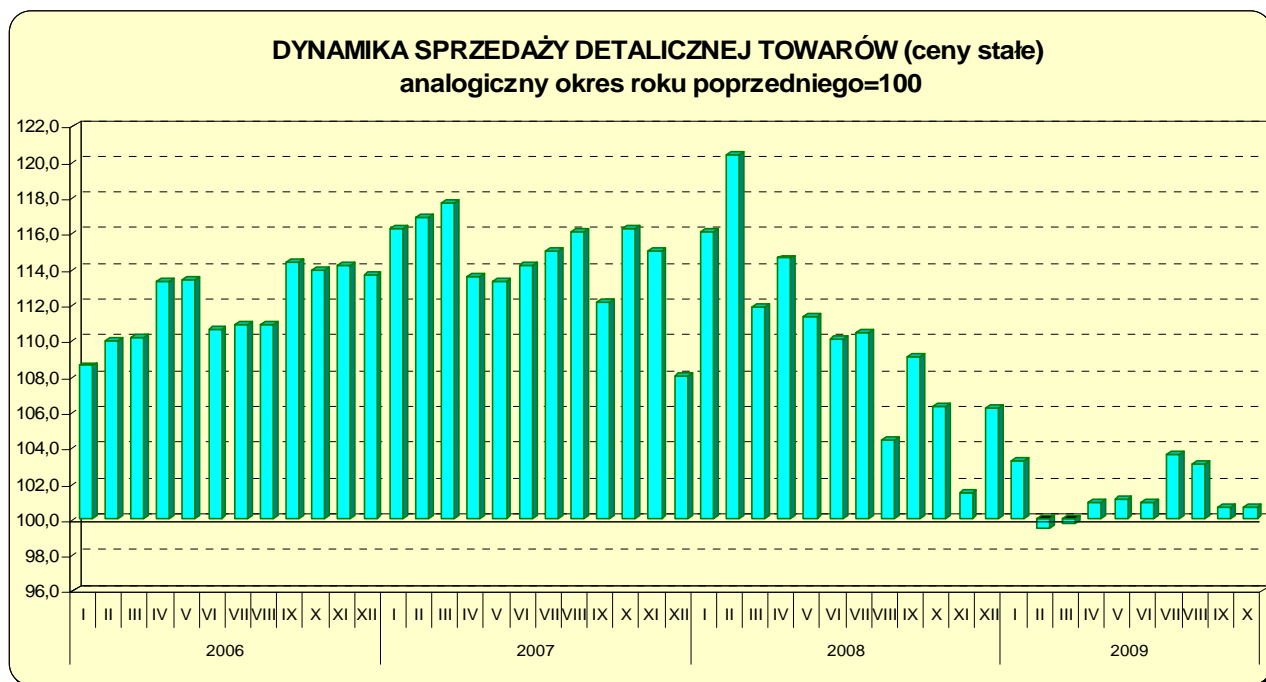
Liczba mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia i których budowę rozpoczęto kształtowała się następująco:

Formy budownictwa mieszkaniowego	Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia		Mieszkania, których budowę rozpoczęto	
	I–X 2009			
	w liczbach bezwzględnych	analogiczny okres roku poprzedniego=100	w liczbach bezwzględnych	analogiczny okres roku poprzedniego=100
Ogółem	152636	75,8	124235	78,1
indywidualne.....	88288	89,9	81397	92,3
przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	53614	60,2	35260	58,3
spółdzielcze.....	3463	70,6	3697	71,2
społeczne czynszowe	3853	90,7	1520	51,5
komunalne	2922	64,9	2260	118,8
zakładowe	496	105,8	101	29,1

Szacuje się, że w końcu października br. w **budowie** było 683,3 tys. mieszkań, tj. o 4,3% mniej niż przed rokiem.

Rynek wewnętrzny

W październiku br. **sprzedaż detaliczna** (w cenach stałych) zrealizowana przez przedsiębiorstwa handlowe i niehandlowe (o liczbie pracujących powyżej 9 osób) była o 0,7% wyższa niż przed rokiem (wobec wzrostu o 6,3% w październiku ub. roku).

Wzrost sprzedaży znacznie wyższy niż ogółem obserwowano w grupach: „włókno, odzież, obuwie” (32,5%), „pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach” (16,3%) i „farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny” (14,0%). W grupie „żywność, napoje i wyroby tytoniowe” sprzedaż zwiększyła się o 4,8%.

Spadek sprzedaży w skali roku utrzymał się m.in. w grupach: „meble, rtv, agd”, „pojazdy samochodowe, motocykle, części” oraz „paliwa stałe, ciekłe i gazowe”. W grupie „pozostałe”, po wzroście w poprzednich pięciu miesiącach, w październiku br. sprzedaż zmniejszyła się w ujęciu rocznym o 10,8%.

W okresie styczeń–październik br. sprzedaż detaliczna ukształtowała się na poziomie o 1,8% wyższym niż w analogicznym okresie ub. roku (przed rokiem wzrost odpowiednio o 11,5%).

Dynamika sprzedaży detalicznej (w cenach stałych) zrealizowanej przez przedsiębiorstwa handlowe i niehandlowe (o liczbie pracujących powyżej 9 osób) kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	2008		2009	
	X	I-X	X	I-X
	analogiczny okres roku poprzedniego=100			
O g ó ł e m ^a	106,3	111,5	100,7	101,8
w tym:				
pojazdy samochodowe, motocykle, części.....	95,3	109,6	94,4	93,1
paliwa stałe, ciekłe i gazowe	99,1	108,6	97,6	92,0
żywność, napoje i wyroby tytoniowe.....	101,1	104,2	104,8	104,7
pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach	126,4	129,1	116,3	120,5
farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny	112,7	118,0	114,0	115,1
włókno, odzież, obuwie	122,6	132,9	132,5	123,8
meble, rtv, agd.....	113,0	118,4	90,6	100,2
prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach	121,2	130,9	101,6	101,8
pozostałe	106,7	104,0	89,2	100,2

^a Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 (PKD 2007), zaliczając przedsiębiorstwo do określonej kategorii wg przeważającego rodzaju działalności, zgodnie z aktualnym w omawianym okresie stanem organizacyjnym. Odnotowane zmiany (wzrost/spadek) wolumenu sprzedaży detalicznej w poszczególnych grupach rodzajów działalności przedsiębiorstw mogą zatem również wynikać ze zmiany przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa oraz zmian organizacyjnych (np. połączenia przedsiębiorstw). Nie ma to wpływu na dynamikę sprzedaży detalicznej (w cenach stałych) ogółem.

Sprzedaż hurtowa (w cenach bieżących) w przedsiębiorstwach handlowych (o liczbie pracujących powyżej 9 osób) w październiku br. była niższa niż przed rokiem o 7,6%, a w przedsiębiorstwach hurtowych – mniejsza o 8,8%.

W listopadzie br. **ogólny klimat koniunktury** w handlu detalicznym oceniany jest negatywnie, podobnie jak przed miesiącem. Wciąż pesymistycznie oceniana jest bieżąca sytuacja finansowa oraz sprzedaż dla ogółu przedsiębiorstw. Niekorzystne są prognozy dotyczące sytuacji gospodarczej, sprzedaży oraz sytuacji finansowej. Planowane ograniczenie zatrudnienia utrzymuje się na poziomie sprzed miesiąca.

Spośród barier ograniczających działalność ankietowanych firm w porównaniu z sytuacją sprzed roku zwiększyła się dotkliwość m.in. trudności w rozrachunkach z kontrahentami, niedostatecznego popytu oraz trudności z uzyskaniem kredytów bankowych i ich obsługą, natomiast zmniejszyło się znaczenie m.in. kosztów zatrudnienia, wysokich obciążeń na rzecz budżetu oraz konkurencji na rynku.

Transport

W październiku br. **sprzedaż usług**⁷ w jednostkach transportu ogółem (o liczbie pracujących powyżej 9 osób) w cenach stałych była o 2,9% mniejsza niż przed rokiem (przed miesiącem notowano spadek o 1,9%, a przed rokiem wzrost o 4,1%). Spośród grup o znaczącym udziale w transporcie ogółem, największy spadek sprzedaży usług obserwowano w transporcie lotniczym (o 24,8%), kolejowym (o 12,5%) oraz magazynowaniu i działalności usługowej wspomagającej transport (o 6,3%). Wzrost odnotowano natomiast w transporcie rurociągowym (o 8,1%) oraz samochodowym (o 5,5%). Po dziesięciu miesiącach br. sprzedaż usług w jednostkach transportu ogółem była o 3,8% niższa niż w analogicznym okresie ub. roku (przed rokiem wzrost o 5,3%).

Przewozy ładunków ogółem (w jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób) w październiku br. wyniosły 39,2 mln ton, tj. o 2,3% więcej niż przed rokiem. Wzrost przewozów obserwowano w transporcie samochodowym i kolejowym, natomiast spadek m.in. w transporcie rurociągowym oraz morskim. Od początku roku przewieziono 343,3 mln ton ładunków (o 7,5% mniej niż w okresie styczeń-październik ub. roku).

Transportem kolejowym przewieziono w październiku br. 23,6 mln ton ładunków, tj. o 2,1% więcej niż przed rokiem. Wzrosły przewozy metali i wyrobów metalowych; kruszywa, piasku i żwiru; produktów spożywczych, napojów i wyrobów tytoniowych oraz drewna i korka, przy spadku w pozostałych grupach ładunków. W okresie dziesięciu miesięcy br. przewozy ładunków były mniejsze niż w analogicznym okresie ub. roku o 12,7% i wyniosły 196,1 mln ton.

Transportem samochodowym zarobkowym w październiku br. przewieziono 10,3 mln ton ładunków (o 7,7% więcej niż przed rokiem), a w okresie styczeń-październik br. – 94,1 mln ton (odpowiednio o 2,7% więcej).

Transportem rurociągowym przetłoczono w październiku br. 3,9 mln ton ropy i produktów naftowych (spadek o 2,8% w ujęciu rocznym), a w okresie dziesięciu miesięcy br. – 41,7 mln ton (o 0,7% mniej niż w analogicznym okresie ub. roku).

Przewozy ładunków **transportem morskim** w październiku br. wyniosły 0,8 mln ton (o 3,6% mniej niż przed rokiem). Od początku roku żeglugą morską przewieziono 7,0 mln ton ładunków (o 19,8% mniej niż w analogicznym okresie ub. roku).

⁷ Obejmująca wpływy za przewozy ładunków, bagażu, poczty, przeładunki, spedycję, składowanie i magazynowanie ładunków oraz inne usługi związane z obsługą transportu, a także wpływy z działalności biur podróży, pilotów wycieczek, przewodników turystycznych.

W portach morskich w październiku br. przeładowano 4,4 mln ton ładunków (wzrost o 12,2% w ujęciu rocznym). Zwiększyły się przeładunki ładunków masowych suchych – o 22,2%, masowych ciekłych – o 12,4% oraz pozostałych ładunków drobnicowych – o 7,0%. Zmniejszyły się przeładunki kontenerów oraz ładunków tocznych – po 2,3%.

W okresie styczeń-październik br. w portach przeładowano 37,1 mln ton ładunków, tj. o 10,8% mniej niż przed rokiem. Zmniejszyły się przeładunki we wszystkich grupach, przy czym spośród ładunków masowych suchych odnotowano wzrost m.in. w przeładunku węgla i koksu (o 24,6%). Spadek przeładunków odnotowano w portach: Police – o 73,1%, Świnoujście – o 23,4%, Szczecin – o 17,0%, oraz Gdynia – o 12,0%, natomiast wzrost – w porcie Gdańsk (o 8,0%).

W okresie trzech kwartałów br. sytuacja finansowa przedsiębiorstw w **transportie i gospodarce magazynowej** kształtowała się mniej korzystnie niż w analogicznym okresie ub. roku. Gorsze były wyniki finansowe brutto (o 24,7%) i netto (o 28,2%) oraz wskaźnik poziomu kosztów (97,2% wobec 96,4%). Osłabieniu uległy również wskaźniki rentowności obrotu brutto (z 3,6% przed rokiem do 2,8%) i netto (z 2,3% do 1,7%). Obniżyły się wskaźniki płynności finansowej – I stopnia z 59,3% do 54,1% oraz II stopnia z 127,6% do 124,6%. Zwiększył się udział przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie przedsiębiorstw z 54,0% do 62,3%.

W listopadzie br. wskaźnik **ogólnego klimatu koniunktury** w sekcji transport i gospodarka magazynowa kształtuje się na poziomie negatywnym, niższym od notowanego w październiku br. Przedsiębiorcy przewidują większy spadek popytu i sprzedaży niż prognozowano przed miesiącem oraz pogorszenie sytuacji finansowej. W najbliższych miesiącach przewiduje się obniżenie cen usług transportowych. Skala planowanych zwolnień pracowników może być zbliżona do prognozowanej w październiku br.

Rachunek bieżący bilansu płatniczego na bazie transakcji

Rachunek bieżący bilansu płatniczego⁸ we wrześniu br. zamknął się ujemnym saldem w kwocie 57 mln EUR, wobec minus 2045 mln EUR we wrześniu ub. roku (poprawa o 1988 mln EUR). Na zmniejszenie ujemnego salda rachunku bieżącego wpłynęła głównie poprawa salda obrotów towarowych.

Rachunek bieżący bilansu płatniczego na bazie transakcji kształtował się następująco:

Wyszczególnienie	IX 2008	IX 2009	zmiana do IX 2008
	w mln EUR		
RACHUNEK BIEŻĄCY	-2045	-57	1988
Saldo obrotów towarowych	-1450	-4	1446
Eksport	11353	9413	-1940
Import	12803	9417	-3386
Saldo usług	237	275	38
Przychody	2187	1757	-430
Rozchody	1950	1482	-468
Saldo dochodów	-1067	-704	363
Przychody	518	463	-55
Rozchody	1585	1167	-418
Saldo transferów bieżących	235	376	141
Przychody	616	746	130
Rozchody	381	370	-11

Saldo obrotów towarowych we wrześniu br. było ujemne i wyniosło 4 mln EUR (we wrześniu ub. roku minus 1450 mln EUR). Wpływy z eksportu towarów obniżyły się o 17,1% do 9413 mln EUR, a wypłaty za import zmniejszyły się o 26,4% do 9417 mln EUR.

Saldo usług we wrześniu br. było dodatnie i wyniosło 275 mln EUR (przed rokiem 237 mln EUR). Przychody z eksportu usług zmniejszyły się w skali roku o 19,7% do 1757 mln EUR, a rozchody z tytułu importu usług obniżyły się o 24,0% do 1482 mln EUR. Na wartość salda usługłożyły się: dodatnie saldo usług transportowych (251 mln EUR) i podróży zagranicznych (59 mln EUR) oraz ujemne saldo pozostałych usług (35 mln EUR).

⁸ Opracowano na podstawie materiałów „Bilans Płatniczy” przekazanych przez NBP.

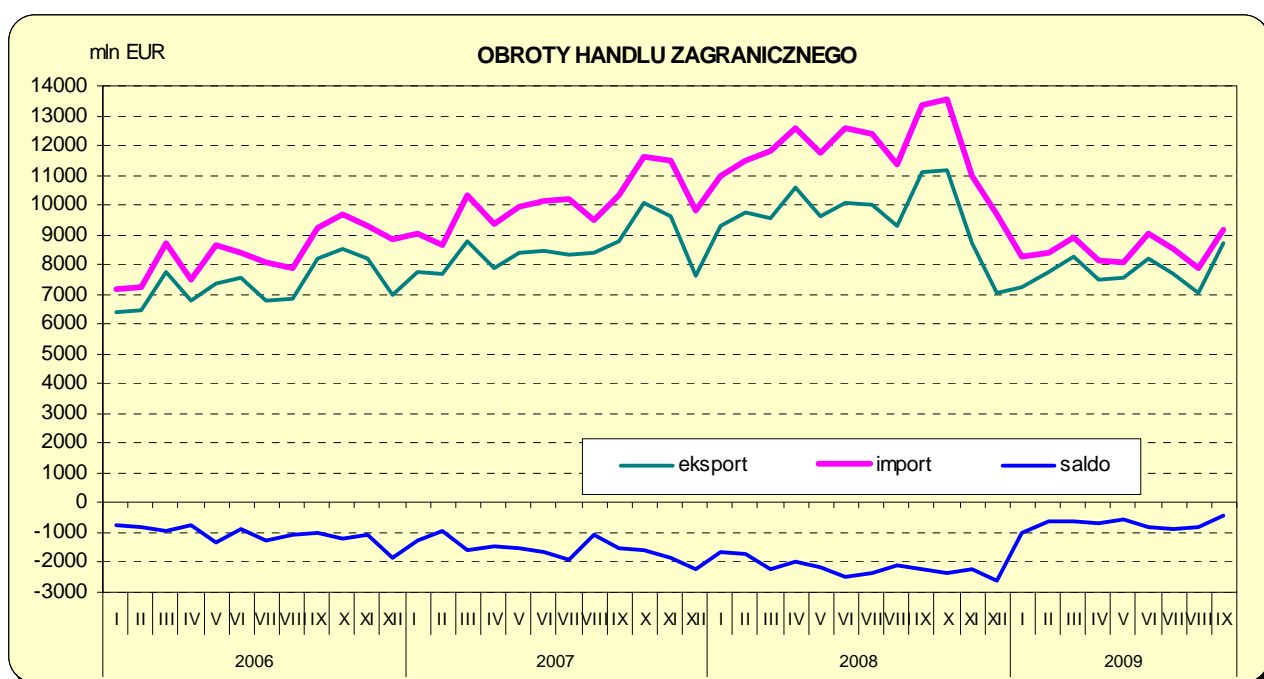
Rachunek bieżący stanowi komponent bilansu płatniczego na bazie transakcji. Jest to statystyczne zestawienie transferów finansowych obrotów z zagranicą, prezentujące w usystematyzowany sposób transakcje gospodarcze zrealizowane przez Polskę z resztą świata (tzn. między rezydentami i nierezydentami). Bilans płatniczy oprócz rachunku bieżącego, zawiera także rachunek kapitałowy i finansowy, saldo błędów i opuszczeń oraz stan oficjalnych aktywów rezerwowych.

Saldo dochodów we wrześniu br. ukształtowało się na poziomie minus 704 mln EUR (przed rokiem minus 1067 mln EUR). Złożyły się na nie przychody w wysokości 463 mln EUR (spadek o 10,6% w ujęciu rocznym) i rozchody w wysokości 1167 mln EUR (spadek odpowiednio o 26,4%).

Saldo transferów bieżących we wrześniu br. było dodatnie i wyniosło 376 mln EUR (wobec 235 mln EUR przed rokiem). Wartość przychodów wzrosła w porównaniu z wrześniem ub. roku o 21,1% do 746 mln EUR, a wartość rozchodów zmniejszyła się o 2,9% do 370 mln EUR.

Handel zagraniczny

W okresie trzech kwartałów br. obroty towarowe handlu zagranicznego były niższe niż przed rokiem. W wyniku głębszego spadku importu niż eksportu odnotowano poprawę ujemnego salda ogółem. Od początku roku systematycznie poprawiało się dodatnie saldo wymiany z krajami rozwiniętymi (w tym z krajami UE). Zwiększyły się obroty (wyrażone w złotych) z krajami rozwijającymi się oraz eksport do krajów rozwiniętych (w tym krajów UE). Utrzymywał się jednocześnie duży spadek wymiany z krajami Europy Środkowo-Wschodniej, zwłaszcza po stronie eksportu. W imporcie ogółem nadal zmniejszał się udział importu towarów przeznaczonych na cele inwestycyjne i na zużycie pośrednie, a zwiększał – towarów konsumpcyjnych. W wyniku wzrostu wartości obrotów artykułami rolno-spożywczymi, wysokiego zwłaszcza po stronie eksportu, dodatnie saldo wymiany tymi produktami było ponad dwukrotnie wyższe niż przed rokiem.

Obroty handlu zagranicznego w cenach bieżących kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	I-IX 2009						2008	2009
	w mln zł	w mln EUR	w mln USD	I-IX 2008=100			I-IX	
				w zł	w EUR	w USD	struktura w %	
EKSPORT	306117,4	69997,4	94799,8	99,3	78,4	69,7	100,0	100,0
Kraje rozwinięte	260968,9	59714,2	80814,0	102,0	80,7	71,7	82,9	85,2
w tym Unia Europejska	242481,5	55498,7	75077,8	101,0	79,9	71,0	77,8	79,2
w tym strefa euro	171756,6	39295,8	53128,6	103,8	82,1	72,9	53,7	56,1
Kraje rozwijające się	21908,6	4988,5	6791,8	107,0	83,9	75,0	6,7	7,2
Kraje Europy Śr.-Wsch.	23239,9	5294,7	7194,0	72,2	56,6	50,5	10,4	7,6
IMPORT	333913,0	76379,8	103478,4	89,3	70,5	62,7	100,0	100,0
Kraje rozwinięte	229664,3	52523,0	71060,5	88,0	69,5	61,7	69,8	68,8
w tym Unia Europejska	204988,8	46891,6	63439,0	87,7	69,3	61,5	62,5	61,4
w tym strefa euro	161583,0	36957,3	49992,4	87,4	69,1	61,3	49,4	48,4
Kraje rozwijające się	70654,4	16144,7	21927,6	102,8	81,1	72,4	18,4	21,1
Kraje Europy Śr.-Wsch.	33594,3	7712,1	10490,3	76,2	60,3	53,8	11,8	10,1
SALDO	-27795,6	-6382,4	-8678,6	x	x	x	x	x
Kraje rozwinięte	31304,6	7191,2	9753,5	x	x	x	x	x
w tym Unia Europejska	37492,7	8607,1	11638,8	x	x	x	x	x
w tym strefa euro	10173,6	2338,5	3136,2	x	x	x	x	x
Kraje rozwijające się	-48745,8	-11156,2	-15135,8	x	x	x	x	x
Kraje Europy Śr.-Wsch.	-10354,4	-2417,4	-3296,3	x	x	x	x	x

Eksport liczony w złotych w cenach bieżących był mniejszy niż w okresie styczeń–wrzesień ub. roku o 0,7% i wyniósł 306117,4 mln zł, a import obniżył się o 10,7% – do 333913,0 mln zł. Wymiana zamknęła się ujemnym saldem w wysokości 27795,6 mln zł (przed rokiem minus 65552,2 mln zł). Obroty liczone w euro zmniejszyły się po stronie eksportu o 21,6% do 69997,4 mln EUR, a po stronie importu – o 29,5% do 76379,8 mln EUR. Ujemne saldo wyniosło 6382,4 mln EUR (w okresie styczeń–wrzesień ub. roku minus 19003,6 mln EUR). Eksport i import w dolarach USA były niższe niż przed rokiem odpowiednio o 30,3% i 37,3%, a ujemne saldo ukształtowało się na poziomie 8678,6 mln USD wobec minus 29082,5 mln USD w okresie trzech kwartałów ub. roku.

Eksport w cenach stałych w okresie styczeń–sierpień br. był niższy niż przed rokiem o 14,6%, a import – o 20,1%. W obrotach z krajami UE wolumen eksportu zmniejszył się o 12,5%, z krajami Europy Środkowo-Wschodniej – o 39,1%, a z krajami rozwijającymi się – o 4,8%. Wolumen towarów sprowadzanych z krajów UE obniżył się o 22,4%, z krajów Europy Środkowo-Wschodniej – o 10,8%, a z krajów rozwijających się – o 14,6%.

Ceny transakcyjne (liczone w złotych) towarów eksportowanych i towarów importowanych w okresie styczeń–sierpień br. były wyższe niż przed rokiem. Wskaźnik **terms of trade** ogółem kształtował się na korzystnym poziomie 103,7 wobec 98,7 w okresie styczeń–sierpień ub. roku, na co wpływały m.in. relacje cen w wymianie z krajami Europy Środkowo-Wschodniej i Unii Europejskiej.

Znaczna poprawa uwarunkowań cenowych w obrotach z krajami Europy Środkowo-Wschodniej w porównaniu z okresem styczeń–sierpień ub. roku spowodowana była m.in. obniżeniem cen importowanych paliw mineralnych, smarów i materiałów pochodnych (głównie z Rosji) – o 28,3% i wzrostem cen eksportowanych maszyn, urządzeń i sprzętu transportowego – o 19,0% oraz towarów przemysłowych sklasyfikowanych głównie według surowca – o 18,1%. W rezultacie, wskaźnik terms of trade ukształtował się na poziomie 140,2 wobec 77,4 przed rokiem.

W wymianie towarowej z krajami UE wskaźnik terms of trade wyniósł 102,1 wobec 99,9 w okresie styczeń–sierpień ub. roku. Poprawa relacji cenowych była efektem większego wzrostu cen towarów eksportowanych (o 15,3%) niż importowanych (o 12,9%). W eksporcie zwiększyły się ceny m.in. maszyn, urządzeń i sprzętu transportowego (o 20,4%), różnych wyrobów przemysłowych (o 22,6%), towarów przemysłowych sklasyfikowanych głównie według surowca (o 9,5%), a w imporcie – m.in. maszyn, urządzeń i sprzętu transportowego (o 18,0%), chemikaliów i produktów pokrewnych (o 8,2%), towarów przemysłowych sklasyfikowanych głównie według surowca (o 14,1%). Jednocześnie spadły ceny importowanych paliw mineralnych, smarów i materiałów pochodnych (o 18,3%).

W obrotach z krajami rozwijającymi się odnotowano pogorszenie wskaźnika terms of trade z 108,6 w okresie styczeń–sierpień ub. roku do 90,5, co spowodowane było większym wzrostem cen towarów importowanych (o 22,4%) niż eksportowanych (o 10,8%). W imporcie zwiększyły się ceny m.in. różnych wyrobów przemysłowych (o 33,5%), maszyn, urządzeń i sprzętu transportowego (o 18,0%) oraz towarów przemysłowych sklasyfikowanych głównie według surowca (o 21,8%). W eksporcie wzrosły ceny m.in. maszyn, urządzeń i sprzętu transportowego (o 24,7%), natomiast obniżyły się ceny m.in. chemikaliów i produktów pokrewnych (o 7,2%) oraz towarów przemysłowych sklasyfikowanych głównie według surowca (o 3,7%).

W strukturze geograficznej, w porównaniu z okresem trzech kwartałów ub. roku, obniżeniu się udziału krajów Europy Środkowo-Wschodniej w obrotach ogółem towarzyszył wzrost znaczenia krajów rozwijających się. Jednocześnie odnotowano wzrost udziału krajów rozwiniętych (w tym krajów UE) w eksporcie ogółem, przy spadku – w imporcie.

W porównaniu z okresem styczeń–wrzesień ub. roku zwiększył się eksport do krajów **Unii Europejskiej** o 1,0% do 242481,5 mln zł a import z tych krajów obniżył się o 12,3% do 204988,8 mln zł, co wpłynęło na uzyskanie dodatniego salda w wysokości 37492,7 mln zł wobec 6252,7 mln zł przed rokiem. Obroty liczone w euro w eksporcie wyniosły 55498,7 mln EUR, a w imporcie 46891,6 mln EUR i były niższe odpowiednio o 20,1% i o 30,7%. Dodatkowo saldo wyniosło 8607,1 mln EUR wobec 1783,8 mln EUR przed rokiem. Eksport i import w dolarach USA były niższe niż w okresie trzech kwartałów ub. roku odpowiednio o 29,0% i 38,5%. Dodatkowo saldo ukształtowało się na poziomie 11638,8 mln USD wobec 2628,3 mln USD w ub. roku. Eksport do krajów Unii Europejskiej stanowił 79,2% wartości eksportu ogółem, a import z tych krajów – 61,4% wartości importu ogółem wobec odpowiednio 77,8% i 62,5% przed rokiem.

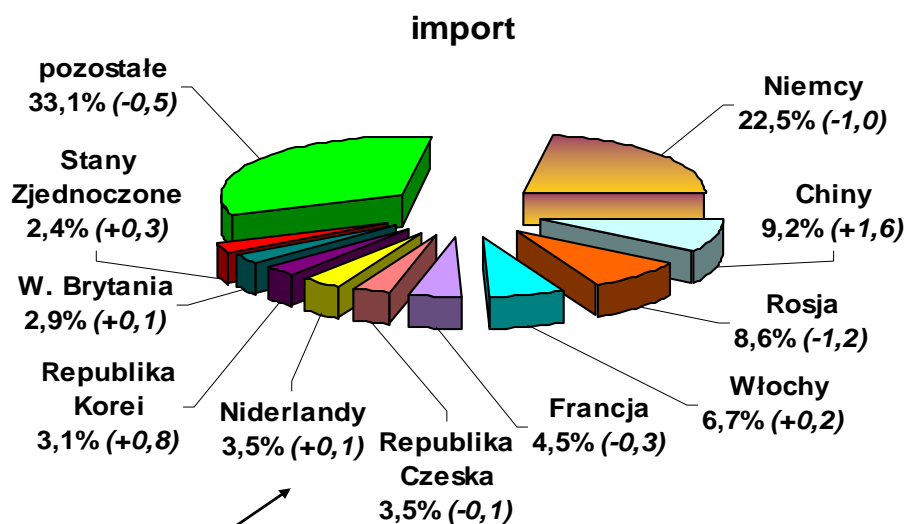
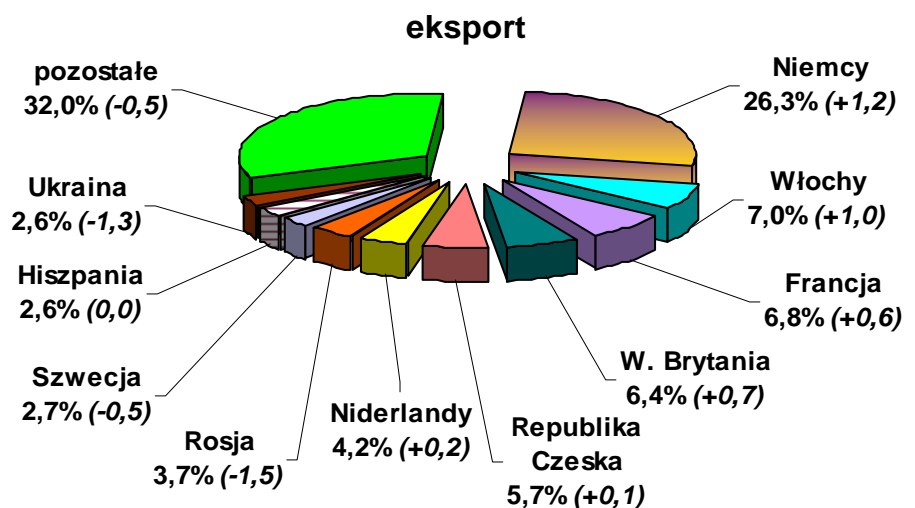
Wzrost udziału krajów UE w eksporcie był efektem zwiększenia się wartości dostaw towarów m.in. do Niemiec, Włoch i W. Brytanii. Eksport do Włoch zwiększył się o 15,0% (głównie samochodów osobowych), a do W. Brytanii – o 11,5% (szczególnie maszyn i urządzeń do automatycznego przetwarzania danych).

Wartość eksportu do **Niemiec** wzrosła o 4,1% do poziomu 80471,8 mln zł, natomiast wartość importu z tego kraju zmniejszyła się o 14,4% do 75261,5 mln zł. Wymiana zamknęła się dodatnim saldem w wysokości 5210,3 mln zł (przed rokiem minus 10600,1 mln zł). Obroty z Niemcami wyrażone w euro zmniejszyły się o 17,7% w eksporcie i o 32,3% w imporcie, a dodatkowo saldo wyniosło 1195,1 mln EUR (przed rokiem minus 3067,2 mln EUR). Wartość wymiany liczonej w dolarach USA obniżyła się odpowiednio o 26,9% i 39,9%. Dodatkowo saldo ukształtowało się na poziomie 1600,2 mln USD (przed rokiem minus 4709,2 mln USD). Udział Niemiec w eksporcie ogółem wzrósł z 25,1% do 26,3%, a w imporcie ogółem obniżył się z 23,5% do 22,5%.

W wymianie z Niemcami wg grup towarowych SITC odnotowano m.in. wzrost eksportu pojazdów mechanicznych osobowych, odbiorników telewizyjnych, mebli i ich części oraz spadek eksportu m.in. spalinowych silników tłokowych i ich części, elektrycznego sprzętu przekątnikowego oraz innych wyrobów z metali nieszlachetnych. W imporcie z Niemiec obniżyła się wartość dostaw m.in. pojazdów mechanicznych do transportu towarów, przetworzonych olejów, ropy naftowej oraz części i akcesoriów do pojazdów.

Wśród naszych partnerów handlowych kolejne pozycje po Niemczech zajmowały: w eksporcie – Włochy (7,0%), Francja (6,8%), W. Brytania (6,4%), Republika Czeska (5,7%), Niderlandy (4,2%), Rosja (3,7%), Szwecja (2,7%), Hiszpania i Ukraina (po 2,6%), a w imporcie – Chiny (9,2%), Rosja (8,6%), Włochy (6,7%), Francja (4,5%), Republika Czeska oraz Niderlandy (po 3,5%), Republika Korei (3,1%), W. Brytania (2,9%) oraz Stany Zjednoczone (2,4%).

**STRUKTURA GEOGRAFICZNA OBROTÓW
HANDLU ZAGRANICZNEGO
w okresie styczeń–wrzesień 2009 r.**

Zmiany do I–IX 2008 r. (w pkt proc.)

Obroty towarowe z krajami **Europy Środkowo-Wschodniej**, w porównaniu z okresem styczeń–wrzesień ub. roku, zmniejszyły się w eksporcie o 27,8% do poziomu 23239,9 mln zł, a w imporcie – o 23,8% do 33594,3 mln zł. Wymiana zamknęła się ujemnym saldem 10354,4 mln zł wobec ujemnego salda 11916,0 mln zł przed rokiem. Obroty liczone w euro w eksporcie wyniosły 5294,7 mln EUR, a w imporcie – 7712,1 mln EUR i były niższe odpowiednio o 43,4% i o 39,7%. Ujemne saldo wyniosło 2417,4 mln EUR wobec minus 3431,3 mln EUR w okresie trzech kwartałów ub. roku. Eksport i import w dolarach USA były niższe odpowiednio o 49,5% i 46,2%. Ujemne saldo ukształtowało się na poziomie 3296,3 mln USD wobec minus 5280,3 mln USD przed rokiem. Udział eksportu do krajów Europy Środkowo-Wschodniej w eksporcie ogółem zmniejszył się z 10,4% w okresie styczeń–wrzesień ub. roku do 7,6%, a importu – z 11,8% do 10,1%.

Znaczne obniżenie się wymiany z krajami Europy Środkowo-Wschodniej spowodowane było pogłębiającym się spadkiem obrotów z **Rosją** oraz eksportu na Ukrainę (o 34,8%, w tym głównie części i akcesoriów do pojazdów mechanicznych).

W porównaniu z okresem trzech kwartałów br. eksport do Rosji obniżył się o 29,6% i wyniósł 11351,7 mln zł, natomiast import zmniejszył się o 21,6% do poziomu 28818,6 mln zł. Ujemne saldo obrotów wyniosło 17466,9 mln zł wobec minus 20646,1 mln zł przed rokiem. Obroty z Rosją wyrażone w euro zmniejszyły się o 44,8% w eksporcie i o 37,9% w imporcie, co skutkowało ujemnym saldem w wysokości 4032,8 mln EUR (przed rokiem minus 5970,6 mln EUR). Wartość wymiany liczonej w dolarach USA obniżyła się odpowiednio o 50,7% i o 44,7%. Saldo ukształtowało się na poziomie minus 5478,9 mln USD (przed rokiem minus 9133,3 mln USD). W porównaniu z okresem trzech kwartałów ub. roku udział Rosji w obrotach ogółem zmniejszył się z 5,2% do 3,7% w eksporcie oraz z 9,8% do 8,6% w imporcie, czego efektem był spadek w rankingu partnerów handlowych Polski na 7 miejsce w eksporcie i 3 w imporcie (przed rokiem odpowiednio 6 i 2 miejsce).

W obrotach z Rosją wg grup SITC obniżył się eksport m.in. pojazdów mechanicznych do transportu towarów, części i akcesoriów do pojazdów oraz pojazdów mechanicznych osobowych, natomiast wzrósł eksport m.in. owoców i orzechów świeżych lub suszonych, statków, łodzi i konstrukcji pływających oraz preparatów perfumeryjnych, kosmetycznych i toaletowych. Na spadek importu wpłynęła przede wszystkim niższa niż przed rokiem wartość dostaw ropy naftowej.

W wymianie handlowej ogółem **wg sekcji SITC**, w porównaniu z okresem trzech kwartałów ub. roku, w największym stopniu obniżyły się obroty paliwami mineralnymi, smarami i materiałami pochodnymi, surowcami niejadalnymi z wyjątkiem paliw oraz towarami przemysłowymi sklasyfikowanymi głównie wg surowca, natomiast najbardziej zwiększył się eksport i import napojów i tytoniu. W strukturze towarowej eksportu wzrósł udział m.in. żywności i zwierząt żywych, maszyn, urządzeń i sprzętu transportowego oraz różnych wyrobów przemysłowych, a najbardziej obniżył się – towarów przemysłowych sklasyfikowanych głównie wg surowca. W imporcie znacznie wzrósł udział różnych wyrobów przemysłowych, a najbardziej zmniejszył się – paliw mineralnych, smarów i materiałów pochodnych.

Dynamika i struktura obrotów ogółem wg sekcji SITC kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	I-IX 2009		I-IX 2008	I-IX 2009
	w mln zł	I-IX 2008=100	struktura w %	
EKSPORT	306117,4	99,3	100,0	100,0
w tym:				
Żywność i zwierzęta żywe	29607,8	118,1	8,1	9,7
Napoje i tytoń	4610,0	164,8	0,9	1,5
Surowce niejadalne z wyjątkiem paliw	5703,7	78,7	2,4	1,9
Paliwa mineralne, smary i materiały pochodne	8965,8	67,9	4,3	2,9
Oleje, tłuszcze i woski zwierzęce i roślinne	645,7	110,6	0,2	0,2
Chemikalia i produkty pokrewne	24183,2	100,0	7,8	7,9
Towary przemysłowe sklasyfikowane głównie wg surowca	59999,0	87,1	22,3	19,6
Maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy	130656,3	102,4	41,4	42,7
Różne wyroby przemysłowe	41568,4	107,4	12,6	13,6
IMPORT	333913,0	89,3	100,0	100,0
w tym:				
Żywność i zwierzęta żywe	22964,0	111,1	5,5	6,9
Napoje i tytoń	2100,4	122,3	0,5	0,6
Surowce niejadalne z wyjątkiem paliw	8819,8	76,2	3,1	2,6
Paliwa mineralne, smary i materiały pochodne	31467,0	71,9	11,7	9,4
Oleje, tłuszcze i woski zwierzęce i roślinne	1136,9	83,3	0,4	0,3
Chemikalia i produkty pokrewne	47169,4	96,2	13,1	14,1
Towary przemysłowe sklasyfikowane głównie wg surowca	58643,0	81,6	19,2	17,6
Maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy	116745,1	88,3	35,3	35,0
Różne wyroby przemysłowe	35999,9	108,6	8,9	10,8

Eksport produktów rolno-spożywczych, w porównaniu z okresem styczeń–wrzesień ub. roku, był wyższy o 22,2% i wyniósł 36279,4 mln zł (8289,0 mln EUR), a import wzrósł o 10,4% i ukształtował się na poziomie 28834,6 mln zł (6590,1 mln EUR). Efektem szybszego wzrostu eksportu niż importu było zwiększenie się dodatniego salda z 3571,8 mln zł (1036,7 mln EUR) przed rokiem do 7444,8 mln zł (1698,9 mln EUR). Udział produktów rolno-spożywczych w obrotach ogółem zwiększył się z 9,6% do 11,9% w eksporcie oraz z 7,0% do 8,6% w imporcie.

W porównaniu z okresem trzech kwartałów ub. roku, odnotowano wzrost eksportu towarów rolno-spożywczych do wszystkich grup krajów, w tym do krajów rozwijających się – o 40,0%, do krajów Europy Środkowo-Wschodniej – o 24,6%, a do krajów rozwiniętych – o 20,8% (do krajów UE o 20,1%). Zwiększył się również import z krajów rozwijających o 15,1% oraz z krajów rozwiniętych o 9,6% (w tym z krajów UE o 11,2%), natomiast obniżył się – z krajów Europy Środkowo-Wschodniej o 0,9%.

W strukturze geograficznej eksportu produktów rolno-spożywczych zwiększył się udział krajów Europy Środkowo-Wschodniej z 9,3% w okresie styczeń–wrzesień ub. roku do 9,5% oraz krajów rozwijających się z 5,8% do 6,6%, natomiast obniżył się – krajów rozwiniętych z 84,9% do 83,9% (w tym krajów UE z 81,2% do 79,8%). W imporcie zmniejszył się udział krajów rozwiniętych z 76,9% do 76,3% (mimo wzrostu udziału krajów UE – z 70,3% do 70,8%) oraz z 2,6% do 2,3% – krajów Europy Środkowo-Wschodniej, wzrósł natomiast udział krajów rozwijających się z 20,5% do 21,4%.

Obroty towarowe produktów rolno-spożywczych (wg CN) przedstawiały się następująco:

Wyszczególnienie	I-IX 2009							
	eksport				import			
	w mln zł	w mln EUR	I-IX 2008=100	struktura w %	w mln zł	w mln EUR	I-IX 2008=100	struktura w %
Produkty rolno-spożywcze....	36279,4	8289,0	122,2	100,0	28834,6	6590,1	110,4	100,0
Przetwory spożywcze	16629,1	3800,1	127,2	45,8	11895,8	2717,6	119,4	41,3
Zwierzęta żywe i produkty pochodzenia zwierzęcego	11198,7	2560,6	107,8	30,9	7768,4	1777,1	125,3	26,9
Produkty pochodzenia roślinnego	7691,3	1754,0	140,3	21,2	7879,8	1800,5	93,0	27,3
Oleje i tłuszcze	760,3	174,3	103,6	2,1	1290,6	294,9	87,9	4,5

W okresie styczeń–wrzesień br. sprowadzono z zagranicy 826,6 tys. ton zbóż (o 62,2% mniej niż w ub. roku) o wartości 645,3 mln zł (147,5 mln EUR). Importowano przede wszystkim pszenicę i mieszanek żyta z pszenicą (388,1 tys. ton), kukurydzę (239,9 tys. ton), jęczmień (113,0 tys. ton), ryż (64,2 tys. ton). Dostawy zbóż pochodziły głównie z Republiki Czeskiej, Słowacji, Węgier, Niemiec, Francji i Włoch. Wyeksportowano 2315,6 tys. ton zbóż (8-krotnie więcej niż przed rokiem) o wartości 1422,8 mln zł (323,6 mln EUR).

Eksport towarów wysokiej techniki wyniósł 27136,9 mln zł, tj. o 18,6% więcej niż w okresie styczeń–wrzesień ub. roku, a import – 56807,1 mln zł, tj. o 3,8% więcej. Obroty zamknęły się ujemnym saldem 29670,2 mln zł (przed rokiem minus 31838,4 zł). Udział towarów wysokiej techniki w eksporcie ogółem wyniósł 8,9%, a w imporcie 17,0% (przed rokiem odpowiednio 7,4% i 14,6%).

Wartość obrotu uszlachetniającego w okresie trzech kwartałów br. stanowiła 6,7% eksportu i 4,6% importu ogółem, wobec odpowiednio 7,0% i 4,5% przed rokiem.

W strukturze rozdysponowania importu wg głównych kategorii ekonomicznych, w porównaniu z okresem styczeń–wrzesień ub. roku, obniżył się udział importu towarów przeznaczonych na zużycie pośrednie (z 63,4% do 61,2%) oraz dóbr inwestycyjnych (z 17,3% do 16,5%), natomiast wzrósł udział importu towarów konsumpcyjnych (z 19,3% do 22,3%). Odnotowano spadek wartości importu towarów przeznaczonych na zużycie pośrednie (o 13,8%) i dóbr inwestycyjnych (o 14,5%) oraz wzrost – towarów konsumpcyjnych (o 2,9%).

Rozdysponowanie i dynamika importu i eksportu wg głównych kategorii ekonomicznych kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	I-IX 2008	I-IX 2009	
	struktura w %		I-IX 2008=100
IMPORT	100,0	100,0	89,3
Dobra inwestycyjne.....	17,3	16,5	85,5
dobra inwestycyjne z wyjątkiem środków transportu	77,0	83,1	92,2
środki transportu przemysłowe	23,0	16,9	62,8
Towary konsumpcyjne	19,3	22,3	102,9
w tym:			
towary nietrwałego użytku	27,2	28,0	105,9
samochody osobowe	20,5	15,6	78,0
Zużycie pośrednie	63,4	61,2	86,2
w tym:			
towary zaopatrzeniowe dla przemysłu przetworzone.....	47,8	47,2	85,2
paliwa i smary nieprzetworzone.....	15,8	14,6	79,8
części i akcesoria do dóbr inwestycyjnych	13,8	16,8	104,4
części i akcesoria dla środków transportu	10,6	11,0	89,1
EKSPORT	100,0	100,0	99,3
Dobra inwestycyjne.....	12,4	13,1	104,7
dobra inwestycyjne z wyjątkiem środków transportu	60,3	61,9	107,4
środki transportu przemysłowe	39,7	38,1	100,4
Towary konsumpcyjne	33,1	38,9	116,6
w tym:			
towary nietrwałego użytku	25,4	24,9	114,3
samochody osobowe	17,7	18,7	123,3
Zużycie pośrednie	54,5	48,0	87,5
w tym:			
towary zaopatrzeniowe dla przemysłu przetworzone.....	51,4	49,7	84,7
części i akcesoria dla środków transportu	21,9	23,2	92,7
części i akcesoria do dóbr inwestycyjnych	13,7	14,6	92,9

Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych

W okresie styczeń–wrzesień br. notowano słabsze od uzyskanych przed rokiem wyniki finansowe badanych przedsiębiorstw⁹. Pogorszeniu uległy również podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe, jednak były one korzystniejsze niż w I półroczu br.

Wobec wolniejszego tempa wzrostu przychodów z całokształtu działalności niż kosztów ich uzyskania, pogorszył się wskaźnik poziomu kosztów. W strukturze rodzajowej kosztów ogółem zwiększyły się udziały wszystkich rodzajów kosztów, z wyjątkiem udziału kosztów zużycia materiałów. W porównaniu z okresem trzech kwartałów ub. roku obniżyły się przychody ze sprzedaży na eksport. Zmniejszył się ich udział w przychodach netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ogółu podmiotów w porównaniu z rokiem ubiegłym, jak również udział liczby jednostek eksportujących w ogólnej liczbie badanych przedsiębiorstw. Wyniki finansowe osiągnięte przez eksporterów były słabsze od uzyskanych w okresie styczeń–wrzesień ub. roku.

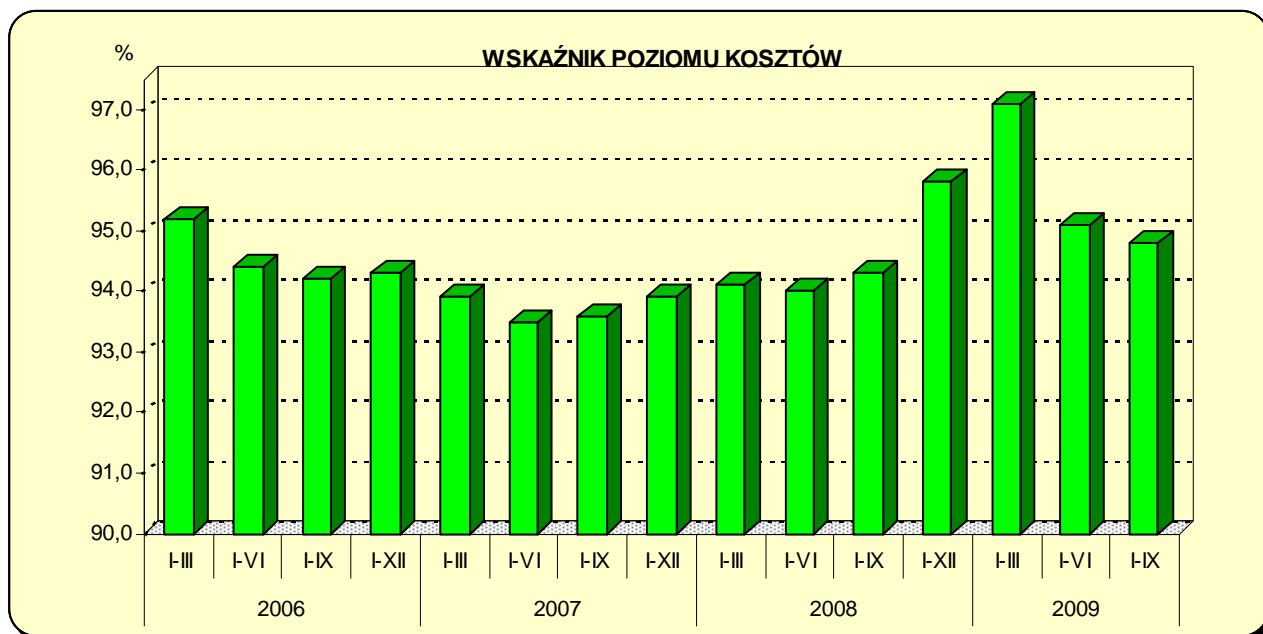
⁹ Dane dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób. Dane nie obejmują rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa, działalności finansowej i ubezpieczeniowej oraz szkół wyższych.

Podstawowe relacje ekonomiczno-finansowe tej grupy podmiotów uległy pogorszeniu, choć były lepsze niż dla ogółu przedsiębiorstw (z wyjątkiem wskaźnika płynności I i II stopnia).

Przychody, koszty oraz wyniki finansowe podmiotów objętych badaniem kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie a–ogółem w mln zł b–udział sektora prywatnego w %	I–IX 2008	I–IX 2009
Przychody z całokształtu działalności..... a	1400691,5	1415674,7
b	85,0	85,8
w tym przychód netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów a	1356662,5	1360771,2
b	85,2	86,1
Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności..... a	1321332,7	1342742,5
b	85,0	85,7
w tym koszt własny sprzedanych produktów, towarów i materiałów ... a	1282557,0	1291634,2
b	85,1	85,8
Wynik na działalności gospodarczej a	79358,9	72932,2
b	85,2	88,2
Wynik finansowy brutto..... a	79398,2	72953,1
b	85,2	88,2
Wynik finansowy netto a	63658,2	60043,9
b	87,0	89,5
Zysk netto..... a	74694,5	76202,4
b	85,9	87,2
Strata netto a	11036,2	16158,6
b	79,7	78,7

Przychody z całokształtu działalności w okresie styczeń–wrzesień br. były o 1,1% wyższe niż przed rokiem, natomiast **koszty ich uzyskania** – o 1,6% większe, co znalazło odzwierciedlenie w pogorszeniu **wskaźnika poziomu kosztów** z 94,3% do 94,8%. Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów wzrosły w większości sekcji, najbardziej w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej, działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją, pozostałej działalności usługowej, opiece zdrowotnej i pomocy społecznej, wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę, usługach administrowania i działalności wspierającej, budownictwie, handlu; naprawie pojazdów samochodowych. Obniżenie przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów odnotowano w przetwórstwie przemysłowym, górnictwie i wydobywaniu, transporcie i gospodarce magazynowej, informacji i komunikacji, edukacji oraz dostawie wody, gospodarowaniu ściekami i odpadami, rekultywacji.

Wynik finansowy ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów był niższy niż w okresie trzech kwartałów ub. roku o 6,7% i wyniósł 69137,0 mln zł. Poprawił się wynik na pozostałej działalności operacyjnej (o 694,0 mln zł). Wynik na operacjach finansowych był znacznie niższy niż przed rokiem, ale lepszy niż w I półroczu br. (minus 2940,0 mln zł wobec 788,0 mln zł w okresie trzech kwartałów ub. roku i minus 4191,2 mln zł w I półroczu br.).

Dynamika kosztów finansowych była wyższa niż przychodów finansowych (wzrost o 41,5%, wobec 32,9%). Zaobserwowano znaczący wzrost innych kosztów finansowych (o 85,0%), w tym związanych z nadwyżką ujemnych różnic kursowych nad dodatnimi (o 190,4%) oraz pozostałych kosztów finansowych (o 26,9%).

W rezultacie, **wynik na działalności gospodarczej** wyniósł 72932,2 mln zł i był o 8,1% niższy niż przed rokiem, przy czym jego pogorszenie odnotowano w większości sekcji, w tym m.in. w przetwórstwie przemysłowym (o 14,5% do 29520,1 mln zł), handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 15,6% do 10396,2 mln zł), górnictwie i wydobywaniu (o 46,2% do 2964,3 mln zł), transporcie i gospodarce magazynowej (o 25,1% do 1511,8 mln zł), obsłudze rynku nieruchomości (o 15,4% do 1058,4 mln zł), usługach administrowania i działalności wspierającej (o 32,0% do 836,6 mln zł), zakwaterowaniu i usługach gastronomicznych (o 33,4% do 398,3 mln zł). Poprawę wyniku na działalności gospodarczej odnotowano m. in. w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 48,4% do 10187,6 mln zł), informacji i komunikacji (o 9,0% do 8257,1 mln zł), budownictwie (o 3,4% do 4599,7 mln zł) oraz działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 18,9% do 1485,3 mln zł).

Wynik finansowy brutto wyniósł 72953,1 mln zł (zysk brutto – 89460,0 mln zł, strata brutto – 16506,9 mln zł) i był niższy o 6445,1 mln zł (o 8,1%) w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku. Obciążenia wyniku finansowego brutto wyniosły 12909,2 mln zł, tj. o 18,0% mniej niż przed rokiem.

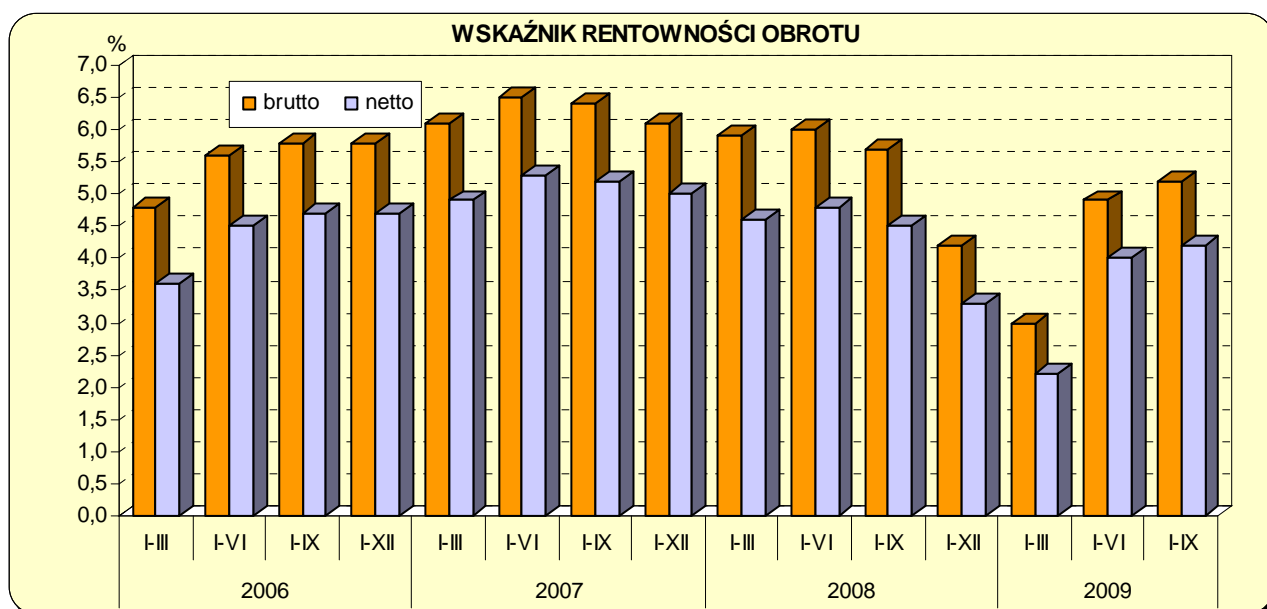
Wynik finansowy netto ukształtował się na poziomie 60043,9 mln zł (zysk netto – 76202,4 mln zł, strata netto – 16158,6 mln zł) i był niższy o 3614,3 mln zł (o 5,7%) w porównaniu z okresem styczeń–wrzesień ub. roku. W największym stopniu uległ pogorszeniu w przetwórstwie przemysłowym (o 12,3% do 24908,9 mln zł), handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 16,8% do 8330,3 mln zł), górnictwie i wydobywaniu (o 45,3% do 2275,0 mln zł), transporcie i gospodarce magazynowej (o 28,2% do 926,6 mln zł), obsłudze rynku nieruchomości (o 15,9% do 819,4 mln zł), usługach administrowania i działalności wspierającej (o 34,4% do 667,3 mln zł), zakwaterowaniu i usługach gastronomicznych (o 36,3% do 322,2 mln zł), działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją (o 9,9% do 281,4 mln zł) oraz pozostałej działalności usługowej (o 20,7% do 141,9 mln zł). Największą poprawę wyniku finansowego netto odnotowano w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 56,6% do 8322,0 mln zł), informacji i komunikacji (o 18,3% do 7105,7 mln zł), budownictwie (o 7,7% do 3885,6 mln zł) oraz działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 19,0% do 1164,6 mln zł).

Zysk netto wykazało 72,5% badanych przedsiębiorstw (wobec 73,5% przed rokiem), a ich udział w przychodach z całokształtu działalności obniżył się z 84,5% w okresie trzech kwartałów ub. roku do 81,3%. W przetwórstwie przemysłowym zysk netto wykazało 70,4% przedsiębiorstw (przed rokiem 71,2%), a ich udział w przychodach tej sekcji wyniósł 82,5% (wobec odpowiednio 84,2%).

Podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe podmiotów objętych badaniem kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie a-ogółem b-sektor publiczny c-sektor prywatny		I-IX 2008	I-IX 2009
		w %	
Wskaźnik poziomu kosztów	a	94,3	94,8
	b	94,4	95,7
	c	94,3	94,7
Wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ...	a	5,5	5,1
	b	5,0	2,9
	c	5,5	5,4
Wskaźnik rentowności obrotu brutto	a	5,7	5,2
	b	5,6	4,3
	c	5,7	5,3
Wskaźnik rentowności obrotu netto	a	4,5	4,2
	b	4,0	3,1
	c	4,6	4,4
Wskaźnik płynności I stopnia	a	33,1	34,9
	b	57,3	56,2
	c	29,0	31,6

Wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów obniżył się z 5,5% w okresie trzech kwartałów ub. roku do 5,1%, rentowności obrotu brutto – z 5,7 do 5,2%, a obrotu netto – z 4,5% do 4,2%. W porównaniu z okresem styczeń–wrzesień ub. roku zmniejszył się w ogólnej liczbie badanych podmiotów udział jednostek rentownych (wykazujących wskaźnik rentowności obrotu netto równy i większy od 0,0) z 74,3% do 73,1% oraz ich udział w przychodach z całokształtu działalności – z 84,6% do 81,6%. Pogorszenie rentowności obrotu netto odnotowano w większości sekcji, z wyjątkiem wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę, budownictwa oraz informacji i komunikacji.

Poprawiły się wskaźniki płynności finansowej: **I stopnia** z 33,1% do 34,9%, natomiast **II stopnia** – z 100,1% do 101,1%. Wskaźnik płynności I stopnia powyżej 20% uzyskało 45,1% badanych przedsiębiorstw (wobec 42,0% przed rokiem), a wskaźnik płynności II stopnia w przedziale od 100% do 130% odnotowało 11,8% badanych przedsiębiorstw (wobec 12,0% w okresie styczeń–wrzesień ub. roku).

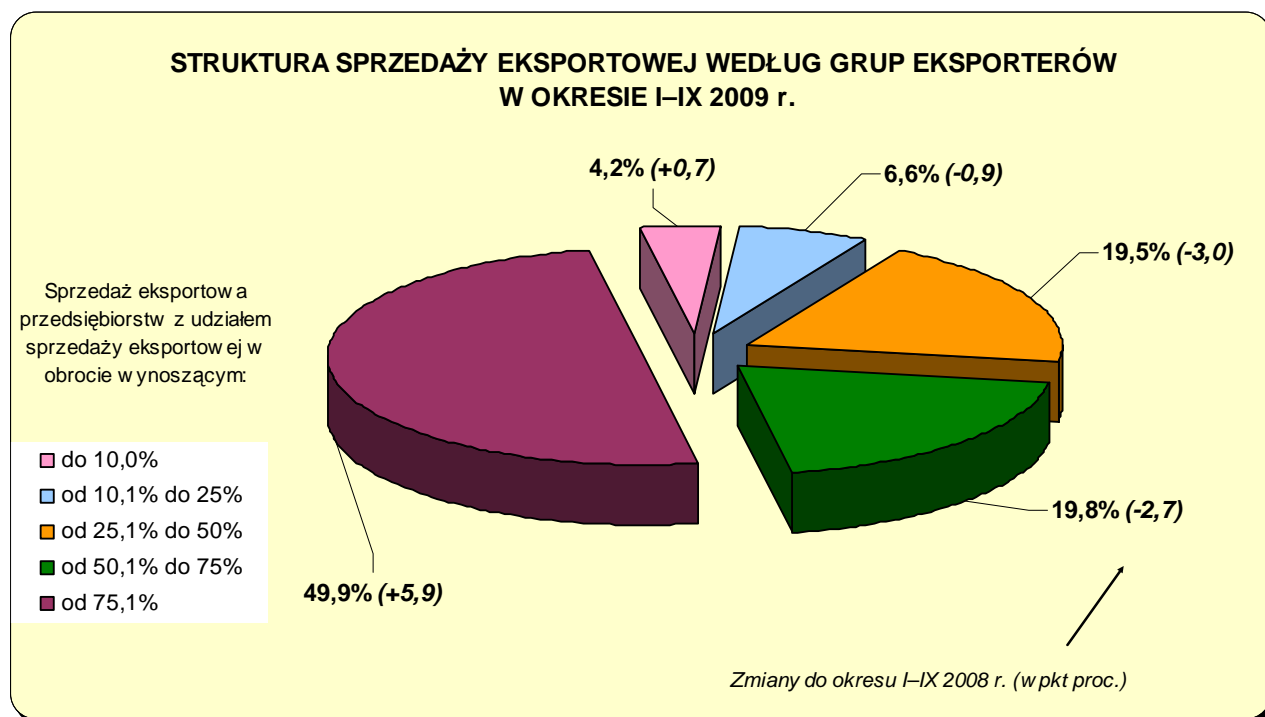
Relacja zobowiązań do należności (z tytułu dostaw i usług) ukształtowała się na poziomie wyższym niż rok wcześniej (92,3%, wobec 90,7%). Wartość zobowiązań z tytułu dostaw i usług wyższą od wartości należności z tego tytułu odnotowano w handlu; naprawie pojazdów samochodowych, obsłudze rynku nieruchomości oraz działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją.

Poziom i struktura rodzajowa kosztów kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	I-IX 2008				I-IX 2009			
	w mld zł	struktura w %			w mld zł	struktura w %		
		ogółem	sektor publiczny	sektor prywatny		ogółem	sektor publiczny	sektor prywatny
Koszty ogółem	860,2	100,0	100,0	100,0	843,6	100,0	100,0	100,0
amortyzacja	45,9	5,3	7,3	4,9	48,9	5,8	8,2	5,4
zużycie materiałów i energii	395,2	45,9	36,2	48,0	368,9	43,7	34,8	45,4
w tym energia	23,2	2,7	3,8	2,5	26,3	3,1	4,4	2,9
usługi obce	192,0	22,3	23,3	22,1	191,9	22,8	20,8	23,1
podatki i opłaty	48,2	5,6	7,6	5,2	49,6	5,9	8,3	5,4
wynagrodzenia brutto	123,7	14,4	18,2	13,6	126,8	15,0	19,8	14,1
ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	28,2	3,3	4,8	2,9	28,7	3,4	5,2	3,1
w tym składki z tytułu ubezpieczeń społecznych	19,7	2,3	3,1	2,1	20,0	2,4	3,3	2,2
pozostałe koszty	27,0	3,2	2,6	3,3	28,8	3,4	2,9	3,5

Koszty bieżącej działalności poniesione przez badane podmioty ogółem w okresie styczeń–wrzesień br. były o 1,9% niższe niż przed rokiem. W strukturze rodzajowej kosztów zwiększył się udział kosztów energii oraz amortyzacji, wynagrodzeń brutto, podatków i opłat, usług obcych. Zmniejszył się natomiast udział kosztów zużycia materiałów.

Z grupy przedsiębiorstw objętych badaniem, 48,9% jednostek wykazało w okresie styczeń–wrzesień br., **sprzedaż na eksport**, wobec 49,0% przed rokiem. Poziom sprzedaży eksportowej był o 3,3% niższy niż przed rokiem, a jej udział w przychodach netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ogółu podmiotów zmniejszył się z 19,9% do 19,2%. W okresie styczeń–wrzesień br. 70,1% sprzedaży eksportowej przypadało na przedsiębiorstwa, w których sprzedaż na eksport stanowi więcej niż 50% obrotu ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów – wobec 66,6% przed rokiem.

W grupie podmiotów eksportujących zmniejszył się udział jednostek wykazujących zysk netto (do 72,9%, z 73,7% przed rokiem, w tym w przetwórstwie przemysłowym nie uległ zmianie kształtując się na poziomie 71,6%). Podstawowe relacje ekonomiczno-finansowe osiągnięte przez eksporterów ukształtowały się na poziomie korzystniejszym niż dla ogółu badanych przedsiębiorstw (z wyjątkiem wskaźnika płynności I i II stopnia), ale były gorsze od odnotowanych przed rokiem.

Z grupy podmiotów objętych badaniem, 15732 jednostki, które stanowiły 86,9% badanych przedsiębiorstw ogółem, prowadziły działalność gospodarczą zarówno w okresie styczeń–wrzesień 2008 r., jak i w okresie styczeń–wrzesień 2009 r. (wobec 90,5% odpowiednio przed rokiem). Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów tych podmiotów stanowiły 95,3% przychodów netto ogółem z tej działalności (wobec 97,1% przed rokiem). Udział tej grupy podmiotów w wyniku finansowym netto ogółu podmiotów objętych badaniem wyniósł 96,5% (wobec 97,6% przed rokiem). Podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe odnotowane przez tę zbiorowość były gorsze (z wyjątkiem wskaźnika płynności I i II stopnia) niż w okresie styczeń–wrzesień ub. roku.

Wartość **aktywów obrotowych** badanych przedsiębiorstw na koniec września br. wyniosła 606721,0 mln zł i była o 3,4% większa niż przed rokiem, w tym należności krótkoterminowych wzrosła o 3,7%, inwestycji krótkoterminowych – o 10,7%, a krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych – o 6,5%. Wartość zapasów była niższa o 3,0%. W rzeczowej strukturze aktywów obrotowych nastąpił wzrost udziału inwestycji krótkoterminowych (z 22,6% do 24,2%) oraz należności krótkoterminowych (z 45,7% do 45,8%), a obniżył się – udział zapasów (z 29,0%

do 27,2). Zwiększył się nieznacznie udział krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych (z 2,8% do 2,9%). W strukturze zapasów ogółem wzrósł udział produktów gotowych (z 14,8% do 15,8%) oraz towarów (z 35,6% do 36,5%), a obniżył się – materiałów (z 31,3% do 30,4%) oraz półproduktów i produktów w toku (z 16,0 % do 15,7%).

W porównaniu z okresem styczeń–wrzesień ub. roku nie odnotowano istotnych zmian dotyczących sprawności działania przedsiębiorstw. Nieznacznie wydłużyły się cykle rotacji należności krótkoterminowych oraz spłaty zobowiązań z tytułu dostaw i usług (odpowiednio do 46 i 43 dni). Cykl rotacji zapasów uległ skróceniu o 1 dzień – do 33 dni.

Aktywa obrotowe finansowane były głównie zobowiązaniami krótkoterminowymi, ich udział w pokryciu finansowym aktywów obrotowych stanowił 68,9%, wobec 71,7% przed rokiem.

Zobowiązania długo- i krótkoterminowe (bez funduszy specjalnych) na koniec września br. wyniosły 609816,7 mln zł i były o 9,3% wyższe niż przed rokiem. Zobowiązania długoterminowe stanowiły 31,1% zobowiązań ogółem (wobec 28,3% przed rokiem).

Wartość **zobowiązań krótkoterminowych** badanych przedsiębiorstw w końcu września br. wyniosła 420024,9 mln zł i była o 5,0% wyższa niż przed rokiem, w tym – zobowiązań z tytułu dostaw i usług – o 5,4% oraz kredytów i pożyczek – o 0,7%. Równocześnie odnotowano nieznaczne obniżenie wartości emisji dłużnych papierów wartościowych – o 0,2% oraz zobowiązań z tytułu podatków, ceł, ubezpieczeń i innych świadczeń – o 0,1%. Rozliczenia międzyokresowe wzrosły o 7,4%.

Zobowiązania długoterminowe badanych przedsiębiorstw w końcu września br. wyniosły 189791,8 mln zł i były o 20,0% wyższe niż przed rokiem. Odnotowano wzrost zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek – o 13,9% oraz pozostałych zobowiązań długoterminowych – o 32,9%, a spadek – zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych – o 7,6%.

Nakłady ogółem

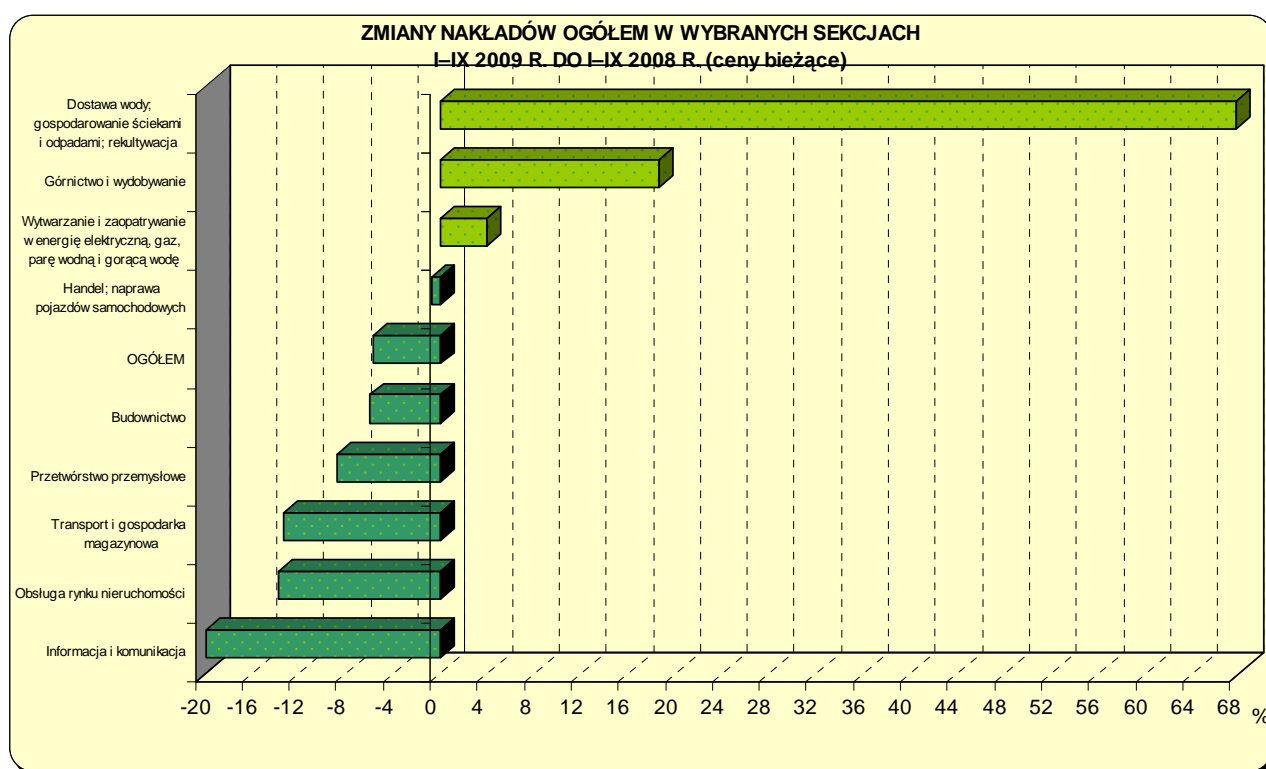
W okresie trzech kwartałów br., po znacznym wzroście w analogicznych okresach poprzednich lat, odnotowano spadek nakładów inwestycyjnych ogółem badanych przedsiębiorstw. Niższa niż przed rokiem była również ilość i wartość kosztorysowa inwestycji rozpoczętych.

W okresie styczeń–wrzesień br. **nakłady ogółem** badanych przedsiębiorstw¹⁰ wyniosły 64,3 mld zł i były (w cenach stałych) o 9,4% niższe niż przed rokiem. Nakłady na zakupy¹¹ zmniejszyły się o 16,1%, natomiast na budynki i budowle wzrosły o 2,1%. Udział zakupów w nakładach ogółem wyniósł 58,2% (przed rokiem 61,5%).

¹⁰ Dane dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób. Dane nie obejmują rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa, działalności finansowej i ubezpieczeniowej oraz szkół wyższych.

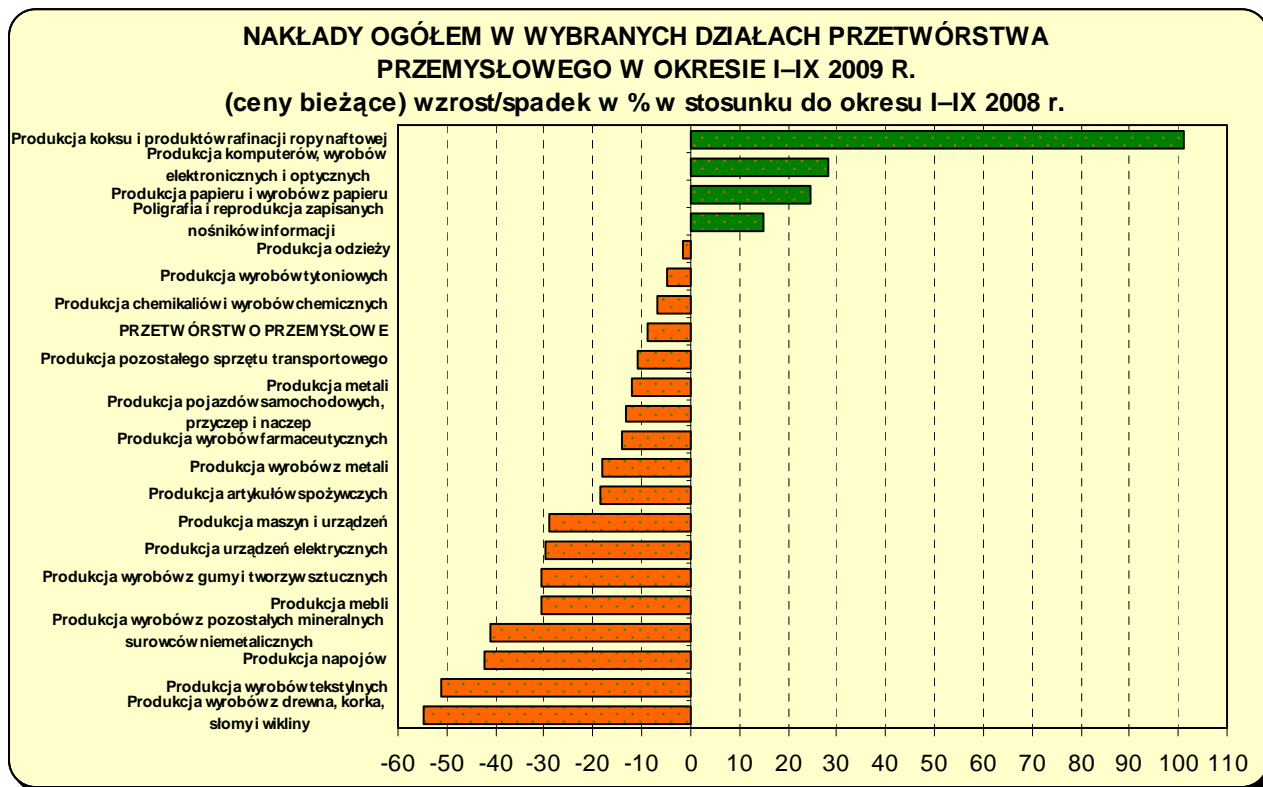
¹¹ Maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia oraz środki transportu.

Spadek nakładów (w cenach bieżących) wystąpił m.in. w informacji i komunikacji (o 19,9%), obsłudze rynku nieruchomości (o 13,8%), transporcie i gospodarce magazynowej (o 13,4%), przetwórstwie przemysłowym (o 8,8%), budownictwie (o 6,0%) oraz nieznaczny – w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 0,8%). Wzrost nakładów odnotowano w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 67,7%), górnictwie i wydobywaniu (o 18,6%), wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 18,6%), wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 3,9%).

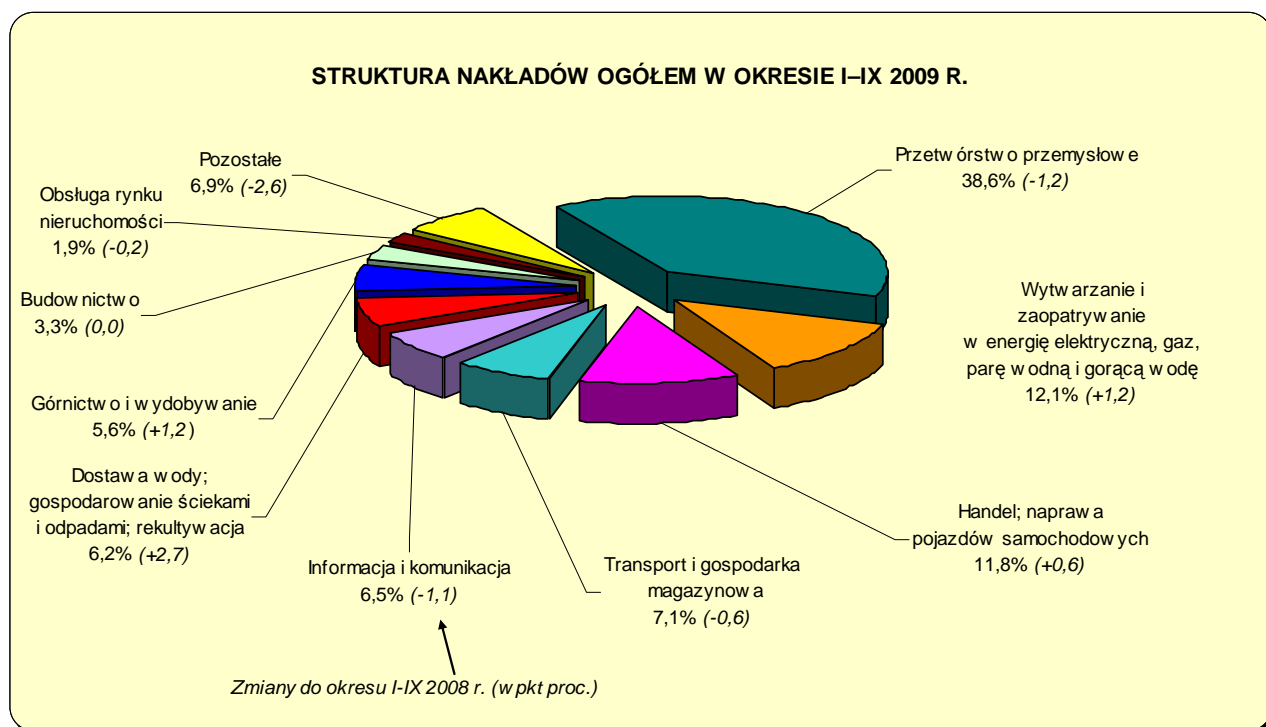

Spośród działów o największym udziale nakładów inwestycyjnych w przetwórstwie przemysłowym, największy spadek nakładów w okresie styczeń–wrzesień br. w skali roku miał miejsce m.in. w przedsiębiorstwach zajmujących się produkcją wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (o 41,2%, wobec wzrostu o 46,2% w analogicznym okresie ub. roku), wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 30,6%, wobec wzrostu odpowiednio o 7,8%), maszyn i urządzeń (o 29,1%, wobec wzrostu o 10,6%), artykułów spożywczych (o 18,7%, wobec wzrostu o 1,5%), wyrobów z metali (o 18,1%, wobec wzrostu o 9,0%), pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 13,4%, wobec spadku o 11,8%) oraz metali (o 11,9%, wobec spadku o 11,9%). Zwiększyły się natomiast nakłady m.in. w produkcji koksu i produktów rafinacji ropy

naftowej (ponad 2-krotnie, wobec wzrostu o 91,1% przed rokiem), komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych (o 28,2%, wobec spadku odpowiednio o 33,3%) oraz papieru i wyrobów z papieru (o 24,6%, wobec wzrostu o 9,4%).

W strukturze nakładów ogółem według sekcji w porównaniu z okresem styczeń–wrzesień ub. roku zwiększył się udział nakładów poniesionych m.in. przez jednostki dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami; rekultywacji (z 3,5% do 6,2%), wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (z 10,9% do 12,1%), górnictwa i wydobywania (z 4,4% do 5,6%) oraz handlu; naprawy pojazdów samochodowych (z 11,2% do 11,8%). Zmniejszył się natomiast udział nakładów przedsiębiorstw przetwórstwa przemysłowego (z 39,8% do 38,6%), informacji i komunikacji (z 7,6% do 6,5%) oraz transportu i gospodarki magazynowej (z 7,7% do 7,1%). Udział nakładów poniesionych przez jednostki budownictwa pozostał na poziomie sprzed roku (3,3%).

Wzrost nakładów odnotowano w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 1000 osób (o 5,3%), natomiast zmniejszenie – w jednostkach o liczbie pracujących od 250 do 1000 osób (o 18,1%) oraz w podmiotach o liczbie pracujących od 50 do 249 osób (o 11,7%).

Struktura inwestowania według wybranych sekcji i klas wielkości przedsiębiorstw w okresie trzech kwartałów br. kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	Przedsiębiorstwa o liczbie pracujących					
	50–249 osób		250–1000 osób		powyżej 1000 osób	
	jednostki inwestujące	nakłady ogółem	jednostki inwestujące	nakłady ogółem	jednostki inwestujące	nakłady ogółem
	w % ogółem w danej sekcji					
Ogółem	81,1	22,6	15,8	26,1	3,1	51,3
Górnictwo i wydobywanie.....	76,2	5,7	13,1	3,7	10,7	90,6
Przetwórstwo przemysłowe	78,1	20,6	18,8	27,2	3,1	52,2
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę.....	69,5	5,0	18,6	19,6	11,9	75,4
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja.....	87,4	43,2	11,4	34,9	1,2	21,9
Budownictwo	88,0	57,2	10,5	25,4	1,5	17,4
Handel; naprawa pojazdów samochodowych.....	86,6	35,1	11,2	21,1	2,2	43,8
Transport i gospodarka magazynowa	74,4	15,7	20,8	13,3	4,8	71,0
Zakwaterowanie i gastronomia.....	84,1	39,3	13,8	29,4	2,1	31,3
Informacja i komunikacja.....	77,6	10,9	17,6	24,7	4,8	64,4
Obsługa rynku nieruchomości	93,0	79,0	6,5	9,6	0,5	11,4

W okresie styczeń–wrzesień br. jednostki sektora prywatnego zrealizowały 68,3% nakładów ogółem badanych przedsiębiorstw (wobec 75,2% przed rokiem), przy czym zakupy stanowiły 65,5% nakładów tych jednostek (wobec 67,6% w analogicznym okresie ub. roku). Przedsiębiorstwa działające w sektorze publicznym poniosły 31,7% nakładów ogółem (wobec odpowiednio 24,8%), a zakupy stanowiły 42,4% nakładów tych podmiotów (wobec odpowiednio 43,3%).

Z nakładów zrealizowanych przez **jednostki sektora prywatnego** 55,2% przypadało na podmioty przetwórstwa przemysłowego, w tym na produkcję m.in. artykułów spożywczych – 11,9%, koksu i produktów rafinacji ropy naftowej – 9,9%, pojazdów samochodowych, przyczep i naczep – 9,4%, wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych – 8,3%, metali – 7,1%, wyrobów z metali – 6,8%, wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych – 6,6%, papieru i wyrobów z papieru – 6,0%, chemikaliów i wyrobów chemicznych – 5,0% oraz maszyn i urządzeń – 4,9%. Jednostki handlu; naprawy pojazdów samochodowych poniosły 17,1% nakładów sektora prywatnego.

Najwyższy udział sektora prywatnego w nakładach ogółem odnotowano w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (98,8%), informacji i komunikacji (97,7%), budownictwie (96,7%), zakwaterowaniu i gastronomii (94,4%), przetwórstwie przemysłowym (83,5%) oraz obsłudze rynku nieruchomości (63,0%).

Z nakładów **jednostek sektora publicznego** podmioty wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę zrealizowały 27,6% nakładów, przetwórstwa przemysłowego – 20,1%, dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami; rekultywacji – 17,6%, transportu i gospodarki magazynowej – 17,2% oraz górnictwa i wydobywania – 12,4%.

Najwyższy udział sektora publicznego w nakładach ogółem odnotowano w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (90,5%), transporcie i gospodarce magazynowej (76,8%), wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (72,6%) oraz górnictwie i wydobywaniu (70,8%).

W okresie styczeń–wrzesień br. **rozpoczęto** 104,9 tys. **inwestycji**, tj. o 3,5% mniej niż przed rokiem. Około 50% rozpoczętych inwestycji stanowiły przyłącza energetyczne i gazowe o niewielkiej jednostkowej wartości kosztorysowej. Łączna **wartość kosztorysowa inwestycji rozpoczętych** wyniosła 25,7 mld zł i była o 19,0% niższa niż w analogicznym okresie ub. roku (wobec wzrostu o 2,9% w analogicznym okresie ub. roku). Na modernizację istniejących środków trwałych przypadało 30,8% wartości kosztorysowej inwestycji rozpoczętych (wobec 28,2% przed rokiem). Spadek wartości kosztorysowej inwestycji rozpoczętych wystąpił m.in. w obsłudze rynku nieruchomości (o 57,3%), przetwórstwie przemysłowym (o 50,8%), handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 36,7%) oraz dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami;

rekultywacji (o 15,1%). W porównaniu z okresem trzech kwartałów ub. roku zwiększyła się w skali roku wartość kosztorysowa inwestycji rozpoczętych m.in. w transporcie i gospodarce magazynowej (ponad 2-krotnie) oraz górnictwie i wydobywaniu (o 54,2%).

Z ogólnej wartości nakładów zrealizowanych przez przedsiębiorstwa¹² 35,2% poniosły **podmioty z kapitałem zagranicznym** (wobec 39,4% w analogicznym okresie ub. roku). Nakłady tej grupy podmiotów (w cenach stałych) były niższe o 20,0% niż przed rokiem. Jednostki przetwórstwa przemysłowego zrealizowały 45,0% nakładów ogółem tej grupy podmiotów, w tym podmioty zajmujące się produkcją pojazdów samochodowych, przyczep i naczep – 15,1%, artykułów spożywczych oraz wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych – po 10,4%, papieru i wyrobów z papieru – 9,1%, komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych – 8,0%. Jednostki handlu; naprawy pojazdów samochodowych poniosły 16,8% ogółu nakładów zrealizowanych przez grupę podmiotów z kapitałem zagranicznym, natomiast informacji i komunikacji – 15,2%.

Pieniądz

W końcu października br. **podaż pieniądza M3** wyniosła 710906,1 mln zł i była o 2,8% wyższa niż w końcu września br. oraz o 11,8% większa niż przed rokiem.

Komponenty podaży pieniądza (M3) oraz aktywa systemu bankowego^a kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	X 2008	2009			
		IX	X	zmiana w stosunku do	
				X 2008	IX 2009
	mln zł				
Podaż pieniądza (M3).....	635742,4	691267,9	710906,1	75163,7	19638,2
pieniądz gotówkowy w obiegu	90677,4	89665,1	89410,2	-1267,2	-254,9
depozyty i inne zobowiązania.....	536793,4	595848,7	609255,6	72462,2	13406,9
pozostałe składniki M3	8271,5	5754,1	12240,3	3968,8	6486,2
Aktywa zagraniczne netto	60015,9	67890,2	77190,7	17174,8	9300,5
Aktywa krajowe netto	575726,5	623377,7	633715,4	57988,9	10337,7
Saldo pozostałych pozycji (netto)	-126503,6	-157703,0	-163993,2	-37489,6	-6290,2

^a Stan w końcu okresu.

¹² Dane dotyczą podmiotów gospodarczych z kapitałem zagranicznym powyżej 1 mln USD (z wyjątkiem instytucji kredytowych i ubezpieczeniowych) prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób.

Zasoby pieniądza gotówkowego w obiegu (poza kasami banków) w końcu października br. wyniosły 89410,2 mln zł i zmniejszyły się w stosunku do końca września br. o 0,3%, a w skali roku o 1,4%.

W końcu października br. **depozyty i inne zobowiązania**, tj. główna pozycja w strukturze podaży pieniądza (M3), wyniosły 609255,6 mln zł i były wyższe w porównaniu ze stanem na koniec września br. o 2,3%. Wzrosły depozyty i inne zobowiązania wobec: niemonetarnych instytucji finansowych – o 39,1%, instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych – o 1,2%, instytucji samorządowych – o 0,8%, przedsiębiorstw – o 0,3%. Obniżył się natomiast stan depozytów i innych zobowiązań wobec funduszy ubezpieczeń społecznych o 4,2%.

W stosunku do końca października ub. roku depozyty i inne zobowiązania wzrosły o 13,5%, w tym depozyty i inne zobowiązania wobec: gospodarstw domowych – o 19,2%, instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych – o 6,7%, niemonetarnych instytucji finansowych – o 43,3%, instytucji samorządowych – o 0,3% oraz przedsiębiorstw – o 3,6%. Zmniejszył się stan depozytów i innych zobowiązań wobec funduszy ubezpieczeń społecznych o 48,3%.

Pozostałe składniki M3 wyniosły w końcu października br. 12240,3 mln zł. Wartość tej pozycji zwiększyła się w stosunku do września br. o 112,7%, zaś w skali roku – o 48,0%.

Najwyższy udział w strukturze zasobów pieniądza miały **należności**, których przyrost był jednocześnie głównym czynnikiem generującym pieniądź. Wyniosły one 703392,5 mln zł i zwiększyły się w porównaniu z końcem września br. o 2,3%, w tym należności od: gospodarstw domowych wzrosły o 2,1%, niemonetarnych instytucji finansowych – o 25,7%, instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych – o 4,4% oraz instytucji samorządowych – o 5,4%. Stan należności obniżył się od przedsiębiorstw o 0,3%. Należności od funduszy ubezpieczeń społecznych w październiku br. wyniosły 0,1 mln zł.

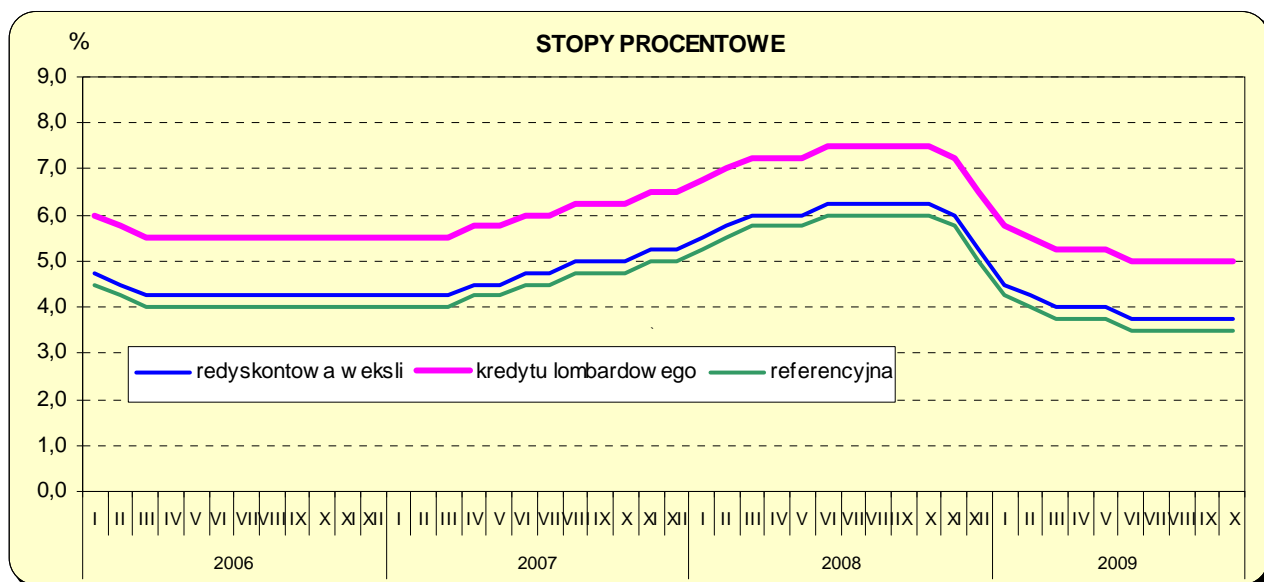
W stosunku do końca października ub. roku należności były wyższe o 14,9%, w tym wzrosły należności od: gospodarstw domowych – o 20,4%, przedsiębiorstw – o 2,9%, niemonetarnych instytucji finansowych – o 27,3%, instytucji samorządowych – o 37,5%, instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych – o 20,3%. W październiku ub. roku nie zanotowano należności od funduszy ubezpieczeń społecznych.

Zadłużenie netto instytucji rządowych szczebla centralnego wyniosło w końcu października br. 94316,1 mln zł i w porównaniu z końcem września br. zwiększyło się o 1,0%, a w skali roku o 4,5%.

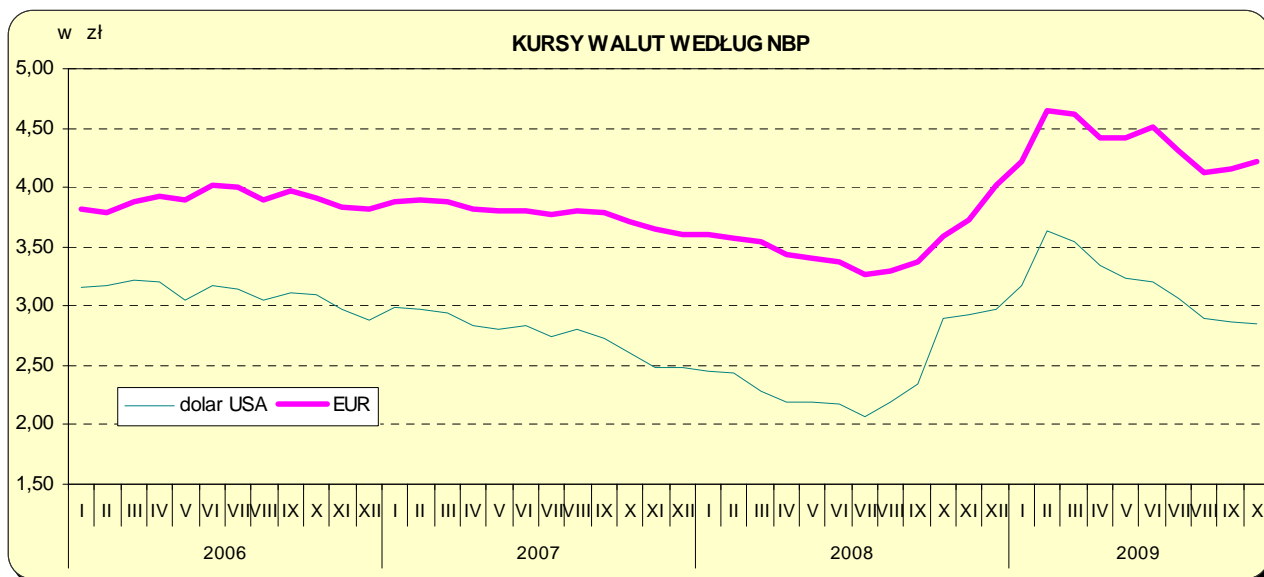
Kolejnym czynnikiem wpływającym na stan zasobów pieniądza była wartość **aktywów zagranicznych netto**, które w końcu października br. wyniosły 77190,7 mln zł. Ich wartość od września br. zwiększyła się o 13,7%, zaś w porównaniu ze stanem na koniec października ub. roku wzrosła o 28,6%.

Czynnikiem obniżającym stan zasobów pieniądza było ujemne **saldo pozostałych pozycji netto** w kwocie 163993,2 mln zł, które pogłębiło się w relacji do stanu na koniec września br. o 6290,2 mln zł, a w skali roku – o 37489,6 mln zł.

Obowiązujące od 25 czerwca br. **podstawowe stopy procentowe** Narodowego Banku Polskiego nie uległy zmianie i wyniosły odpowiednio: stopa redyskontowa weksli – 3,75%, stopa kredytu lombardowego – 5,00%, stopa referencyjna – 3,50%, stopa depozytowa – 2,00%.

Średni miesięczny **kurs dolara amerykańskiego** w NBP wyniósł w październiku br. 284,69 zł/100USD i wzrósł w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku o 5,5%, a w porównaniu z kursem z września br. obniżył się o 0,4%.

Średni miesięczny **kurs euro** w NBP wyniósł w październiku br. 421,73 zł/100EUR i zwiększył się w stosunku do analogicznego okresu ub. roku o 17,6%, zaś w stosunku do średniego kursu z września br. – o 1,3%.

Budżet państwa

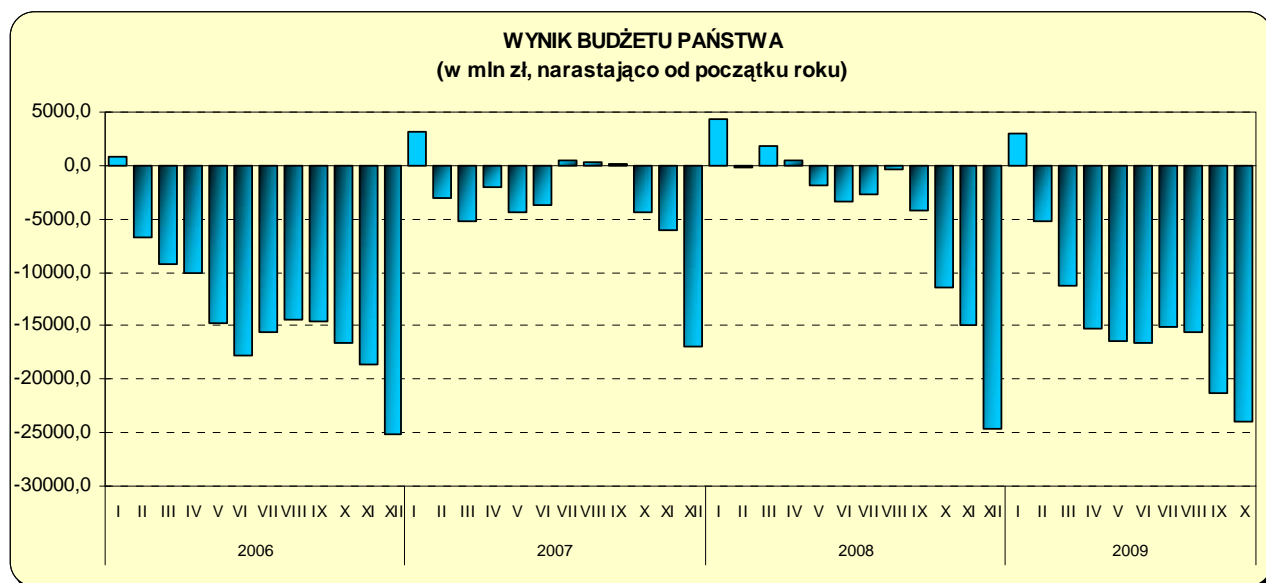
W okresie styczeń–październik br. dochody budżetu państwa¹³ wyniosły 225538,3 mln zł, wydatki – 249579,9 mln zł, deficyt – 24041,6 mln zł (co stanowiło odpowiednio 82,6%, 83,2%, 88,4% kwoty założonej w ustawie budżetowej na 2009 r.¹⁴).

Dochody i wydatki budżetu państwa kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Ustawa budżetowa na 2009 r.	I–X 2009		
		wykonanie	realizacja	struktura
			ustawy budżetowej	
	w mln zł		w %	
Ogółem dochody	272911,5	225538,3	82,6	100,0
dochody podatkowe i niepodatkowe	231148,0	198523,8	85,9	88,0
podatki pośrednie	147462,0	129530,8	87,8	57,4
w tym podatek akcyzowy	51900,0	44309,3	85,4	19,6
podatek dochodowy od osób prawnych	24000,3	18995,4	79,1	8,4
podatek dochodowy od osób fizycznych	34350,0	28752,2	83,7	12,8
dochody państwowych jednostek budżetowych	21588,9	17546,7	81,3	7,8
w tym wpływy z cła	1917,0	1370,1	71,5	0,6
pozostałe dochody	3746,8	3698,7	98,7	1,6
środki z Unii Europejskiej i z innych źródeł niepodlegające zwrotowi	41763,5	27014,5	64,7	12,0
Wspólna Polityka Rolna i Rybacka	14675,7	10456,5	71,3	4,6
fundusze strukturalne i inne	27087,8	16558,0	61,1	7,4
Wydatki ogółem	300097,8	249579,9	83,2	100,0
w tym:				
obsługa długu krajowego	24090,9	21942,3	91,1	8,8
obsługa zadłużenia zagranicznego	6550,0	6153,2	93,9	2,5
rozliczenia z budżetem ogólnym UE z tytułu środków własnych	12373,8	11043,3	89,2	4,4
dotacje dla:				
Funduszu Emerytalno-Rentowego	15805,4	13071,9	82,7	5,2
Funduszu Ubezpieczeń Społecznych	30403,3	30403,3	100,0	12,2
subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego	45320,1	40561,3	89,5	16,3
Deficyt	-27186,3	-24041,6	88,4	x
Finansowanie deficytu				
źródła krajowe	18565,2	16140,1	86,9	x
źródła zagraniczne	8621,1	7901,5	91,7	x

¹³ Opracowano na podstawie informacji Ministerstwa Finansów: „Szacunkowe dane o wykonaniu budżetu państwa za okres styczeń–październik 2009 r.”

¹⁴ Ustawa z dnia 17 lipca 2009 r. o zmianie ustawy budżetowej na rok 2009 (Dz. U. Nr 128, poz. 1057).

W okresie styczeń–październik br. realizacja ustawy budżetowej w zakresie dochodów była o 6,8 pkt proc. wyższa niż przed rokiem. Wpływy z podatków pośrednich wyniosły 129530,8 mln zł (tj. o 0,7% mniej niż przed rokiem), w tym z podatku akcyzowego 44309,3 mln zł (o 6,6% więcej niż przed rokiem). Ich udział w łącznej kwocie dochodów wyniósł odpowiednio 57,4% i 19,6%.

Dochody państwowych jednostek budżetowych stanowiły 7,8% łącznej kwoty dochodów. Wpływy z podatku dochodowego od osób prawnych wyniosły 18995,4 mln zł (o 14,2% mniej niż w okresie styczeń–październik ub. roku), a wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych – 28752,2 mln zł (o 7,1% mniej niż przed rokiem). Ich udział w dochodach ogółem wyniósł odpowiednio 8,4% i 12,8%. Dochody budżetu państwa z tytułu napływu środków z Unii Europejskiej i z innych źródeł niepodlegających zwrotowi stanowiły w okresie styczeń–październik br. 12,0% dochodów ogółem, z tego na Wspólną Politykę Rolną i Rybacką przypadało 4,6%, a na fundusze strukturalne i inne 7,4%.

Realizacja ustawy budżetowej w zakresie wydatków w okresie styczeń–październik br. była o 10,3 pkt proc. wyższa niż przed rokiem. Wyплаты subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego wyniosły 40561,3 mln zł (89,5% kwoty założonej w ustawie). Udział subwencji w wydatkach ogółem wyniósł 16,3%. Wydatki na obsługę długu krajowego i zagranicznego stanowiły 11,3% wydatków ogółem.

W okresie styczeń–październik br. dotacje dla Funduszu Emerytalno-Rentowego wyniosły 13071,9 mln zł, a dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych 30403,3 mln zł, tj. odpowiednio 5,2% i 12,2% wydatków ogółem.

Wydatki bieżące jednostek budżetowych kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	I-IX 2009			I-IX 2008	
	wykonanie w mln zł	realizacja ustawy budżetowej w %	I-IX 2008=100	struktura w %	
Ogółem wydatki bieżące jednostek budżetowych.....	37554,0	71,0	104,9	100,0	100,0
w tym:					
transport i łączność.....	1418,3	69,4	42,3	3,8	9,4
nauka.....	815,7	71,5	108,8	2,2	2,1
oświata i wychowanie.....	938,0	72,9	108,8	2,5	2,4
szkolnictwo wyższe.....	16,8	65,8	112,8	0,0	0,0
kultura i ochrona dziedzictwa narodowego.....	141,8	69,7	109,0	0,4	0,4
ochrona zdrowia.....	1691,1	72,4	95,9	4,5	4,9
pomoc społeczna i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej.....	63,4	72,5	104,1	0,2	0,2
administracja publiczna.....	6204,0	71,9	106,3	16,5	16,3
urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa.....	1234,3	71,9	107,4	3,3	3,2
wymiar sprawiedliwości.....	6322,7	74,6	109,7	16,8	16,1
bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa.....	7512,6	77,2	109,9	20,0	19,1
obrona narodowa.....	7958,8	66,3	118,1	21,2	18,8

W okresie styczeń–wrzesień br. **wydatki bieżące jednostek budżetowych** były o 4,9% wyższe niż przed rokiem, a ich udział w ogólnej kwocie wydatków wyniósł 16,8% (wobec 18,2% w analogicznym okresie ub. roku).

Według danych Ministerstwa Finansów stan zobowiązań państwowych jednostek budżetowych¹⁵ na dzień 30 września br. wyniósł łącznie 1838,6 mln zł (tj. o 69,6% mniej niż przed rokiem). Zobowiązania wymagalne w ramach tej kwoty wyniosły 318,5 mln zł i prawie w całości powstały w czterech działach: „transport i łączność” (145,2 mln zł), „bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa” (98,9 mln zł), „administracja publiczna” (44,9 mln zł), „przetwórstwo przemysłowe” (22,4 mln zł). W dziesięciu działach zobowiązania wymagalne były niskie, najwyższy poziom (3,0 mln zł) wystąpił w dziale „pomoc społeczna”. W pozostałych siedemnastu działach zobowiązania te nie wystąpiły.

¹⁵ Bez zobowiązań dotyczących długu publicznego.

Wybrane wskaźniki sytuacji gospodarczej kraju

Wyszczególnienie a – 2008, b – 2009		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Bezrobotni zarejestrowani (w tys.)	a	1813,4	1778,5	1702,2	1605,7	1525,6	1455,3	1422,9	1404,4	1376,6	1352,3	1398,5	1473,8
	b	1634,4	1718,8	1758,8	1719,9	1683,4	1658,7	1676,1	1689,0	1715,9	1744,3		
Stopa bezrobocia ¹ (w %)	a	11,5	11,3	10,9	10,3	9,8	9,4	9,2	9,1	8,9	8,8	9,1	9,5
	b	10,4	10,9	11,1	10,9	10,7	10,6	10,7	10,8	10,9	11,1		
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w tys. osób	a	5339	5363	5376	5382	5383	5383	5392	5391	5395	5397	5386	5353
	b	5374	5352	5325	5309	5292	5280	5273	5270	5267	5267		
Produkcja sprzedana przemysłu ² :													
poprzedni miesiąc=100	a	104,4	101,5	100,7	104,1	90,9	105,2	97,3	91,2	116,6	101,9	86,9	96,9
	b	93,7	102,4	115,6	93,1	98,2	106,0	97,4	95,6	115,0	101,9		
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	110,5	114,7	100,7	114,4	101,4	106,5	104,8	95,6	105,5	98,0	89,4	94,4
	b	84,7	85,4	98,1	87,8	94,8	95,5	95,6	100,1	98,7	98,8		
Produkcja budowlano-montażowa ²													
poprzedni miesiąc=100	a	36,0	123,6	115,8	112,8	107,9	115,9	95,8	98,9	111,4	110,8	79,9	150,1
	b	37,9	117,2	115,1	112,0	107,7	116,2	105,5	99,2	106,1	107,6		
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	108,6	121,3	116,8	120,9	115,9	119,4	113,4	102,9	109,6	105,6	100,4	102,0
	b	107,4	101,9	101,2	100,5	100,3	100,5	110,7	111,0	105,7	102,7		
Mieszkania oddane do użytkowania (od początku roku)	a	14640	25617	35415	49132	58856	69283	83913	95097	107484	123276	135312	165189
	b	22106	31843	41512	54397	64306	76153	90180	101256	114711	128347		
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych:													
poprzedni miesiąc=100	a	100,7	100,4	100,4	100,4	100,8	100,2	100,0	99,6	100,3	100,4	100,2	99,9
	b	100,5	100,9	100,7	100,7	100,5	100,2	100,1	99,6	100,0	100,1		
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	104,0	104,2	104,1	104,0	104,4	104,6	104,8	104,8	104,5	104,2	103,7	103,3
	b	102,8	103,3	103,6	104,0	103,6	103,5	103,6	103,7	103,4	103,1		
grudzień poprzedniego roku=100	a	100,7	101,1	101,5	101,8	102,6	102,9	102,8	102,4	102,8	103,2	103,4	103,3
	b	100,5	101,3	102,0	102,7	103,2	103,4	103,5	103,1	103,1	103,3		
Wskaźniki cen produkcji sprzedanej przemysłu:													
poprzedni miesiąc=100	a	101,3	100,5	100,2	99,8	100,8	100,3	99,8	100,1	100,4	100,0	99,8	99,6
	b	102,3	102,6	100,0	99,1	99,7	100,8	98,5	99,6	99,8	100,3		
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	102,5	102,8	102,5	101,9	102,4	102,2	101,7	101,4	102,0	102,4	102,2	102,7
	b	103,6	105,7	105,5	104,8	103,7	104,1	102,8	102,2	101,6	102,0		
Wskaźniki cen produkcji budowlano-montażowej													
poprzedni miesiąc=100	a	100,3	100,4	100,4	100,5	100,3	100,3	100,3	100,2	100,1	100,1	100,0	99,9
	b	99,9	99,8	99,9	99,9	99,8	100,0	99,9	99,9	100,0	100,0		
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	107,4	107,0	106,5	106,0	105,2	104,7	104,3	104,0	103,7	103,4	103,2	102,9
	b	102,4	101,8	101,3	100,7	100,3	99,9	99,6	99,3	99,2	99,1		

¹ Udział zarejestrowanych bezrobotnych w cywilnej ludności aktywnej zawodowo. ² Wskaźniki dynamiki obliczono przy wykorzystaniu cen stałych 2005 r.

(dok.)

Wyszczególnienie a – 2008, b – 2009		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie nominalne brutto													
w sektorze przedsiębiorstw ¹ (w zł)	a	2975,54	3040,46	3152,96	3144,87	3076,14	3222,47	3234,96	3172,54	3176,84	3247,77	3326,94	3428,01
	b	3215,75	3195,56	3332,65	3294,76	3193,90	3287,88	3361,90	3268,69	3283,18	3312,32		
poprzedni miesiąc=100	a	91,7	102,2	103,7	99,7	97,8	104,8	100,4	98,1	100,1	102,2	102,4	103,0
	b	93,8	99,4	104,3	98,9	96,9	102,9	102,3	97,2	100,4	100,9		
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	111,7	113,2	110,5	112,9	110,8	112,3	111,8	109,9	111,2	110,1	107,6	105,6
	b	108,1	105,1	105,7	104,8	103,8	102,0	103,9	103,0	103,3	102,0		
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie realne brutto													
w sektorze przedsiębiorstw													
przeciętna miesięczna 2005=100	a	112,1	114,1	117,9	117,2	113,7	118,8	119,3	117,5	117,3	119,4	122,0	125,8
	b	117,5	115,9	120,1	117,9	113,8	116,9	119,5	116,6	117,1	118,0		
Wskaźnik rentowności obrotu brutto ² – od początku roku (w %).....	a	.	.	5,9	.	.	6,0	.	.	5,7	.	.	4,2
	b			3,0	.	.	4,9	.	.	5,2	.		
Wskaźnik rentowności obrotu netto ³ – od początku roku (w %)	a	.	.	4,6	.	.	4,8	.	.	4,5	.	.	3,3
	b			2,2	.	.	4,0	.	.	4,2	.		
Wynik budżetu państwa – od początku roku (w mln zł)	a	4407,3	-136,6	1802,9	554,3	-1876,9	-3380,7	-2744,7	-317,4	-4224,6	-11485,3	-14972,8	-24346,2
	b	2918,0	-5250,9	-11219,8	-15306,1	-16356,7	-16629,2	-15037,1	-15655,8	-21343,7	-24041,6		
Średnie kursy walut w zł – NBP:													
100 dolarów USA	a	245,37	243,05	228,16	218,52	219,04	216,94	206,74	219,26	234,97	269,80	292,09	297,15
	b	317,17	363,14	354,12	334,80	323,37	321,46	305,96	289,56	285,95	284,69		
100 euro	a	360,80	358,25	353,74	344,44	340,69	337,60	326,00	328,84	337,12	358,55	372,07	401,77
	b	421,81	464,42	462,37	441,93	441,05	450,81	430,53	413,11	416,35	421,73		
Handel zagraniczny ⁴ w mln zł													
eksport	a	33558,7	35401,7	34315,7	37497,7	32679,5	34157,0	33855,0	30219,7	36737,2	37490,8	32384,5	27085,6
	b	29704,8	33918,6	38188,1	33793,7	33404,7	35784,4	34707,8	30040,0	36575,3	.		
import	a	39582,7	41617,2	42400,6	44536,9	40068,9	42622,0	41840,8	37164,9	44140,4	45413,1	40475,2	37165,6
	b	33894,8	36535,0	41166,8	36844,4	35760,7	39311,0	38535,6	33587,0	38277,7	.		
saldo	a	-6024,0	-6215,5	-8084,9	-7039,2	-7389,4	-8465,0	-7985,8	-6945,2	-7403,2	-7922,3	-8090,7	-10080,0
	b	-4190,0	-2616,4	-2978,7	-3050,7	-2356,0	-3526,6	-3827,8	-3547,0	-1702,4	.		

¹ Łącznie z obligatoryjną składką na ubezpieczenia społeczne. ² Relacja wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności. ³ Relacja wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności. ⁴ Od stycznia 2009 r. – dane wstępne.

Dynamika cen w przemyśle i budownictwie

Okresy	Ceny produkcji sprzedanej przemysłu					Ceny produkcji budowlano-montażowej
	ogółem	górnictwo i wydobywanie	przetwórstwo przemysłowe	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	
2008	Grudzień roku poprzedniego=100					
X	103,2	114,2	101,7	110,3	104,9	102,9
2009						
X	102,6	120,3	100,1	110,8	107,4	99,1
2008	Miesiąc poprzedni=100					
I	101,3	109,4	100,6	102,3	104,0	100,3
II	100,5	102,0	100,2	102,3	100,7	100,4
III	100,2	101,2	100,1	100,1	100,9	100,4
IV	99,8	100,6	99,6	101,0	101,4	100,5
V	100,8	99,0	100,6	103,3	101,8	100,3
VI	100,3	100,3	100,4	100,1	99,6	100,3
VII	99,8	102,9	99,5	100,2	99,4	100,3
VIII	100,1	100,4	100,1	100,2	99,2	100,2
IX	100,4	99,9	100,5	100,5	99,2	100,1
X	100,0	98,0	100,1	100,0	98,9	100,1
XI	99,8	98,0	99,5	102,7	99,8	100,0
XII	99,6	99,2	99,6	100,1	100,2	99,9
2009						
I	102,3	105,9	100,7	109,8	102,1	99,9
II	102,6	103,4	102,6	102,1	101,1	99,8
III	100,0	102,4	99,9	99,6	100,3	99,9
IV	99,1	101,8	98,8	100,3	100,8	99,9
V	99,7	99,3	99,6	100,1	100,7	99,8
VI	100,8	102,1	101,0	98,4	100,3	100,0
VII	98,5	98,3	98,3	100,1	100,4	99,9
VIII	99,6	103,3	99,2	100,1	100,9	99,9
IX	99,8	100,8	99,7	100,1	100,7	100,0
X	100,3	101,6	100,3	100,2	100,0	100,0
2008	Analogiczny okres roku poprzedniego=100					
I	102,5	112,2	101,7	102,9	109,0	107,4
II	102,8	114,4	101,6	105,2	109,2	107,0
III	102,5	113,9	101,3	105,2	108,3	106,5
IV	101,9	109,6	100,7	106,2	109,2	106,0
V	102,4	108,9	100,9	109,6	111,5	105,2
VI	102,2	109,0	100,7	109,6	111,1	104,7
VII	101,7	110,1	100,1	109,7	109,0	104,3
VIII	101,4	111,4	99,7	109,9	107,1	104,0
IX	102,0	111,7	100,3	110,4	106,2	103,7
X	102,4	108,2	101,0	110,4	105,1	103,4
XI	102,2	110,1	100,4	113,3	104,7	103,2
XII	102,7	110,9	100,9	113,4	105,1	102,9

Okresy	Ceny produkcji sprzedanej przemysłu					Ceny produkcji budowlano- montażowej
	ogółem	górnictwo i wydobywanie	przetwórstwo przemysłowe	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	
2009						
I.....	103,6	107,4	101,0	121,6	103,1	102,4
II.....	105,7	108,9	103,4	121,4	103,5	101,8
III.....	105,5	110,1	103,2	120,9	102,9	101,3
IV.....	104,8	111,4	102,3	120,1	102,4	100,7
V.....	103,7	111,8	101,3	116,3	101,3	100,3
VI.....	104,1	113,7	101,9	114,4	102,0	99,9
VII.....	102,8	108,6	100,7	114,3	103,0	99,6
VIII.....	102,2	111,8	99,8	114,2	104,6	99,3
IX.....	101,6	112,8	99,0	113,7	106,2	99,2
X.....	102,0	116,9	99,2	113,8	107,3	99,1
I-X.....	103,6	111,4	101,2	117,0	103,6	100,4
2008						
I-X.....	102,2	110,9	100,8	107,9	108,5	105,2

Dynamika cen towarów i usług konsumpcyjnych

Okresy	Ogółem	żywność i napoje bezalko- holowe	napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	odzież i obuwie	mieszkanie	zdrowie	transport	łącznie	rekreacja i kultura	edukacja	restauracje i hotele
2008	Grudzień roku poprzedniego=100										
X	103,2	101,7	107,0	93,9	108,3	102,7	100,1	100,4	101,3	104,0	105,8
2009											
X	103,3	102,2	107,8	94,4	104,8	102,9	106,6	99,9	102,6	102,7	103,8
2008	Miesiąc poprzedni=100										
I	100,7	101,1	100,3	96,8	101,8	100,4	99,1	100,5	100,9	100,6	100,6
II	100,4	100,2	100,2	98,4	101,7	100,4	99,8	99,8	99,7	100,2	100,6
III	100,4	100,4	100,2	101,0	100,3	100,4	100,8	100,0	99,9	100,1	100,6
IV	100,4	100,7	100,2	99,9	100,2	100,3	100,2	100,0	100,0	100,1	100,6
V	100,8	101,2	100,4	99,9	101,3	100,4	100,9	100,0	100,2	100,0	100,6
VI	100,2	99,4	100,7	99,7	100,3	100,3	102,0	100,4	101,0	100,1	100,7
VII	100,0	98,9	101,1	98,3	100,4	100,2	100,5	100,1	100,8	100,1	100,6
VIII	99,6	98,4	101,8	98,2	100,3	100,1	99,2	99,7	99,5	100,4	100,4
IX	100,3	100,6	101,2	101,4	100,6	100,2	98,5	100,0	99,6	101,4	100,5
X	100,4	100,8	100,7	100,3	100,9	100,1	99,0	100,0	99,7	101,1	100,4
XI	100,2	100,7	100,7	99,9	100,8	100,1	97,3	99,9	99,9	100,1	100,2
XII	99,9	100,8	100,4	99,4	100,1	100,2	95,7	99,9	100,4	100,1	100,3
2009											
I	100,5	101,1	100,5	96,5	101,8	100,6	97,5	100,0	100,2	100,4	100,4
II	100,9	100,6	100,7	98,2	101,6	100,5	103,2	100,0	100,5	100,1	100,4
III	100,7	101,9	101,0	100,3	100,1	100,2	100,6	100,0	100,5	100,2	100,4
IV	100,7	101,6	100,8	99,9	100,2	100,3	101,4	100,0	100,4	100,1	100,4
V	100,5	100,7	100,5	100,0	100,2	100,3	101,2	100,0	100,4	100,0	100,5
VI	100,2	98,9	100,9	99,5	100,0	100,3	103,0	100,0	101,1	99,6	100,5
VII	100,1	98,8	102,7	98,3	100,2	100,2	102,1	100,0	100,6	100,0	100,4
VIII	99,6	98,7	100,1	98,3	100,2	100,2	99,1	100,0	100,1	100,1	100,2
IX	100,0	99,8	100,3	101,7	100,2	100,3	99,2	100,0	99,5	101,1	100,3
X	100,1	100,3	100,2	101,7	100,2	100,1	99,2	99,9	99,4	101,0	100,2
2008	Analogiczny okres roku poprzedniego=100										
I	104,0	107,8	105,4	91,9	104,7	103,2	108,3	98,4	98,2	103,0	104,9
II	104,2	107,3	105,6	92,0	106,4	103,4	107,0	98,3	97,9	103,1	105,2
III	104,1	107,0	105,7	93,6	106,5	103,1	105,5	98,3	97,8	103,2	105,5
IV	104,0	106,8	105,9	93,6	106,4	103,2	103,8	98,3	98,0	103,2	105,8
V	104,4	107,0	106,0	93,5	107,5	103,4	104,1	98,3	98,2	103,2	106,0
VI	104,6	107,6	105,8	93,4	107,5	103,6	104,7	98,7	99,1	103,2	106,3
VII	104,8	107,8	105,6	92,9	107,8	103,6	105,0	98,8	99,4	103,1	106,6
VIII	104,8	106,9	106,4	92,4	108,0	103,5	104,3	100,7	101,4	103,5	106,8
IX	104,5	105,1	107,1	93,8	108,4	103,5	102,6	100,7	101,4	104,2	106,7
X	104,2	104,0	107,5	93,8	108,8	103,4	101,6	100,7	101,6	104,2	106,7
XI	103,7	102,9	108,1	93,6	109,4	103,5	97,6	100,7	101,7	104,1	106,3
XII	103,3	103,2	108,2	93,2	109,3	103,0	93,2	100,2	101,6	104,2	106,4

Okresy	Ogółem	żywność i napoje bezalko- holowe	napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	odzież i obuwie	mieszkanie	zdrowie	transport	łączność	rekreacja i kultura	edukacja	restauracje i hotele
2009											
I	102,8	103,1	107,8	92,8	109,1	103,2	91,2	99,8	100,2	104,0	106,1
II	103,3	103,4	108,3	92,7	109,0	103,3	94,3	100,0	101,2	104,0	105,9
III	103,6	104,8	109,2	92,1	108,7	103,1	94,1	100,0	101,8	104,1	105,7
IV	104,0	105,6	109,8	92,1	108,7	103,1	95,3	100,0	102,2	104,0	105,5
V	103,6	105,2	110,0	92,1	107,6	103,0	95,5	100,0	102,4	104,1	105,4
VI	103,5	104,7	110,2	91,9	107,3	103,0	96,6	99,5	102,4	103,6	105,2
VII	103,6	104,0	112,1	91,9	107,0	103,0	98,2	99,4	102,3	103,4	105,0
VIII	103,7	104,5	110,3	92,1	106,8	103,2	98,2	99,8	103,0	103,2	104,8
IX	103,4	103,6	109,4	92,4	106,4	103,3	99,0	99,8	103,0	102,8	104,6
X	103,1	103,0	108,9	93,7	105,7	103,3	99,3	99,7	102,8	102,8	104,4
I-X	103,5	104,2	109,6	92,4	107,6	103,1	96,2	99,8	102,1	103,6	105,2
2008											
I-X	104,4	106,7	106,1	93,1	107,2	103,4	104,7	99,1	99,3	103,4	106,0

Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne dla Unii Europejskiej

Wyszczególnienie	PKB ^a			Handel zagraniczny				Zharmonizowana stopa bezrobocia ^b			Zharmonizowany wskaźnik cen konsumpcyjnych			Produkcja przemysłowa ^c			Nowe zamówienia w przemyśle			
				eksport	import	saldo														
	2008	2009		I-VIII 2009				I-VIII 2008	2009		X 2008	2009		IX 2008	2009		IX 2008	2009		
		I kw. ^b	II kw. ^b						VIII	IX		IX	X		VIII	IX		VIII	IX	
	zmiana w % w ujęciu rocznym				w mld euro				w %			zmiana w % w ujęciu rocznym								
UE-27	0,8	-4,8	-4,9	7,1	9,1	9,2	3,7	0,3	0,5	-2,3	-13,6	-12,1	-0,7	-22,4	-16,4	
Strefa euro - 16	0,7	-4,9	-4,8	7,7	9,6	9,7	3,2	-0,3	-0,1	-2,3	-15,1	-12,8	-1,7	-23,2	-16,5	
Austria	2,0	-4,0	-4,9	-24	-21	-2,8	-0,3	3,9	4,7	4,8	3,0	0,0	0,1	3,2	-14,1	.	-5,1	-26,4	.	
Belgia	1,0	-3,7	-4,2	-22	-24	7,9	4,3	7,3	7,9	7,9	4,8	-1,0	-0,9	3,4	-13,9	-12,7	6,2	-24,9	.	
Bułgaria	6,0	.	.	-30	-36	-3,5	-6,4	5,2	7,2	7,6	11,2	0,2	0,3	0,4	-15,8	-19,3	8,0	-19,1	-25,5	
Cypr	3,6	0,7	-1,0	-23	-25	-3,1	-4,1	3,5	5,6	5,9	4,8	-1,2	-1,0	6,3	-7,5	
Dania	-0,9	-3,6	-7,0	-17	-21	4,4	3,3	3,4	6,0	6,4	3,8	0,5	0,6	-2,6	-16,4	-14,4	-3,4	-26,5	9,6	
Estonia	-3,6	-14,2	-15,8	-27	-35	-0,6	-1,7	6,5	.	.	10,1	-1,7	-2,1	-5,6	-28,8	-29,6	20,1	-36,7	-42,4	
Finlandia	1,0	-6,5	-8,9	-36	-35	1,0	2,4	6,5	8,6	8,6	4,4	1,1	0,6	1,8	-21,2	-23,2	-0,7	-37,2	-31,0	
Francja	0,4	-3,5	-2,9	-20	-21	-34,6	-45,7	8,0	9,8	10,0	3,0	-0,4	-0,2	-2,0	-10,2	-9,9	-4,1	-13,5	-5,8	
Grecja	2,0	0,3	-0,3	-17	-32	-19,0	-30,2	7,5	.	.	4,0	0,7	1,2	-4,3	-9,3	-8,7	-4,4	-29,8	-27,1	
Hiszpania	0,9	-3,2	-4,2	-23	-34	-31,4	-67,5	12,4	18,8	19,3	3,6	-1,0	-0,6	-8,7	-12,7	-12,5	-7,6	-20,4	-18,3	
Irlandia	-3,0	-9,3	-7,3	-1	-23	25,9	17,5	6,7	12,5	13,0	2,7	-3,0	-2,8	2,3	-12,9	-0,7	1,6	-30,7	-11,5	
Litwa	2,8	-13,1	-19,7	-32	-43	-1,0	-3,7	6,3	.	.	10,7	2,3	1,0	5,9	-15,0	-15,2	17,7	-42,3	-42,4	
Luksemburg	0,0	-5,9	-5,3	-13	-19	-1,8	-3,0	5,1	6,5	6,6	3,9	-0,4	-0,2	2,7	-20,9	-9,1	2,2	-37,6	.	
Łotwa	-4,6	-18,6	-17,4	-27	-40	-1,1	-2,8	8,1	18,6	19,7	13,7	0,1	-1,2	-3,4	-12,4	-15,3	68,6	-36,5	-31,0	
Malta	2,1	-1,7	-3,0	-23	-17	-0,8	-0,9	5,8	7,2	7,2	5,7	0,8	-0,5	
Niderlandy	2,0	-4,2	-5,1	-21	-22	23,2	25,4	2,7	3,6	3,7	2,5	0,0	0,4	1,0	-7,2	-8,6	-0,6	-24,7	-21,2	
Niemcy	1,3	-6,7	-5,8	-22	-19	81,3	128,6	7,1	7,6	7,6	2,5	-0,5	-0,1	-1,4	-17,8	-13,9	-1,8	-23,6	-16,8	
P o l s k a	5,0	1,3	1,1	-23	-30	-6,0	-17,0	6,8	8,1	8,2	4,0	4,0	3,8	0,8	-2,1	-1,3	2,0	-32,3	-19,2	
Portugalia	-0,0	-4,0	-3,7	-24	-24	-11,6	-15,4	7,8	9,1	9,2	2,5	-1,8	-1,6	-2,4	-6,6	-6,5	19,1	-23,1	-26,8	
Republika Czeska	2,5	-4,5	-5,5	-23	-26	3,9	3,2	4,3	6,9	7,0	5,7	-0,3	-0,6	-3,0	-8,4	-9,7	-0,2	-13,6	-13,8	
Rumunia	6,2	-5,7	-8,3	-19	-35	-5,9	-14,9	5,8	.	.	7,4	4,9	4,3	6,1	-4,8	-3,6	41,4	-19,4	-19,3	
Słowacja	6,4	-4,9	-5,4	-23	-25	0,1	-0,9	8,9	11,7	12,0	4,2	0,0	-0,1	0,8	-5,7	.	0,4	-6,3	-14,6	
Słowenia	3,5	-8,9	-9,0	-23	-29	0,0	-1,2	4,1	5,9	5,9	4,8	0,0	0,2	5,3	-18,2	-16,3	-12,8	-20,3	-23,5	
Szwecja	-0,2	-6,5	-6,1	-30	-31	6,9	7,8	6,4	8,6	8,7	3,4	1,4	1,8	-1,4	-19,3	-15,5	-8,0	-20,2	-12,9	
Węgry	0,6	-5,6	-7,2	-24	-30	2,8	-0,3	7,8	9,6	9,7	5,1	4,8	4,2	-3,6	-19,8	-15,1	-3,9	-21,9	-17,5	
Wielka Brytania	0,6	-5,0	-5,5	-24	-24	-61,3	-82,1	6,0	7,8	.	4,5	1,1	.	-3,6	-8,6	-10,7	6,4	-13,9	-17,6	
Włochy	-1,0	-6,0	-5,9	-24	-25	-1,4	-7,3	6,8	.	.	3,6	0,4	0,3	-5,7	-18,6	-15,7	0,7	-27,9	-20,6	

^a Według PKD 2004/ NACE Rev. 1.1. ^b Dane wyrównane sezonowo. ^c Dane wyrównane dniami roboczymi.

Źródło: Eurostat – stan na 24.11.2009 r., GUS